

573

AMICUL POPORULUI.

□□□□ 49/23

CALENDAR PE ANUL

1918.

—≡ ANUL LVIII. ≡—

CU ILUSTRĂȚIUNI DIN RĂȘBOIU.

H 1667/917

Editura lui W. Krafft în Sibiiu.

Cuprinsul.

	Pag.		Pag.
Cronologie pe anul 1918	2	zodiile, răsăritul și apunerea soarelui, sentințe, semne de timp, zile critice și umbl. timpului 4—26	
Summe cronologice pe anul 1918	2	Regenții europeni	28
Sărbători și alte zile schimbăt.	3	Târgurile (Bălciurile):	
Regentul anului 1918	3	a) În ordine alfabetică 	29
Întunecimi	3	b) Aranjate după luni	36
Cele patru anotimpuri	3	Administrațiunea poștelor după ordinațiunile cele mai noue	40
Calendar Iulian și Gregorian cu zilele lunilor, numele Sfinților, sărbătorile împăr. și biserice., evanghelia, glasul și voscreasna fiecărei Dumineci, fazele luni,		Tarifa pentru telegrame	47
		Competințe și timbre	49

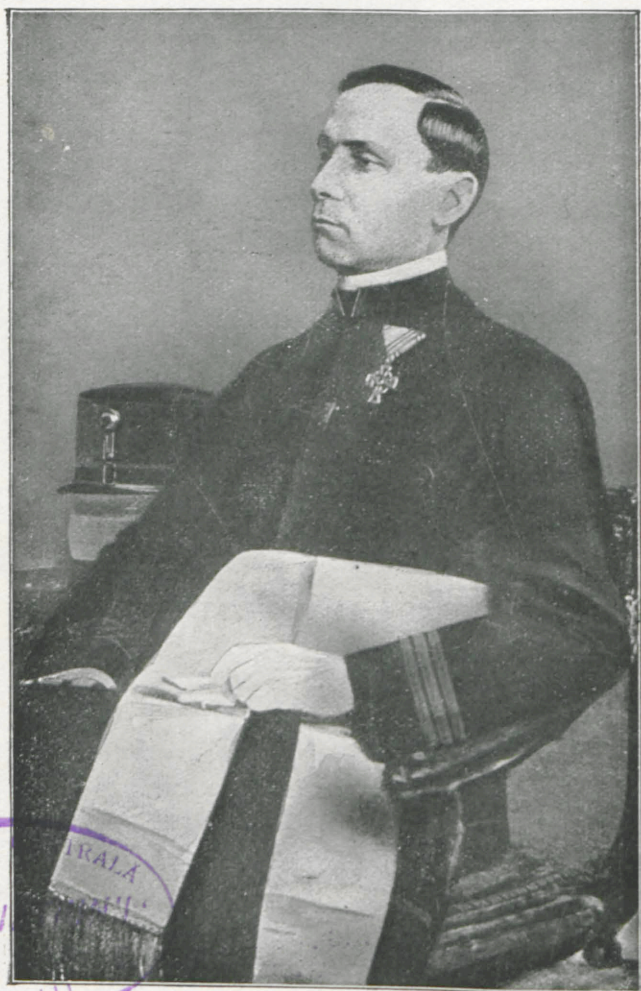
Partea literară:

	Pag.		Pag.
Mitropolitul Vasilie Mangra	53	Amintiri din «iadul» dela Doberdo de Dăman Izverniceanu	99
Dr. Iuliu Hosszu	56	Căsătorie americană	108
Jertfa noastră de A. Cotruș	57	Istoriore interesante de Leo D'Amant	109
Ilustrațiile noastre	58	Refugiatul de Victor Rákosi	115
† Titu Maiorescu	58	Din cronica războiului	119
Cei din urmă de I. Agârbiceanu	65	Povețe economice	125
Neculai și prietinel său de Mihail Sadoveanu	72	Timpul pescuitului	128
Geloșii de Em. Gârleanu	80	Opreliștea vânatului	129
În balamuc . . . de Al. Ciura	88	Cât timp poartă animalele de casă	129
În fața morții. Schiță din războiu de N. Petreanu	94	Șematism statistic al Românilor din Ungaria	130
«Trandafir bătut de vânt» de Toma Iuon	98	Umor	143

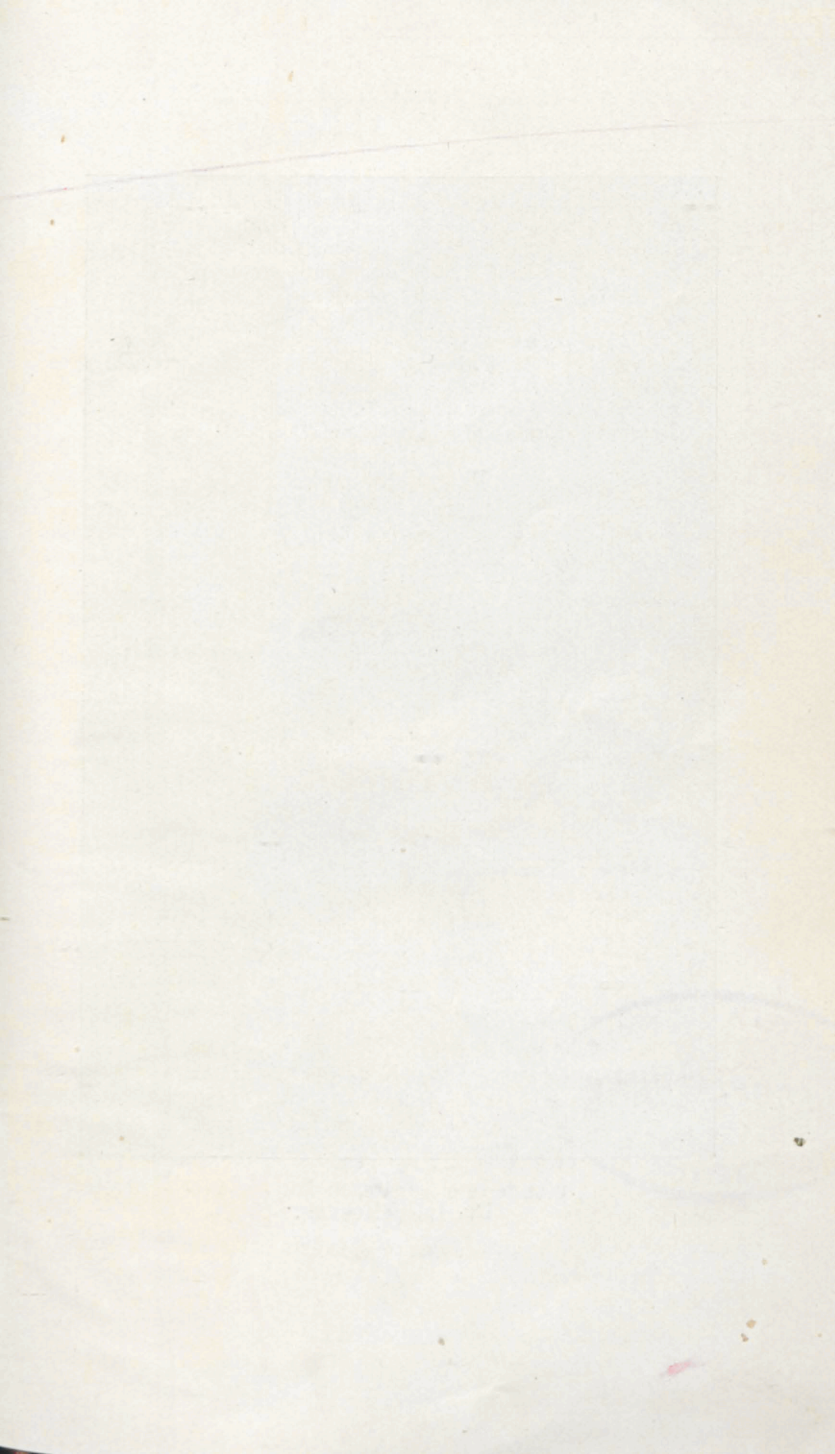
Librăria W. Krafft în Sibiiu

are cel mai mare depozit de cărți românești, cu deosebire pentru biblioteci populare.

La comande mai mari, cari se expediază în pachete cu rambursă, se cere dela necunoscuți și o plată à conto. Cărți singuraticе mai bine se expediază sub bandă, se recomandă deci ca astfel de comande să se facă prin mandat postal, adăugându-se lângă prețul cărților încă 10 fileri pentru expedițiune, iar 30—60 fileri pentru francatură, eventual și alți 25 fileri pentru recomandare. Pentru trimiteri sub bandă, adecă dacă nu s'a trimis taxa de recomandare, librăria nu ia nici o răspundere, expedarea lor însă o face sub controlă. — Comande, la cari nu se indică cum să se facă plățirea, sau dacă adresa (locuința, eventual numărul casei, poșta din urmă, comitatul), nu este exactă — nu se pot lua în considerare. La întrebări pentru cărți sau prețul lor este a se alătură o cartă postală pentru răspuns. — Cerând binevoitoare comande, onorații comitenți sunt rugați a scrie locuința în limba maghiară.

Dr. Iuliu Hosszu.

1204

AMICUL POPORULUI.

CALENDAR
PE ANUL COMUN
1918.

Anul LVIII.

Întocmit
de
I. Popovici.

→ Cu număroase ilustrațiuni. →

Biblioteca Județeană ASTRA

507P

TIPARUL ȘI EDITURA LUI W. KRAFFT.

507

Cronologie pe anul 1918.

Dela crearea lumii, după Suidas (6000 a. Hr.)	7918
" " " " era bizantină (5508 a. Hr.)	7426
" " " " periodul Iulian (1 Ian. 4713 a. Hr.)	6631
Dela fundarea Romei (d. Varro 24 Apr. 743 a. Hr.)	2661
Dela așezarea Calendarului Iulian prin Sosigene (1 Ian. 45 a. Hr.)	1963
Dela nașterea Domnului nostru Isus Hristos	1918
Dela risipirea Ierusalimului prin Romani (1 Sept. 69 d. Hr.)	1849
Dela venirea Romanilor în Dacia sub Traian (a. 105 d. Hr.)	1813
Dela năvălirile barbare în Dacia-Traiană (270—275 d. Hr.): Goții, Gepizii, Avarii, Hunii și a.	1843
Dela venirea Maghiarilor în Europa (830 d. Hr.)	1088
Dela fundarea regatului ungar (1000 d. Hr.)	918
Dela primirea legii creștine de către Maghiari (1000 d. Hr.)	918
Dela descălecătoarea lui Badu Negru-Vodă în Muntenia (1209 d. Hr.)	709
Dela aflarea prafului de pușcă (1831 d. Hr.)	587
Dela descălecătoarea lui Dragoș-Vodă în Moldova (1342 d. Hr.)	576
Dela aflarea hârtiei	545
Dela aflarea tiparului	476
Dela ocuparea Constantinopolei prin Turci	464
Dela descoperirea Americii (11 Oct. 1492)	426
Dela reformația lui Luther (1517 d. Hr.)	401
Dela căderea Ungariei la Mohaci și venirea ei sub Casa de Habs- burg (1526)	392
Dela întâia carte tipărită românește	347
Dela începerea sădării tutunului (tabacului) în Europa (1591)	327
Dela îndreptarea Calendarului Iulian prin papa Grigorie XIII. (15 Oct. 1582)	336
Dela ștergerea iobăgiei (Dum. tuturor Sfinților 6/18 Iunie 1848)	70
Dela războiul Austriei cu Prusia (1866)	58
Dela introducerea dualismului, împărțirea în două a imperiului Habsburgic (1867)	51

Semnele cronologice pe anul 1918.

	Cal. Iul.	Cal. Greg.		Cal. Iul.
Indictul (Nrul roman)	I	I	Crugul soarelui	6
Numărul de aur	19	19	Mâna anului	7
Epacta	29	17	Crugul lunii	16
Cercul solar	23	23	Slova pascăliei	E
Litera Duminicii	G	F		

Zodiile cerului.

Berbecule		Leul		Săgetătorul	
Taurul		Fecioara		Căpriorul	
Gemenii		Cumpăna		Udătorul	
Racul		Scorpionul		Peștii	

Sărbători și alte zile schimbătoare.

Carnevalul (Cășlegile) 9 săptămâni. — Triodul intră în 11 Februarie. — Lăsatul de carne în 25 Februarie. — Lăsatul de brânză în 4 Martie. — Bunavestire Dumineca a treia din post. — Sfintele Paști în 22 Aprilie. — Înălțarea Domnului în 31 Maiu. — Rusaliile în 10 Iunie. — Postul SS. Apostoli 1 săptămână și 4 zile, iar ziua lor Vineri. — Nașterea Domnului Marți.

Ordinea evangheliilor, a glasurilor și voscresnelor este corectă, conform tablei Paștilor dela 22 Aprilie.

Regentul anului 1918

este Martie, (♄) Planeta a 4-a numărând dela soare. Martie e în vecinătatea pământului ca planetă și lucște pe cer ca stea de primul rang, cu lumină roșietică. Depărtarea lui mijocie dela soare este 225,400.000 chilometri. De pământ se apropie până la 56,000.000 chilometri. În jurul soarelui se învârte în 687 zile pământeste, adică un an în Martie numai cu 43 zile e mai mic ca doi ani de-ai noștri. În jurul osiei sale rotește în 24 ore, 37 minute și 23 secunde. Diametrul lui este de 6850, periferia 21.506 chilometri.

Planeta aceasta are 2 luni care însă sunt foarte mici și se rotesc în jurul ei în 8, respective în 30 de oare.

La cei vechi Martie eră socotită drept planetă, ce aduce războaie și foc peste oameni.

Întunecimi.

În anul 1918 vor fi două întunecimi de Soare și una de Lună.

1. *Întunecime totală de Soare* în 26 Maiu (8 Iunie), vizibilă în America de Nord.

2. *Întunecime parțială de Lună* în 11/24 Iunie; vizibilă în Oceanul Pacific, în America și Australia.

3. *Întunecime inelară de Soare* în 20 Noemvrie (3 Dec.); vizibilă în partea ostică a Oceanului Pacific, în America de Sud, în partea sudică a Oceanului Atlantic și în Africa sudvestică.

Pe la noi deci nu se va vedea nici o întunecime.

Cele patru anotimpuri.

Primăvara se începe în 8 Martie la 11 ore dimineăta.

Vara se începe în 9 Iunie la 7 ore dimineăta.

Toamna se începe în 10 Septemvrie la 9 ore seara.

Iarna se începe în 9 Decemvrie la 4 ore seara.

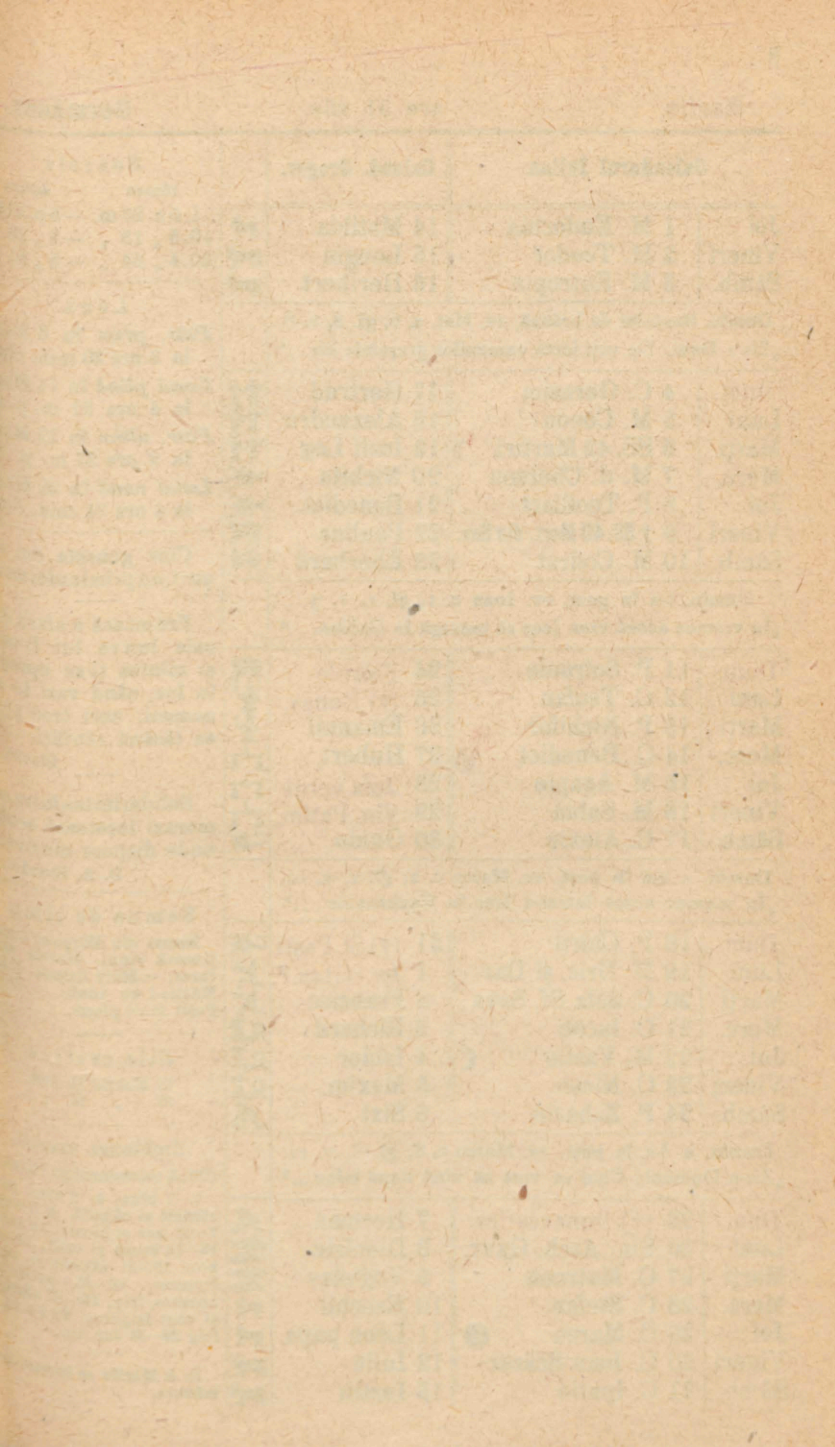
Explicarea prescurtărilor.

Ap. = Apostol.	M. = Martir.	Pr. = Proroc.
C. = Cuvios.	P. = Părinte	S., Sf. = Sfânt.

Orele și minutele sunt calculate după timpul mediu civil. Timpul oficial e cu 32 minute mai târziu.

Calendarul Iulian		Calend. Gregor.	Soarele răsare apune
Luni	1 (+) Tăierea împrejur	14 Felix	17 o. 13 m. — 3 o. 41
Martți	2 P. Silvestru	15 Maur	10.7 " 05 " — 3 " 55
Merc.	3 Pr. Malachia	16 Marcelin	20.6 " 52 " — 4 " 12
Joi	4 Sin. 70 Ap.	17 Antonie	Luna.
Vineri	5 Teopemt și Teona	18 Prisca	<i>Pătrărul prim</i> în 6 l.
Sâmb.	6 (+) Botezul Dlui ☽	19 Sara	la 3 ore 19 min. p.
Dumin. după Botez, ev. Matei c. 4, gl. 8, v. 11. „În vremea aceea auzind Isus că Ioan s'a prins...”			<i>Lună plină</i> în 14 l.
Dum.	7 † Ioan Botez.	20 Fab. și Seb.	la 4 ore 14 min. d.
Luni	8 C. George	21 Agnes	<i>Pătrărul ultim</i> în 22 l.
Martți	9 M. Polieuct	22 Vincentie	la 8 ore 52 m. dim.
Merc.	10 P. Grigorie	23 Log. Mariei	<i>Lună nouă</i> în 29 l.
Joi	11 C. Teodosie	24 Timoteiu	la 11 ore 4 min. a.
Vineri	12 M. Tațiana	25 Pavel	Datoriile sunt cu cu două tășuri.
Sâmb.	13 M. Ermil	26 Policarp	A tăl însemnează te luptă în tine cu zărirea puterilor în nerecului. Ibae
Dumin. leproșilor, ev. Luca c. 17, gl. 1, v. 1. „În vremea aceea intrând Isus într'un sat...”			Genialitatea în s constă în a spune mai mult în atât puțin.
Dum.	14 Părinții din Sinai ☽	27 Ioan	Semne de timp Ianuarie cu moină, prim vară friguroasă, vară căl roasă. Ianuarie cald semn de an mănos. D iarnă neagră cu vânt calde, primăvara se un cimiteriile. Ianuarie usca geros aduce Faur cu Negura din Iannarie ad Faur umed. Când se norii spre meazăzi, urme frig, — când spre me noapte — căldură. C fost timpul la Sf. Grig (10) așa va fi tot anul.
Luni	15 C. Pavel Teban	28 Carol	Zile critice. 16 Ianuarie I. ord. 30 " III. "
Martți	16 Lanț. Ap. Petru	29 Francisc	Umblarea vremii. (După calendarul pe 140
Merc.	17 † C. Antonie	30 Martina	1—3 ger, 4—5 zăpadă, moină, 10—13 bine, 14 vânt și ger, 16—18 mo 19 vifor, 20 liniște, 21 moină, 23 zăpadă, 24 25—31 vifor și gei tare.
Joi	18 P. Atan. și Chiril	31 Petru Nol	
Vineri	19 C. Macarie	1 Febr. Ignat.	
Sâmb.	20 † C. Eutimie	2 (+) Înt. Dlui	
Dumin. Orbului, ev. Luca c. 18, gl. 2, v. 2 „În vremea aceea, când s'a apropiat Isus de Ierihon...”			
Dum.	21 C. Maxim	3 Blasiu	
Luni	22 Ap. Timoteiu ☾	4 Veronica	
Martți	23 M. Clement	5 Agata	
Merc.	24 C. Xenia	6 Dorotea	
Joi	25 † P. Grigorie Teol.	7 Romuald	
Vineri	26 C. Xenofont	8 Ioan	
Sâmb.	27 † Ioan Hrisost.	9 Apolonia	
Dumin. lui Zacheu, ev. Luca, c. 19, gl. 3, v. 3. „În vremea aceea trecea Isus prin Ierihon...”			
Dum.	28 P. Efrem Sirul	10 Scolastica	
Luni	29 M. Ignatie ☽	11 Eufrosina	
Martți	30 (+) Vas., Gr. și Ioan	12 Eulalia	
Merc.	31 Chir și Ioan	13 Catarina	

Calendarul Iulian		Calend. Gregor.	Soarele	
			răsare	apune
Joi	1 M. Trifon	14 Valentin	1.6 o. 33 m.	— 4 o. 33 m.
Vineri	2 (+) Întimp. Dnui	15 Faust	10.6 „ 16 „	— 4 „ 48 „
Sâmb.	3 Drept. Simeon	16 Iuliana	20.5 „ 54 „	— 5 „ 06 „
Dumin. Hananeiancei, ev. Mateiu c. 15, gl. 4, v. 4. „În vremea aceea intrat a Isus în laturile Tirului...“			Luna.	
Dum.	4 P. Isidor	17 Constanța	<i>Pătr. prim</i> în 5 Fa la 12 ore 56 min. noap	
Luni	5 M. Agatia	18 Flaviap	<i>Lună plină</i> în 12 Fa la 10 ore 34 min. sear	
Martți	6 P. Vucol ep.	19 Conrad	<i>Pătr. ultim</i> în 21 Fa la 1 ore 43 min. noap	
Merc.	7 P. Partenie	20 Eleuterie	<i>Lună nouă</i> în 27 Fa la 8 ore 52 min. sear	
Joi	8 Teodor Stratilat	21 Eleonora	Ajutorul străinului e ca umbra spinului.	
Vineri	9 M. Nichifor	22 Petru C.	Sunt lucruri, cari terfelesc când se dis cută — Iorga	
Sâmb.	10 M. Haralampie	23 Eberhard	Mintea de-ar crește toate cărările, ar paște și oile.	
Dumin. Vameșului și Fariseului, ev. Luca c. 4, gl. 5, v. 5. „Zis-a Dnul pilda ac.: Doi oameni au intrat în bis...“			Lume fără nebunie pădure fără uscături se găsește.	
Dum.	11 M. Vlasie	24 Matias	Semne de timp.	
Luni	12 P. Meletie	25 Victor	Faur alb întărește sem turile. Faur urit, Maiu mos. Când nu îngheață Faur, e semn de an m Vânturile de miazănoap prevestesc an mănos. Negu de apus arată ger. Apacur toare de caldă, urmează g	
Martți	13 P. Martinian	26 Gothard	Zile critice.	
Merc.	14 P. Auxentie	27 Leandru	10 Februarie II. ord.	
Joi	15 Ap. Onisim	28 Roman	27 „ I. „	
Vineri	16 M. Pamfilie	1 Mart - Albin	Umblarea vremii.	
Sâmb.	17 M. Teodor Tiron	2 Simpliciu	(După calendarul pe 140 ani)	
Dumin. Fiului rătăcit, ev. Luca c. 15, gl. 6, v. 6. „Zis-a Dnul pilda aceasta: Un om avea doi ficiori...“			1 bine, 2 vânt, 3-4 nor 5-7 ploaie cu zăpadă, 8- ger, 18-19 nor, 20-21 ză padă și vânt, 22-28 bine cald.	
Dum.	18 P. Leontie	3 Celidoniu	În 14 și 16 Februarie de legare de post (hârț.).	
Luni	19 Ap. Archip	4 Casimir		
Martți	20 P. Leon ep.	5 Eusebie		
Merc.	21 P. Timoteiu	6 Frideric		
Joi	22 M. din Evgenia	7 Ap. Toma		
Vineri	23 M. Policarp	8 Ioan		
Sâmb.	24 † Af. c. S. Ioan Bot.	9 Francisca		
Dumin. lăsatului de carne, ev. Mateiu c. 25, gl. 7, v. 7. „Zis-a Dnul: Când va veni fiul omenesc...“				
Dum.	25 P. Tarasie	10 40 Martiri		
Luni	26 P. Porfirie	11 Heraclie		
Martți	27 P. Procopie	12 Grigorie		
Merc.	28 P. Vasilie	13 Rosina		

Calendarul Iulian		Calend. Gregor.		Soarele
				răsare apune
Joi	1 M. Eudochia	14 Matilda		1.5 o. 25 m. — 5 o. 21 m.
Vineri	2 M. Teodot	15 Longin		10.5 „ 15 „ — 5 „ 35 „
Sâmb.	3 M. Eutropie	16 Heribert		20.4 „ 54 „ — 5 „ 51 „
Dumin. lăsatului de brânză, ev. Mat. c. 6, gl. 8, v. 8.				Luna.
„Zis-a Dnul: De veți iertă oamenilor greșalele lor...“				Pătr. prim în 6 Martie la 2 ore 20 min. ziua
Dum.	4 C. Gerasim	17 Gertrad		Lună plină în 14 Martie la 4 ore 32 m. p. m.
Luni	5 M. Conon	18 Alexandru		Pătr. ultim în 22 Martie la 2 ore 23 m. p. m.
Martți	6 SS. 42 Martiri	19 Iosif Log.		Lună nouă în 29 Martie la 4 ore 34 min. ziua
Merc.	7 M. d. Cherson	20 Nichita		
Joi	8 P. Teofilact	21 Benedict		
Vineri	9 † SS. 40 Mart. din Sev.	22 Paulina		
Sâmb.	10 M. Codrat	23 Eberhard		
Dumin. 1-a în post, ev. Ioan c. 1, gl. 1, v. 9.				Cine gonește doi puri, nuprindenici un...
„În vremea aceea vrea Isus să meargă în Galilea...“				Frumoasă e afară cale lună lui D-zeu și mintea ți-se oprește în loc, când vezi în oameni, cari trec prin ea făcând răutăți. Slavici.
Dum.	11 P. Sofronie	24 Floriile		
Luni	12 C. Teofan	25 (+) Bunav.		
Martți	13 P. Nichifor	26 Emanuil		
Merc.	14 C. Benedict	27 Hubert		
Joi	15 M. Agapie	28 Joia verde		
Vineri	16 M. Sabin	29 Vin. Patim.		
Sâmb.	17 C. Alexie	30 Guido		
Dumin. a 2-a în post, ev. Marcu c. 2, gl. 2, v. 10.				Solidaritatea între marazi încetează acolo unde dispăre cinstea. D. A. Sturdza.
„În vremea aceea întrat-a Isus în Capernaum...“				Semne de timp.
Dum.	18 P. Chiril	31 (+) Sf. Paști		Neaua din Mărțișor ținează vinul. Martie turos, — Maiu frumos. De Martie-i cu rouă, — Paști mult plouă.
Luni	19 M. Hris. și Dar.	1 Apr. (+) Lun. P.		
Martți	20 C. dela Sf. Sava	2 Francisc		
Merc.	21 C. Iacob	3 Richard		
Joi	22 M. Vasile	4 Isidor		
Vineri	23 C. Nicon	5 Maxim.		
Sâmb.	24 P. Zaharie	6 Sixt		
Dumin. a 3-a în post, ev. Marcu c. 8, gl. 3, v. 11.				Zile critice.
„Zis-a Domnul: Cine va vrea să vină după mine...“				15 Martie II. ord. 28 „ II. „
Dum.	25 (+) Bunavestire	7 Herman		Umblarea vremii.
Luni	26 Sin. Arch. Gavr.	8 Dionisiu.		(După calendarul pe 140 ani)
Martți	27 C. Matrona	9 Vogislav		1—3 bine, 4—5 vânt de răsărit și zăpadă. 6 linișt 7—13 nor și ploaie, 14 vânt 15—16 senin și cald, 17— nor, 19—21 zăpadă și vânt frigos, 22—25 senin noaptea frig, 26—27 zăpadă și vânt frigos, 28 senin frig 29—31 iar așa.
Merc.	28 C. Stefan	10 Ezechil		
Joi	29 C. Marcu	11 Leon papa		
Vineri	30 C. Ioan Scărar	12 Iuliu		
Sâmb.	31 C. Ipatie	13 Iustin		În 8 Martie se începe măvara.

Calendarul Iulian		Calend. Gregor.		Soarele	
				răsare	apune
Dumin. a 4-a în post, ev. Marcu c. 9, gl. 4, v. 1. „În vremea aceea venit-a un om la Isus...“				1.40.28 m.	— 60.10 m
Dum.	1 Maria egipt.	14 Tiburțiu		10.4 „ 10 „	— 6 „ 24 „
Luni	2 P. Tit	15 Anastasie		20.3 „ 51 „	— 6 „ 39 „
Marti	3 C. Nichita	16 Aron		Luna.	
Merc.	4 P. Iosif	17 Rudolf		Pătr. prim în 5 Aprilie la 5 ore 7 min. dim.	
Joi	5 M. Claudie	18 Valeriu		Lună plină în 13 Aprilie la 9 ore 5 min. dim.	
Vineri	6 P. Eutichie	19 Hermogen		Pătr. ultim în 20 Aprilie la 11 ore 20 min. seară.	
Sâmb.	7 P. Georgie	20 Sulpiciu		Lună nouă în 27 Aprilie la 1 oră p. m.	
Dumin. a 5-a în post, ev. Marcu c. 10, gl. 5, v. 2. „În vremea aceea luând Isus pe cei doisprezece...“				Omul fără judecată, judecă faptele altora, pe când de ale sale nu știe să-și dea seamă.	
Dum.	8 Ap. Irodion și soții	21 Anselm		Precum nu este soare fără umbă, așa nu este tericire fără întristare.	
Luni	9 M. Eupsihie	22 Sotir			
Marti	10 M. Ter. și Pomp.	23 Adalbert			
Merc.	11 M. Antipa	24 George			
Joi	12 P. Vasile	25 Marcu			
Vineri	13 M. Artimon	26 Cletus			
Sâmb.	14 P. Martin	27 Peregrin			
Duminica Florilor, ev. Ioan c. 13. „Mai înainte de Paști cu 6 zile...“				În mizerie se cunoaște degetul lui D-zeu, care arată omului bun calea, pe care poate ieși la cele bune.	
Dum.	15 (+) Floriile	28 Vitalis		Semne de timp.	
Luni	16 M. Agapia, Irina	29 Petru		Prier frumos, Maiu vi- foros. Prier umed aduce binecuvântare. Gândacii din Aprilie îngheață în Maiu Negura din Aprilie, la răsărit și miazăzi, e semn bun. De tună în Aprilie, nu te mai teme de ger. Prier frumos vară furtunoasă.	
Marti	17 M. Sim. Persul	30 Catarina			
Merc.	18 C. P. Ioan	1 Maiu Filip			
Joi	19 C. Ioan dela peșt.	2 Anastasia			
Vineri	20 (+) Viner. Patim.	3 † Af. Crucii			
Sâmb.	21 M. Ianuarie	4 Florian			
Duminica Paștilor, ev. Ioan c. 1. „Întru început eră cuvântul...“				Zile critice.	
Dum.	22 (+) Sf. Paști	5 Pius		14 Aprilie II. ord.	
Luni	(+) Lunia Paștilor	6 Ioan P.		28 „ I. „	
Marti	(+) Mart. George	7 Stanislau			
Merc.	24 (+) M. Sava Strat.	8 Mihail			
Joi	25 Ap. Ev. Marcu	9 (+) Înălț. Olui.			
Vineri	26 M. Vasile	10 Isidor			
Sâmb.	27 M. Simeon	11 Adolf			
Duminea Tomii, ev. Ioan c. 20, gl. 4, v. 1. „Fiind seară în ziua aceea, întru una din Sâmbete...“				Umblarea vremii:	
Dum.	29 9 M. din Chizic	12 Pancrațiu		După calendarul pe 140 ani: 1—10 senin și vânt, 11—18 liniște și bine, 19—20 ploaie, 21—22 rouă mare, 23 senin, 24—26 căldură, 27 ploaie, 28—30 cald.	
Luni	30 Ap. Iacob	13 Servațiu		În 25 și 27 Aprilie desle- gare la carne.	

Calendarul Iulian		Calend. Gregor.
Marti	1 Pr. Ieremia	14 Bonifaciu
Merc.	2 P. Atanasie	15 Sofia
Joi	3 M. Timoteiu	16 Ioan
Vineri	4 M. Pelagia	17 Pascalis
Sâmb.	5 M. Irina	18 Venantius

Dumin. Mironosițelor, ev. Marcu c. 15, gl. 2, v. 3.
„În vremea aceea venit-a Iosif din Arimatea...”

Dum.	6 Dreptul Iov	19 (+) Rusaliste
Luni	7 M. Acachie	20 (+) Lun. Rus.
Marti	8 † Ap. și Ev. Ioan	21 Felix
Merc.	9 Pr. Isaia	22 Elena
Joi	10 Ap. Simon Zilot	23 Desideriu
Vineri	11 M. Mochie	24 Ioana
Sâmb.	12 P. Epifanie	25 Urban

Dumin. Slăbănogului, ev. Ioan c. 5, gl. 3, v. 4.
„În vremea aceea s'a suit Isus în Ierusalim...”

Dum.	13 M. Glicheria	26 Filip
Luni	14 M. Isidor	27 Ioan
Marti	15 P. Pahomie	28 Wilhelm
Merc.	16 P. Teodor	29 Maxim.
Joi	17 Ap. Andronic	30 Joia verde
Vineri	18 M. Petru	31 Petronella
Sâmb.	19 M. Patriciu	1 Iun. Iuvent.

Dumin. Samarinencei, ev. Ioan c. 4, gl. 4, v. 7.
„În vremea aceea venit-a Isus în cetatea Samariei...”

Dum.	20 M. Talaleu	2 Erasmus
Luni	21 (+) Const. și El.	3 Clotilda
Marti	22 M. Vasilisc	4 Quirinus
Merc.	23 P. Mihail	5 Bonifaciu
Joi	24 P. Simeon	6 Benignus
Vineri	25 3 afl. cap. Sf. Ioan Bot.	7 Lucreția
Sâmb.	26 Ap. Carp.	8 Medard

Dumin. Orbului, ev. Ioan c. 9, gl. 5, v. 8.
„În vremea aceea trecând Isus văzut-a pe un om orb...”

Dum.	27 M. Terapont	9 Primus
Luni	28 P. Nichita	10 Margareta
Marti	29 C. Teodosia	11 Varnava
Merc.	30 P. Isachie	12 Claudina
Joi	31 (+) Înălț. Dlui	13 Antonie

Soarele

răsare apune

1.30.34 m. — 6 o.55 m.
10.3 " 22 " — 7 " 08
20.3 " 13 " — 7 " 19

Luna.

Pătr. prim în 4 Maiu
la 9 ore 14 min. seara.

Lună plină în 12 Maiu
la 11 ore 32 min. seara.

Pătr. ultim în 20 Maiu
la 5 ore 20 min. dim.

Lună nouă în 26 Maiu
la 11 ore 3 min. seara.

Adevărata educație
trebuie să aibă în vedere
indiv dualitatea între-
gului popor.

Mai bine caracter
multe și cultură puțină
decât cultură multă și
caractere puține.

Semne de timp.

Roua de seara și recoarea
din Maiu aduc fân și via
mult. Ploaia caldă din Maiu
e binecuvântare. Rusaliste
umed, Crăciun gras. Roin
din Maiu pretuște un cap
de mălaiu. Gândacii mulți
vestesc an mănós. Maiu
plios, Iunie frumos. De
brumă între Sân-George și
Arminden va brumă
între Sân-te-Mării. Când sunt
greeri mulți și dinaintea
locuinței lor țin mare cură-
țenie, — fân are să fie puțin.

Zile critice.

13 Maiu III. ord.
26 " I. "

Umblarea vremii.

(După calendarul pe 140 ani
1 ploaie, 2—3 vânt, 4 ploaie,
5 răceală, 6—11 căldură,
12—13 ploaie, 14—20 căldură
și bine, 21—31 ploaie și vânt.)

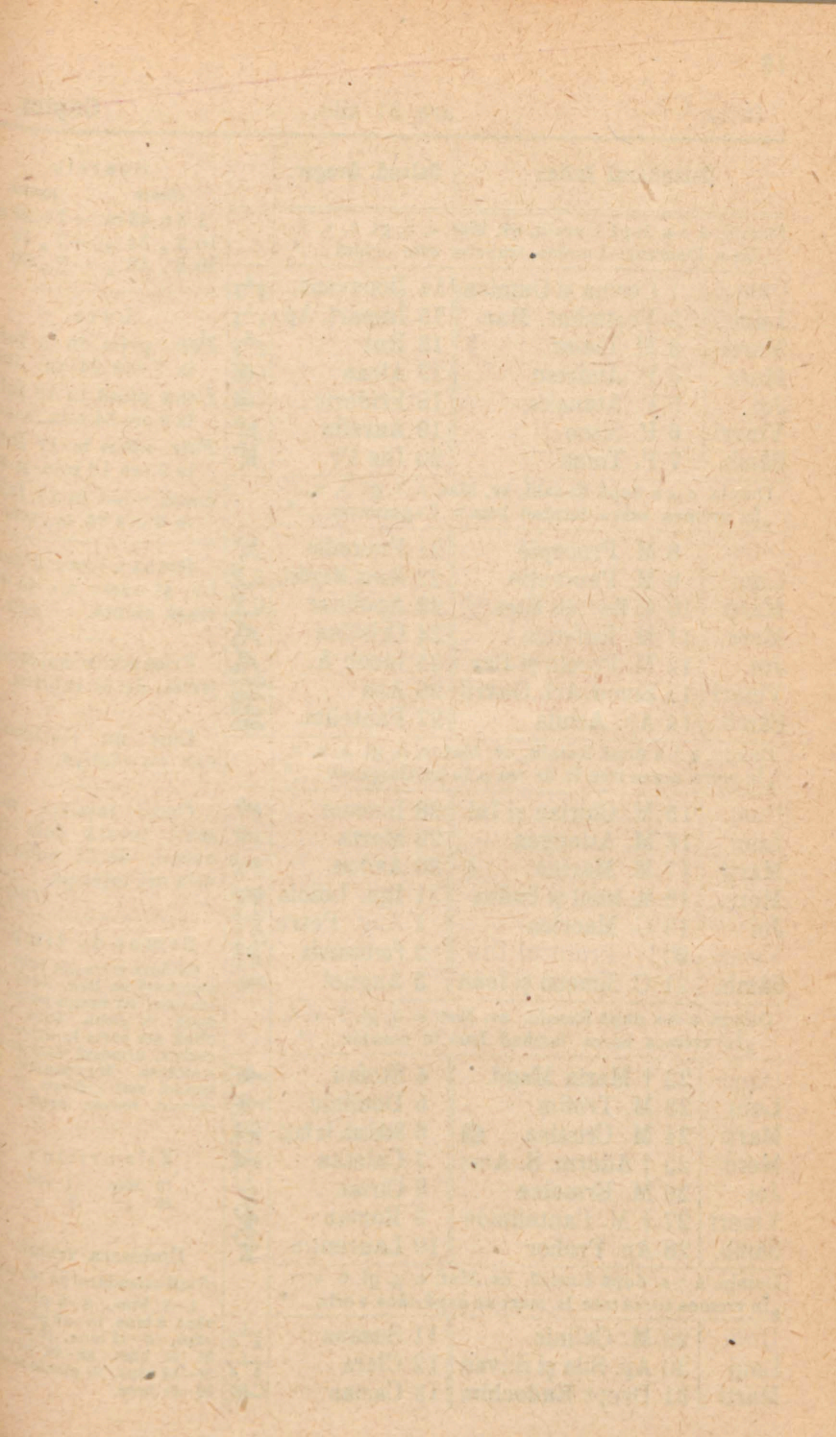
În 26 Maiu întunecim
totală de soare, invizibilă
la noi.

Iunie,

are 30 zile.

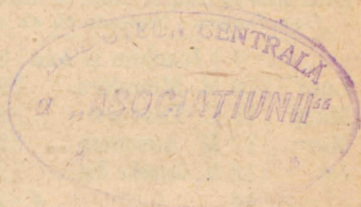
Cireșar.

Calendarul Iulian		Calend. Gregor.	Soarele	
			răsare	apune
Vineri	1 M. Iustin	14 Vasile	1.30.08 m.	— 7 o. 28 m.
Sâmb.	2 P. Nichifor	15 Vitus	10.3 " 08 "	— 7 " 31 "
			20.3 " 14 "	— 7 " 30 "
Dumin. SS. Părinți, ev. Ioan c. 17, gl. 6, v. 10. „În vremea aceea ridicând Isus ochii săi la ceriu...“			Luna.	
Dum.	3 M. Lucian ☽	16 Beno	<i>Pătr. prim</i> în 3 Iunie	
Luni	4 P. Mitrofan	17 Adolf	la 2 ore 11 min. p. m.	
Mărți	5 M. Doroteiu	18 Gervasiu	<i>Lună plină</i> în 11 Iunie	
erc.	6 C. Visarion	19 Iuliana	la 11 ore 28 min. a. m.	
Joi	7 M. Teodot	20 Laura	<i>Pătr. ultim</i> în 18 Iunie	
Vineri	8 M. Teodor Stratilat	21 Aloisie	la 9 ore 42 min. dimini.	
Sâmb.	9 P. Ciril	22 Paulin	<i>Lună nouă</i> în 25 Iunie	
			la 9 ore 22 min. dimini.	
Duminea Rusaliilor, ev. Ioan c. 7. „Iară în ziua cea mai de pe urmă, cea mare a praz...“			Așa să te porți față de accii, ca și cum ei cândva ți-ar deveni ini- mici.	
Dum.	10 (†) Rusaliile	23 Etelrud	Semne de timp.	
Luni	11 (†) Lunia Rusal. ☉	24 Ioan Botez.	Iunie mai uscat decât umed, umple butile cu vin bun. Oamenii și vântul de Iunie curând se schimbă. Iunie umed și rece, strică întreg anul. Călătoria furni- cilor vestește timp bun. Omidele multe sunt semne de vin și grâu mult. Săritul peștilor vestește furtună. De sunt mulți bureți iuți, iarna viitoare are să fie ușoară, la din contră grea. Bureții porcești ne spun căpătul, ceialtați începutul iernii vii- toare cum are să fie.	
Mărți	12 (†) P. Onufrie	25 Prosper	Zile critice!	
Merc.	13 M. Acilina	26 Eremia	12 Iunie II. ord.	
Joi	14 Pr. Eliseu	27 Ladislau	27 " I "	
Vineri	15 Pr. Amos	28 Leon	Umblarea vremii.	
Sâmb.	16 P. Tihon	29 (†) Pet. și Pav.	(După calendarul pe 140 ani: 1 ploaie, 2-6 bine, 7-15 ploaie, 16-17 bine, 18-19 nor, 20-21 bine, 22-26 ploaie și vânt, 27-30 bine.)	
Dum. 1-a după Rusalii a tut. SS., ev. Mat. c. 10, gl. 8, v. 1. „Zis-a Dnul învățac. săi: Tot celce mă va mărturisii...“			În 9 Iunie se începe vara.	
Dum.	17 M. Manuil	30 Paul	În 11 Iunie întunecim par- țială de Lună, invizibilă la noi.	
Luni	18 M. Leontie ☾	1 Iulie Teod.	În 18 Iunie se începe por- stul SS. Apostoli.	
Mărți	19 Ap. Iuda, frat. Dl.	2 Cercet. Mariei	În 13 și 15 Iunie desle- gare la carne.	
Merc.	20 M. Metodie	3 Cornelia		
Joi	21 M. Iulian	4 Udalric		
Vineri	22 M. Eusebiu	5 Dometie		
Sâmb.	23 M. Agripina	6 Isaia		
Dumin. a 2-a după Rusalii, ev. Mat. c. 4, gl. 1, v. 2. „În vremea aceea umblând Is. pe lângă marea Gal...“				
Dum.	24 (†) Nast. Sf. Ioan Bot.	7 Vilibald		
Luni	25 M. Fevronia ☉	8 Cilian		
Mărți	26 C. David	9 Anatolia		
Merc.	27 P. Samson	10 Amalia		
Joi	28 Chir și Ioan	11 Pius		
Vineri	29 (†) Ap. Pet. și Pav.	12 Enric		
Sâmb.	30 Sinod. SS. Ap.	13 Margareta		

Calendarul Iulian		Calend. Gregor.		Soarele	
				răsare	apune
Dumin. a 3-a după Rusalii, ev. Mat. c. 6, gl. 2, v. 3. „Zis-a Domnul: Lumina trupului este ochiul...”				1. 30. 23 m. — 7 o. 23 m.	
Dum.	1 Cosma și Damian	14 Bonavent.		10. 3 „ 34 „ — 7 „ 14 „	
Luni	2 Veștmânt. Mar.	15 Împărț. Ap.		20. 3 „ 48 „ — 7 „ 00 „	
Mărți	3 M. Iacint ☽	16 Rut		Luna.	
Merc.	4 P. Andreiu	17 Alexe		Pătr. prim în 3 Iulie	
Joi	5 P. Atanasie	18 Frideric		la 7 ore 24 m. dim.	
Vineri	6 P. Sisoe	19 Aurelia		Luna plină în 10 Iulie	
Sâmb.	7 P. Toma	20 Ilie Pr.		la 9 ore 34 min. seara	
Dumin. a 4-a după Rusalii, ev. Mat. c. 8, gl. 3, v. 4. „În vremea aceea intrând Isus în Capernaum...”				Pătr. ultim în 17 Iulie	
Dum.	8 M. Procopie	21 Praxedis		la 2 ore 13 min. p. m.	
Luni	9 M. Pancrație	22 Maria Magdal.		Lună nouă în 24 Iulie	
Mărți	10 45 Mart. din Nicop. ☿	23 Apolinar		la 9 ore 24 m. seara	
Merc.	11 M. Eufemia	24 Cristina		Graba e lucru dracur-	
Joi	12 M. Proclu și Ilar.	25 Iacob A.		lui, și adese are de ur-	
Vineri	13 Sinod. Arh. Gavril	26 Ana		mașă căința. Arab.	
Sâmb.	14 Ap. Achila	27 Pantelim.		Frica aduce mai multe	
Dumin. a 5-a după Rusalii, ev. Mat. c. 8, gl. 4, v. 5. „În vrem. aceea trec. Is. de cea p. în țin. Gergesen...”				jertfe, decât iubirea.	
Dum.	15 M. Chiriac și Iul.	28 Inocent		Cine nu rischează	
Luni	16 M. Atinogen	29 Marta		nici nu câștigă.	
Mărți	17 M. Marina ☾	30 Avdon		Omul înțelept mai	
Merc.	18 M. Iacint și Emilian	31 Ign. Loiola		mult învață dela cel	
Joi	19 C. Macrina	1 Aug. Petru		neban, decât nebunul	
Vineri	20 (†) Prorocul Ilie	2 Portiuncula		dela cel înțelept.	
Sâmb.	21 C. Simeon și Ioan	3 August		Cato.	
Dumin. a 6-a după Rusalii, ev. Mat. c. 9, gl. 5, v. 6. „În vremea aceea intrând Isus în corabie...”				Semne de timp.	
Dum.	22 † Maria Magd.	4 Stefan		Căldura mare din Iulie în	
Luni	23 M. Trofim	5 Dominic		semnează un bun. Dacă pe	
Mărți	24 M. Cristina ☼	6 Schimb. la față		ianginul își rumpe pânza în	
Merc.	25 † Adorm. S. Anei	7 Caietan		două, va plouă. Dacă luna	
Joi	26 M. Ermolae	8 Ciriac		plină are curte la amezi și	
Vineri	27 † M. Pantelimon	9 Roman		răsărit, urmează timp senin	
Sâmb.	28 Ap. Prohor	10 Laurentiu		statornic. Mușinoaiele de	
Dumin. a 7-a după Rusalii, ev. Mat. c. 9, gl. 6, v. 7. „În vremea aceea trec. Is. mers-au după dans. 2 orbi...”				furnici mai ridicate ca de	
Dum.	29 M. Calinic	11 Susana		obicei, vestesc iarnă grea	
Luni	30 Ap. Sila și Silvan	12 Clara		Zile critice	
Mărți	31 Drept Eudochim	13 Casian		10 Iulie I. ord.	
				26 „ II. „	
				Umblarea vremii.	
				(După calendarul pe 140 ani.	
				1-2 bine, 3-8 ploaie și	
				vânt, 9 bine, 10-13 ploaie și	
				vânt, 14-18 bine, 19 ploaie	
				20-21 bine, 22-26 ploaie	
				27-28 bine, 29 ploaie mare	
				30-31 bine.	

Calendarul Iulian		Calend. Gregor.	Soarele	
			răsare	apune
Merc.	1 † Scoat. și 7 Mac.	14 Eusebie	1.4 o. 05 m. —	6 o. 39 "
Joi	2 Primul M. Stefan	15 (†) Adorm. M.	10.4 " 29 " —	6 " 22 "
Vineri	3 C. P. Isachie	16 Rochus	20.4 " 34 " —	6 " 01 "
Sâmb.	4 SS. 7 tin. din Efes	17 Bertram		
Dumin. a 8-a după Rusalii, ev. Mat. c. 14, gl. 7, v. 8. „În vremea aceea văzut-a Isus popor mult...“			Luna.	
			Pătr. prim în 2 A la 12 ore 16 m. se	
			Lună plină în 9 A la 6 ore 2 m. dim	
			Pătr. ultim în 15 A la 8 ore 27 min. se	
			Lună nouă în 23 A la 11 ore 44 min. a	
			Pătr. prim în 31 A la 3 ore 2 min. p	
Dum.	5 M. Eusignie	18 Elena	Cine se teme de mejd-i, nici când n	
Luni	6 (†) Schimb. la față	19 Ludovic	va ajunge scopul.	
Martî	7 C. Dometie	20 (†) S. St. reg.	Când afii o scuză bu pentru neîmplinirea toroței, simțesti ace satisfacție ca și când fi împinit-o.	
Merc.	8 M. Emilian	21 Ioana	Semne de timp Negura de pe livezi și r de s'arată după apun soarelui, înseamnă timp statornic. Ploaia din Au subție vinul. Vânturile miazănoapte aduc timp tornic. Dacă timpul în Sf. Fotie (12) va fi frum toamna va fi frumoasă. barza (cocostărcul) clon va plouă. Când sunt al multe, însemnează iarnă pe viitor.	
Joi	9 Ap. Matia (din coi 70)	22 Timoteiu	Zile critice. 10 August I. ord. 24 " II. "	
Vineri	10 M. Laurențiu	23 Filip	Umblarea vremii (După calendarul pe 140 1—4 bine, 5 ploaie, 6 bine și vânt, 14—15 plo 16—28 bine, 29—31 plo	
Sâmb.	11 M. Euplu	24 Bartolomeu	În 1 August se începe Sfintei Mării.	
Dumin. a 9-a după Rusalii, ev. Mat. c. 14, gl. 8, v. 9. „În vremea aceea a silit Isus pe învățăceii săi...“				
Dum.	12 M. Fotie și Anichit	25 Ludovic		
Luni	13 C. Maxim	26 Samuil		
Martî	14 Pr. Mihea	27 Iosif		
Merc.	15 (†) Ad. N. de Dzeu	28 Augustin		
Joi	16 M. Diomid	29 Ioan		
Vineri	17 M. Miron	30 I		
Sâmb.	18 M. Flor și Lavru	31 Raimunda		
Dumin. a 10-a după Rusalii, ev. Mat. c. 17, gl. 1, v. 10. „În vremea aceea s'a apropiat cătră Isus un om...“				
Dum.	19 M. Andreiu Strat.	1 Sept. Egidiu		
Luni	20 Pr. Samuil	2 Absolon		
Martî	21 Ap. Tadeu	3 Mansbet		
Merc.	22 M. Agatonic	4 Rosalia		
Joi	23 M. Lup și Irineu	5 Laurent		
Vineri	24 M. Eutichie	6 Magno		
Sâmb.	25 Ap. Vartol.	7 Regina		
Dumin. a 11-a după Rusalii, ev. Mat. c. 18, gl. 2, v. 11. „Zis-a Dl pilda ac.: Asem. Împăr. cer. omului împărat...“				
Dum.	26 M. Adrian	8 (†) Nașt. Mar.		
Luni	27 C. Pimen	9 Gorgonie		
Martî	28 C. Moise Arapul	10 Nicol. Tol.		
Merc.	29 (†) Tăier c. S. Ioan B.	11 Protus		
Joi	30 P. Alex., Ioan, Pav.	12 Macedonie		
Vineri	31 Brăul Preac.	13 Matern		

Calendarul Iulian		Calend. Gregor.
Sâmb.	1 C. Simeon Stâlp.	14 † Înălț. S. Cr.
Dumin.	a 12-a după Rusalii, ev. Mat. c. 19, gl. 3, v. 1. „În vremea aceea apropiatu-s'a către Is. un tinăr...“	
Dum.	2 M. Mamant	15 Nicodim
Luni	3 M. Antim	16 Ludmila
Martți	4 M. Vavila	17 Lambert
Merc.	5 Pr. Zaharia	18 Toma Ap.
Joi	6 Min. Arh. Mihail	19 Ianuarie
Vineri	7 M. Sozont	20 Eustatie
Sâmb.	8 (†) Nașt. Mariei	21 Mateiu

Dum. înaintea Înălț. S. Cruci, ev. Ioan c. 3, gl. 4, v. 2.
„Zis-a Domnul: Nimenea nu s'a suit în cer...“

Dum.	9 † Ioachim și Ana	22 Mauriciu
Luni	10 M. Minodora	23 Tecla
Martți	11 C. Teodora	24 Gerhard
Merc.	12 M. Autonom	25 Cleofas
Joi	13 M. Cornelia Sut.	26 Ciprian
Vineri	14 (†) Înălț. S. Cruci	27 Cosma
Sâmb.	15 † M. Nichita	28 Venceslav

Dumin. după Înălț. S. Cruci ev. Marcu, c. 8, gl. 5, v. 3
„Zis-a Domnul: Cei ce va să vie după mine...“

Dum.	16 M. Eufemia	29 Mihail
Luni	17 M. Sofia	30 Ieronim
Martți	18 C. Eumenie	1 Oct. Remig.
Merc.	19 M. Trofim	2 Leodgar
Joi	20 M. Eustatie	3 Candid
Vineri	21 Ap. Codrat	4 Francisc
Sâmb.	22 M. Foca	5 Placid

Dumin. a 15-a după Rusalii, ev. 1 dela Luca gl. 6, v. 4.
„În vremea aceea sta Isus lângă lacul Genizaretului...“

Dum.	23 (†) Zem. S. Ioan Bot.	6 Bruno
Luni	24 M. Tecla	7 Iustina
Martți	25 C. Eufrosina	8 Brigita
Merc.	26 (†) Adorm. S. Ap. Ioan	9 Dionisie
Joi	27 M. Calistrat	10 Francisc
Vineri	28 P. Hariton	11 Emilian
Sâmb.	29 P. Chiriac	12 Maximilian

Dumin. a 16-a după Rusalii, ev. 2 dela Luca gl. 7, v. 5.
„Zis-a Dl: Prec. vă este voia ca să faceți vouă oamenii...“

Dum.	30 M. Grigorie	13 Coloman
------	----------------	------------

Soarele

răsare apune

1.40.52 m. — 50.35 m
10.5 „ 02 „ — 5 „ 15 „
20.5 „ 20 „ — 4 „ 53 „

Luna.

Lună plină în 7 Sept
la 2 ore 3 min. p. m.

Pătr. ultim în 14 Sept
la 5 ore 38 min. dimini

Lună nouă în 22 Sept
la 4 ore 5 min. dimini

Pătr. prim în 30 Sept
la 6 ore dimini.

Fetele, cai se pre
umblă pe lumina lunii
ajung ușor în lumina
falsă.

Timpurile rele sunt
criticate mai ales în
cârciume.

Conștiința curată
singurul izvor al plă
cerilor adevărate.

Semne de timp.

Toamnă caldă, iarnă lungă
De cade ghinda înainte
Sânt-Mihailu, iarna se pune
curând. Răpciune caldă, Br
mărel rece și umed. După
Sântă-Mărie să nu porți p
lărie. Tunetul din Septemv
vestește neaună multă
Faur și an mănos. Duce
timpurie a rândunelilor
seamnă că și iarna se
pune iute.

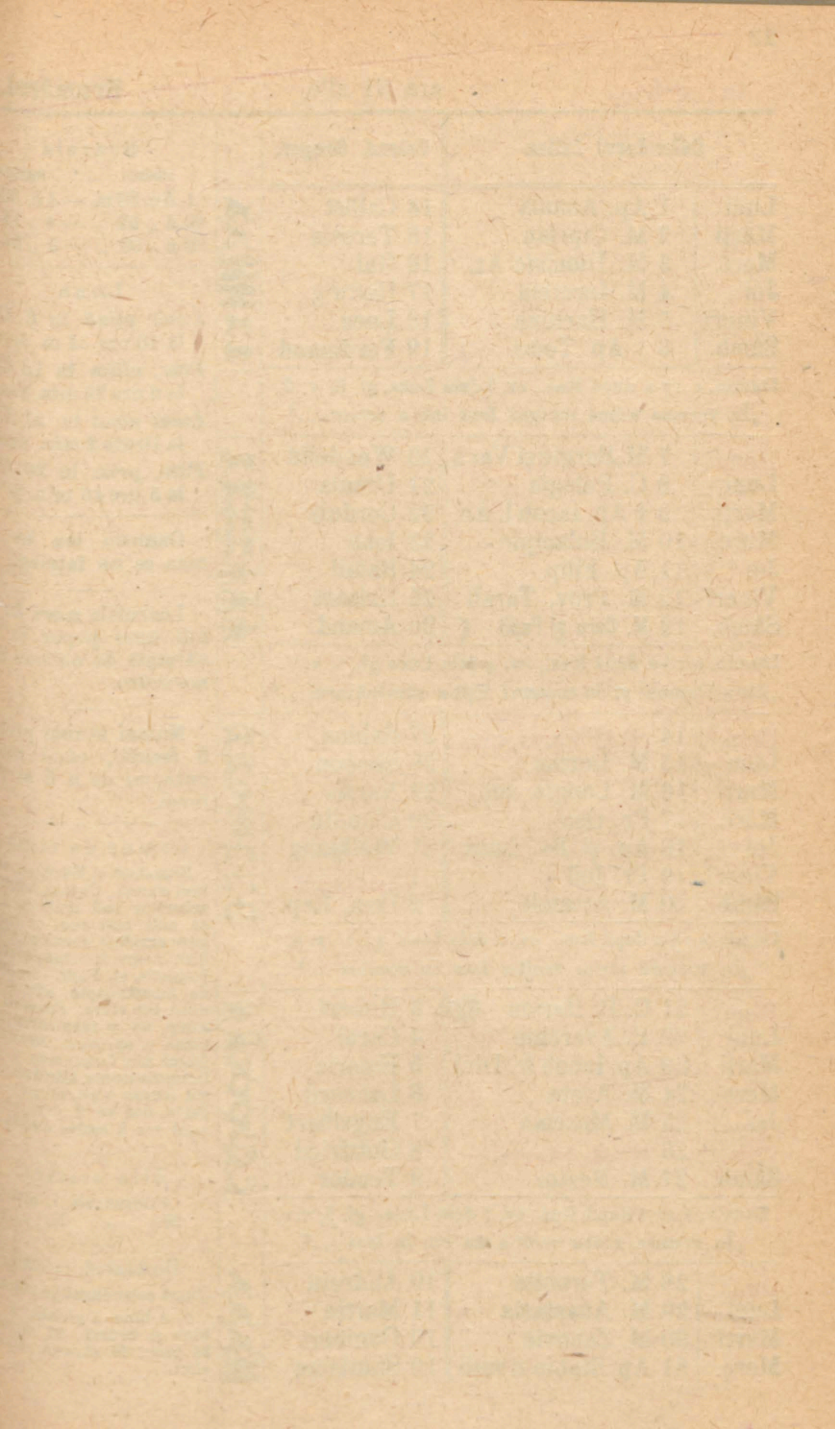
Zile critice.

8 Septembrie I. ord
23 „ II. „

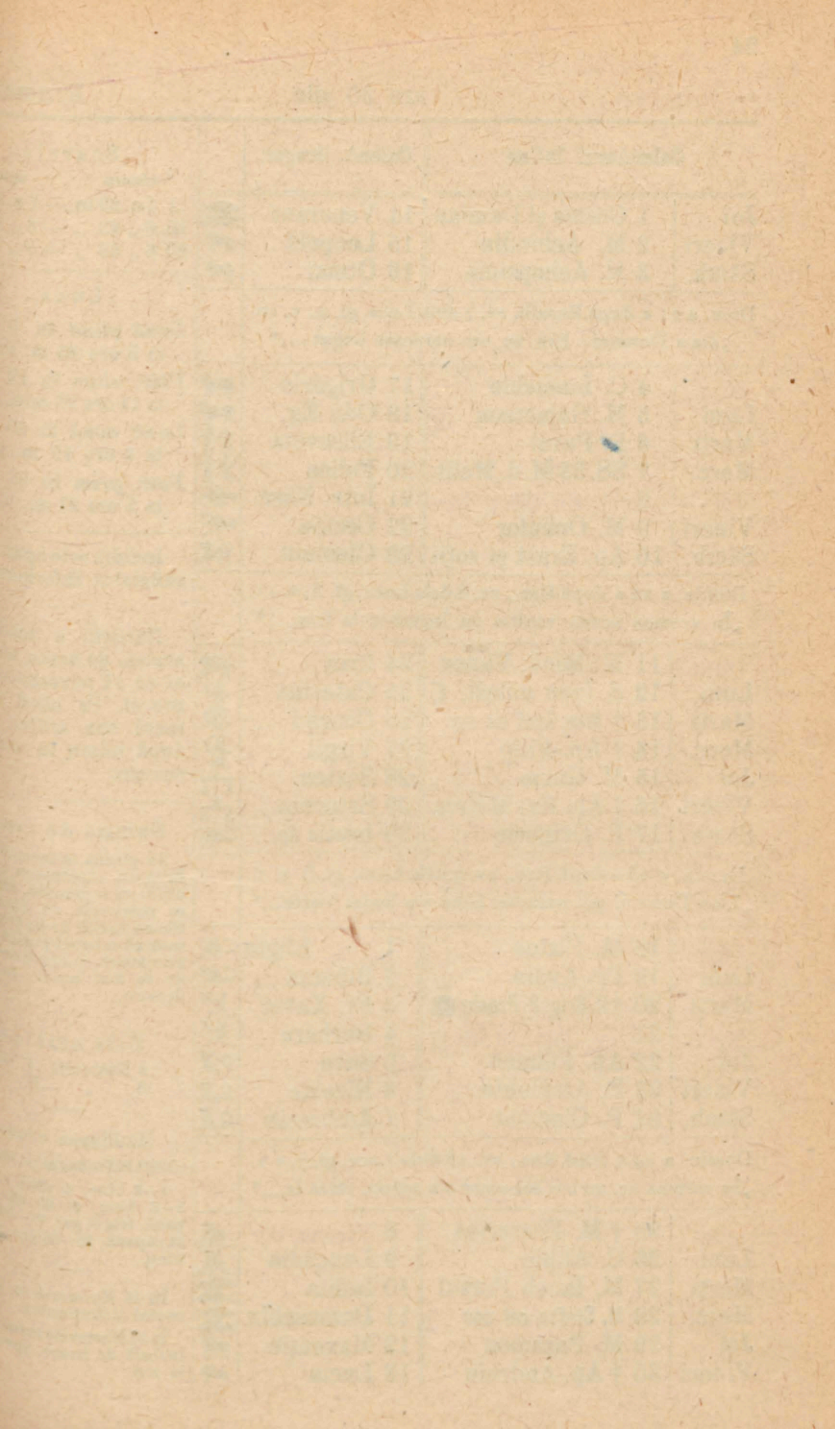
Umblarea vremii.

(După calendarul pe 140 ani)
1-10 bine, 11-12 rău
13 ploaie, 14-15 bine,
ploaie, 17-19 zăpadă, 20-
brumă, 22-30 bine.

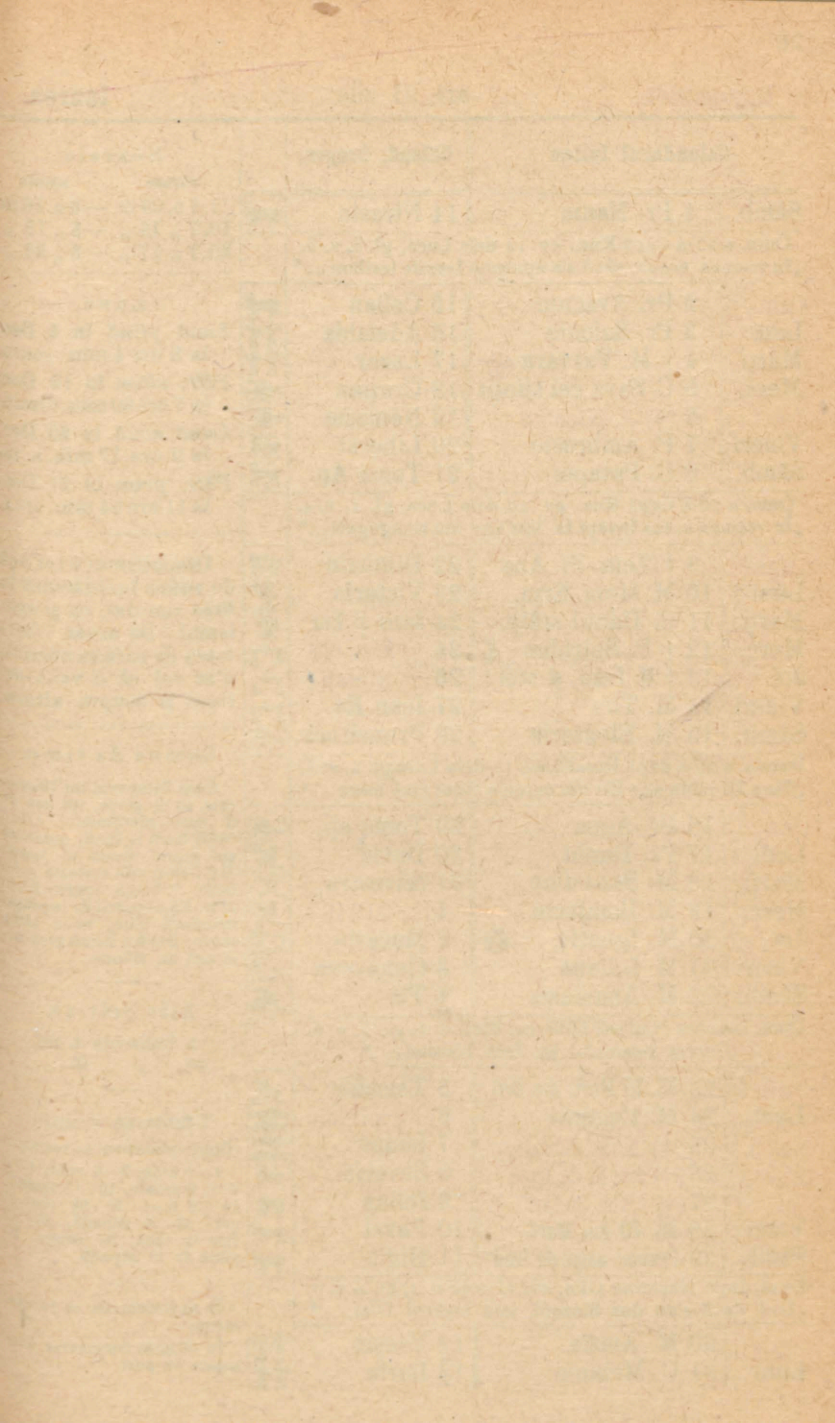
În 11 Septembrie se înce
toamna.

Calendarul Iulian		Calend. Gregor.	Soarele	
			răsare	apune
Luni	1 Ap. Anania	14 Callist	1.50.38 m.	— 4 o. 30 m.
Marti	2 M. Ciprian	15 Teresia	10.5 „ 52 „	— 4 „ 12 „
Merc.	3 M. Dionisie Ar.	16 Gal	20.6 „ 09 „	— 3 „ 54 „
Joi	4 M. Ieroteiu	17 Hedwig	Luna.	
Vineri	5 M. Haritina	18 Luca	Lună plină în 6 Oct	
Sâmb.	6 † Ap. Toma	19 Ferdinand	la 10 ore 34 m. seara	
Dumin. a 17-a după Rus., ev. 3 dela Luca, gl. 8, v. 6.			Pătr. ultim în 13 Oct	
„În vremea aceea mergea Isus într'o cetate...“			la 6 ore 25 min. seara	
Dum.	7 M. Sergie și Vach	20 Wendelin	Lună nouă în 21 Oct	
Luni	8 C. Pelagia	21 Ursula	la 10 ore 2 min. seara	
Marti	9 † Ap. Iacob l. Alf.	22 Cordula	Pătr. prim în 29 Oct	
Merc.	10 M. Eulampie	23 Ioan	la 5 ore 46 min. p. m.	
Joi	11 Ap. Filip	24 Rafail	Oamenii iau în rb	
Vineri	12 M. Prov, Tarah	25 Hrisant	ceea ce nu înțeleg.	
Sâmb.	13 M. Carp și Papii	26 Amand	—	
Dumin. a 18-a după Rus., ev. 4 dela Luca gl. 1, v. 7.			Lucrurile mari în si	
„Zis-a Domnul pilda aceasta: Eșit-a sămănătorul...“			nul unui popor le să	
Dum.	14 (+) C. Paraschiya	27 Sabina	vârșește de obicei m-	
Luni	15 M. Lucian	28 Simeon	noritatea.	
Marti	16 M. Longin sut.	29 Narcis	—	
Merc.	17 Pr. Osie	30 Claudie	Numai atunci putem	
Joi	18 Ap. și Ev. Luca	31 Wolfgang	fi fericiți, când avem	
Vineri	19 Pr. Ioil	1 Nov. Toți Sî	curagiul de a fi și vir-	
Sâmb.	20 M. Artemie	2 Pom. Rep.	tuoși.	
Dumin. a 19-a după Rus., ev. 6 dela Luca, gl. 2, v. 8.			Semne de timp.	
„În vremea aceea venit-a Isus cu corabia...“			Brumărel și Mărțișor sunt	
Dum.	21 C. P. Ilarion	3 Hubert	luni surori. Cu cât frunzele	
Luni	22 P. Averchie	4 Carol	arborilor cad mai curând	
Marti	23 Ap. Iacob fr. Dlui	5 Emeric	cu atât mai roditor va fi	
Merc.	24 M. Areta	6 Leonard	anul următor. Gerul și friga	
Joi	25 M. Marcian	7 Engelbert	din Octombrie îmblânzește pe	
Vineri	26 (+) M. Dimitrie	8 Gottfried	Ianuarie și Faur. Lumina	
Sâmb.	27 M. Nestor	9 Teodor	de miazănoapte aduce cu	
Dumin. a 20-a după Rus., ev. 7 dela Luca, gl. 3, v. 9.			rând ger mare. Soarecii din	
„În vremea aceea venit-a un om la Isus...“			câmp, de se trag cătră sat	
Dum.	28 M. Terenție	10 Andreiu	iarna e aproape. Neaua și	
Luni	29 M. Anastasia	11 Martin	frigul din Octombrie aduce	
Marti	30 M. Zenovie	12 Cunibert	Ianuarie moale. Când arborii	
Merc.	31 Ap. Stahie și soții	13 Stanislav	țin frunza mult, iarna e de	
			parte, dar va fi grea, și în	
			anul vor fi multe omide.	
			Zile critice.	
			7 Octombrie I. ord.	
			22 „ II. „	
			Umblarea vremii.	
			(După calendarul pe 140 ani.	
			1—4 bine. 5 ploaie, 6—9	
			bine și brumă, 27 zăpadă	
			28 bine, 29 zăpadă, 30—31	
			vânt.	

Calendarul Iulian		Calend. Gregor.	Soarele	
			răsare	apune
Joi	1 Cosma și Damian	14 Venerant	1.6 o. 29 m.	— 3 o. 36 "
Vineri	2 M. Achindin	15 Leopold	10.6 ,, 43 ,,	— 3 ,, 26 "
Sâmb.	3 M. Achepsima	16 Otmar	20.6 ,, 56 ,,	— 3 ,, 18 "
Dum. a 21-a după Rusalii, ev. 5 dela Luca, gl. 4, v. 10. ,Zis-a Domnul: Eră un om oarecare bogat ...			Luna.	
Dum.	4 C. Ioanichie	17 Grigorie	Lună plină în 5 No la 8 ore 35 m. dim	
Luni	5 M. Galacteon ☾	18 Odo Eg.	Pătr. ultim în 12 No la 11 ore 25 min. a.	
Mărti	6 P. Pavel	19 Elisaveta	Lună nouă în 20 No la 4 ore 19 m. p.	
Merc.	7 SS. 33 M. d. Melit.	20 Felice	Pătr. prim în 28 No la 2 ore 21 m. dim	
Joi	8 (+) Arh. Mih. și Gavril	21 Într. Născ.		
Vineri	9 M. Onisifor	22 Cecilia		
Sâmb.	10 Ap. Erast și soții	23 Clement	Invidia este apanag sufletelor inferioare.	
Dumin. a 22-a după Rus., ev. 8 dela Luca, gl. 5, v. 11. ,În vremea aceea venit-a un legiuitor la Isus ...				
Dum.	11 M. Mina, Victor	24 Ioan	Norocul e totde acelaș, de aceea nici ai ce să povestești d pre el. Pe când ner rucul are atâtea fe după inima în care cuieste.	
Luni	12 S. Ioan milost. ☾	25 Catarina		
Mărti	13 † Ioan Gură de aur	26 Conrad		
Merc.	14 † Ap. Filip	27 Virgil		
Joi	15 M. Gurie	28 Sosten		
Vineri	16 † Ap. Ev. Mateiu	29 Saturnin		
Sâmb.	17 P. Grigorie	30 Andreiu Ap.		
Dumin. a 23-a după Rus., ev. 9 dela Luca, gl. 6, v. 1. ,Zis-a Domnul pil. aceasta: Unui om bogat foarte ...				
Dum.	18 M. Platon	1 Dec. Eligiu	Semne de timp De ploaie la începutul Brumar, săptămâna cră nului va fi geroasă. Bru se potrivește cu Mărti Neaua multă de pe pom seamnă muguri puțini de primăvară. Soarecii de că de se mai arată, iarn departe.	
Luni	19 Pr. Avdie	2 Bibiana		
Mărti	20 † C. Grig. P. Proclu ☾	3 Fr. Xaver		
Merc.	21 (+) Într. în bis.	4 Barbara		
Joi	22 Ap. Filimon	5 Sava		
Vineri	23 P. Amfilohie	6 Nicolae		
Sâmb.	24 P. Clement	7 Ambrosie		
Dumin. a 24-a după Rus., ev. 13 dela Luca, gl. 7, v. 2. ,În vremea ac. un om oarecare s'a aprop. cătră Is....				
Dum.	25 † M. Ecaterina	8 (+) Zem. Mar.	Zile critice. 4 Noembrie I. ord. 18 " II. "	
Luni	26 C. Alipie	9 Leucadia	Umblarea vremii. (După calendarul pe 140 1-3 bine, 4 vânt și 5-8 bine, 9-20 vânt padă, frig și ger, 21-25 b 24 zăpadă, 25-26 ger, 27 bine.	
Mărti	27 M. Iacob Persul	10 Iudita		
Merc.	28 M. Stefan cel nou ☽	11 Damaschin		
Joi	29 M. Paramon	12 Maxenție		
Vineri	30 † Ap. Andreiu	13 Lucia	În 15 Noembrie se în postul Crăciunului. În 20 Noembrie întune inelară de Soare, inviz ls noi.	

Calendarul Iulian		Calend. Gregor.	Soarele	
			răsare	apune
Sâmb.	1 Pr. Naum	14 Nicasie	1.70.09 m. —	3 o.16 m.
Dum. a 25-a după Rus., ev. 14 dela Luca, gl. 8, v. 3.			10.7 „ 15 „ —	3 „ 19 „
„ In vremea aceea, când s'a apropiat Isus de Ierihon... „			20.7 „ 17 „ —	3 „ 28 „
Dum.	2 Pr. Avacum	15 Celian	Luna.	
Luni	3 Pr. Sofonie	16 Adelaida	Lună plină în 4 Dec.	
Mărți	4 † M. Varvara ☹	17 Lazar	la 8 ore 4 min. seara.	
Merc.	5 C. Sava cel sfințit	18 Grațian	Pătr. ultim în 12 Dec.	
Joi	6 (†) P. Nicolae	19 Nemesie	la 7 ore 30 min. dimini.	
Vineri	7 P. Ambrosie	20 Liberat	Lună nouă în 20 Dec.	
Sâmb.	8 C. Patapie	21 Toma Ap.	la 9 ore 17 min. a. m.	
Dum. a 26-a după Rus., ev. 10 dela Luca, gl. 1, v. 4.			Pătr. prim în 27 Dec.	
„ In vremea aceea învăță Is. într'una din sinagoguri... „			la 11 ore 54 min. ziua.	
Dum.	9 † Zem. Sf. Ana	22 Dimitrie	Despotismul e tot așa	
Luni	10 M. Mina, Erm.	23 Victoria	de adânc înrădăcinat în	
Mărți	11 C. Daniil stâlp.	24 Adam și Eva	frea omului, ca și ego-	
Merc.	12 † P. Spiridon ☾	25 (†) Nașt. Dlui	ismul. De aceea liber-	
Joi	13 † M. Eustr. și soții	26 (†) Stefan	tatea de care se bucură,	
Vineri	14 M. Tirs	27 Ioan Ev.	n'ar voi să o vadă est-	
Sâmb.	15 M. Eleuterie	28 Prunciinev.	tinea și asupra altora.	
Dumin. a 27-a după Rusalii, ev. 11 dela Luca gl. 2, v. 5.			Semne de timp.	
„ Zis-a Dl pilda ac.: Un om oarec. a făcut cină mare... „			Dacă începutul lui Decem-	
Dum.	16 Pr. Ageu	29 Toma ep.	vrie va fi geros, tot așa va	
Luni	17 Pr. Daniil	30 David	fi zece săptămâni. Când	
Mărți	18 M. Sebastian	31 Silvestru	câinii latră la lună, urmează	
Merc.	19 M. Bonifaciu	1 Ian. 1919	ger mare. Gerul și neașa	
Joi	20 M. Ignatie ☹	2 Macarie	din Decembrie vestește grâu	
Vineri	21 M. Iuliana	3 Genoveva	mult. Crăciun negru, Paști	
Sâmb.	22 M. Anastasia	4 Tit	albe. Când porcii de îngrășat	
Dum. înaintea Nașterii Dlui, ev. Mat. c. 1, gl. 3, v. 6.			mănâncă bine, va fi timp	
„ Cartea neamului lui Isus Hristos... „			senin. După o iarnă grea ur-	
Dum.	23 SS. 10 Mart. din Crit	5 Telesfor	mează an mănos.	
Luni	24 M. Eugenia	6 (†) Epifania	Zile critice.	
Mărți	25 (†) Nașt. Dlui	7 Isidor	5 Decembrie I. ord.	
Merc.	26 (†) Sin. N. de Dzeu	8 Severin	22 „ II. „	
Joi	27 (†) Arhid. Stefan ☾	9 Iulian	Umblarea vremii.	
Vineri	28 SS. 20 mii Mart.	10 Pavel	(După calendarul pe 140 ani.)	
Sâmb.	29 Pruncii uciși de Irod	11 Higiu	1-4 bine, 5-6 vânt, 7-8	
Dum. după Nașterea Dlui, ev. Mateiu c. 2, gl. 4 v. 7.			nor, 9 ploaie, 10-13 moină,	
„ Iară dacă s'au dus filozofii, iată îngerul Dlui... „			14-19 bine vânt 20-22 vânt și	
Dum.	30 M. Anisia	12 Ernest	ger, 23-25 zăpadă, 26-28	
Luni	31 C. Melania	13 Ilarie	frig și vânt, 29 liniște, 30	
			pană în 31 zăpadă.	
			In 10 Decembrie se începe	
			iarna.	
			In 26 și 28 Decembrie des-	
			legare de post.	

Regenții europeni.

Austro-Ungaria. CAROL IV., rege apostolic al Ungariei etc., ca împărat al Austriei CAROL I., născut la 17 August 1887, s'a suit pe tron la 22 Noemvrie 1916 după moartea străunchiului său Francisc Iosif I.; la 30 Decemvrie 1916 s'a încoronat rege al Ungariei

Soție: ZITA, fca răposatului duce Robert de Parma, născută la 9 Maiu 1892, cununată la 21 Octomvrie 1911, încoronată regină a Ungariei la 30 Decemvrie 1916.

Copii:

1. Moștenitor de tron Francisc Iosif Otto, născ. 30 Noemv. 1912;
2. Adelheid, născ. 3 Ianuarie 1914;
3. Robert Carol Ludovic, născ. 8 Februarie 1915;
4. Felix Frideric August, născ. 31 Maiu 1916.

Părinții Maiestății Sale: Otto Francisc Iosif, născ. la 21 Aprilie 1865, mort la 1 Noemvrie 1906, căsătorit la 2 Octomvrie 1886 cu Maria Iosefa, fca regelui George I de Saxonia, născ. la 31 Maiu 1867.
Fratele Maiestății Sale: Maximilian Eugen, născut la 13 Aprilie 1895.

Moșii Maiestății Sale: Carol Ludovic, (fratele răposatului rege Francisc Iosif I.), născ. 30 Iulie 1833, mort 19 Maiu 1896: în a doua căsătorie a avut de soție pe Maria Annunciata, fca regelui Ferdinand II de Sicilia, născ. 24 Martie 1843, moartă la 4 Maiu 1871.

Belgia. ALBERT, Rege al Belgienilor etc., n. în 8 Apr. 1875, rege din 1909.

Britania și Irlanda (Anglia). GEORGE V., Rege al Britaniei-Irlandei și Împărat al Indiei etc., n. în 3 Iunie 1865, rege din 1910.

Bulgaria. Regele FERDINAND I., n. în 26 Febr. 1861, rege din 1887.

Danemarea. Regele CRISTIAN X., n. 13 Sept. 1870, rege din 1912.

Francia. Prezidentul republicii RAYMOND POINCARE, ales în 18 Febr. 1913, n. în 20 Aug. 1860.

Germania. VILHELM II., Rege al Prusiei, Împărat german etc., n. în 27 Ian. 1859, împărat din 1888.

Grecia. ALEXANDRU Rege al Elinilor etc. n. 1893, rege din 1917.

Italia. VICTOR EMANUIL III., Rege al Italiei etc. n. 28 Oct. 1869, rege din 1900.

Muntenegro. Regele NICOLAE I. PETROVICI n. în 25 Sept. 1841, rege din 1860.

Norvegia. HACON VII., n. în 3 Aug. 1872, rege din 1905.

Olanda. VILHELMINE HELENE, reg. a Țerilor-de-jos, n. în 31 Aug. 1880, regină din 1890.

Portugalia. Republică, prez. BERNARDIN MAHADO, 1915—1919.

România. FERDINAND I., Rege al României, n. în 24 Aug. 1865, rege din 1914, Regina MARIA, n. în 17 Oct. 1875, cun. în 29 Dec. 1892. Fiii lor: Prințul CAROL, moștenitorul tronului, n. în 12 Oct. 1893; Princesa Elisabeta și Princesa Maria, Prințul Nicolae, n. în 5 Aug. 1903, Prințul Mircea, n. 1913.

Rusia. Revoluție 1917.

Serbia. Regele PETRU I. KARAGEORGEVICI, n. în 1844, rege din 1903.

Spania. ALFONSO XIII., Rege al Spaniei etc., n. în 5 Maiu 1886, rege din 1886.

Svedia. GUSTAV V., Rege al Svediei, n. în 16 Iunie 1858, rege din 1907.

Tarcia. Mare-Sultan MOHAMED V., n. în 3 Noemv. 1844, sultan din 1909.

Târgurile (Bâlciturile)

aranjate după împărțirile primite din respectivele localități.

(Datele sunt după calendarul Iulian.)

Conform ordonanței ministerului de comerț Nr. 50901/1916 pentru durata războiului târgurile de țeară (pentru mărfuri, vite, cai, oi și porci) se pot ține numai într-o zi, și anume în ziua primă de târg.

A) In ordine alfabetică.

⊗ = Târg de marfă.

 = „ „ vite.

 = „ „ cai.

 = Târg de vite cornute.

 = „ „ oi.

 = „ „ porci.

- Abrud.** 18 Febr., 22 Aprilie, 9 Sept., 9 Dec. ⊗ 19 Febr., 23 Aprilie, 10 Sept., 10 Dec.
- Agârbiciu.** 31 Martie, 17 Oct. ⊗ 1 Aprilie, 18 Oct.
- Agnita.** 2-3 Martie, 25-26 Maiu, 6-7 Dec. ⊗ 5 Martie, 28 Maiu, 8 Dec.
- Alta mare.** 2 Febr., 26 Aprilie, 15 Dec. ⊗ 3 Febr., 27 Aprilie, 16 Dec.
- Aiud.** 9-11 Ian., 22-24 Aprilie, 3-5 Aug., 30 Sept. până 2 Oct. ⊗ 12 Ian., 25 Aprilie, 6 Aug., 3 Oct.
- Alămor.** 19 Febr., 21 Aug. ⊗ 20 Febr., 22 Aug.
- Alba-Iulia.** 10-12 Martie, 10-12 Iulie, 14-16 Sept., 1-3 Dec. ⊗ 13 Martie, 13 Iulie, 17 Sept., 4 Dec.
- Alibunariu.** 7-9 Iunie, 12 până 14 Aug. ⊗ 10 Iunie, 15 Aug.
- Almakerék.** 26 Febr., 30 Maiu, 16 Sept. ⊗ 27 Febr., 31 Maiu, 17 Sept.
- Almașul mare.** ⊗ 24 Ian., 19 Iunie, 12 Oct.
- Alțina.** 5-6 Febr., 16-17 Aug. ⊗ 7 Febr., 18 Aug.
- Apold (com. Târnava mare).** 10 până 11 Martie, 24-25 Nov. ⊗ 12 Martie, 26 Nov.
- Apoldu mare.** 4-5 Martie, 4 până 5 Nov. ⊗ 6 Martie, 6 Nov.
- Apoldu mic.** 28 Iulie, 20 Dec. ⊗ 29 Iulie, 21 Dec.
- Arad.** 2-3 Martie; 22-23 Iunie, 19-20 Oct. ⊗ 2-6 Martie, 22-26 Iunie, 19-23 Oct.
- Arcid.** 6-7 Aprilie, 28-29 Sept. 8 Aprilie, 30 Sept. până 1 Oct. ⊗ 11 Aprilie, 3 Oct.
- Arghiehat.** 18 Aprilie, 18 Iulie, 6 Sept., 19 Dec. ⊗ 19 Aprilie, 19 Iulie, 7 Sept., 20 Dec.
- Armeni.** ⊗ 23 Ian., 12 Iulie.
- Arpașul de jos.** 21-22 Iunie, 26-27 Sept. ⊗ 23 Iunie, 28 Sept.
- Ațel.** 29-30 Ian., 8-9 Aprilie, 26-27 Iulie, 20-21 Nov. ⊗ 1 Febr., 11 Aprilie, 29 Iulie, 23 Nov.
- Avrig.** 19 Martie, 30 Iulie. ⊗ 31 Iulie.
- Bachnea.** 28-30 Ian., 6-8 Maiu, 14-16 Sept. ⊗ 31 Ian., 9 Maiu, 17 Sept.
- Baghion.** ⊗ 4 Iunie, 29 Oct.
- Baia de Criș.** și ⊗ 7 Martie, 6 Iunie, 5 Sept., 5 Dec.
- Baia mare.** ⊗ 8-10 Ian., 19-21 Febr., 21-23 Maiu, 13-15 Aug., 5-7 Nov.
- Balavásár.** 17 Febr., 3 Iulie, 6 Dec. ⊗ 18 Febr., 4 Iulie, 7 Dec.
- Băleaciu.** 2-4 Martie, 24-26 Oct. ⊗ 5 Martie, 27 Oct.
- Bandul de Câmpie.** 15-17 Aprilie, 15-17 Oct. ⊗ 18 Aprilie, 18 Oct.
- Barot.** 18-20 Ian., 8-10 Maiu, 5-7 Aug., 27-29 Oct. ⊗ 21 Ian., 11 Maiu, 8 Aug., 30 Oct.
- Basna.** 16-18 Martie, 16-18 Iulie. ⊗ 19 Martie, 19 Iulie.
- Batania.** 24 Martie, 16 Iunie, 13 Octomvrie. ⊗ 25 Martie, 17 Iunie, 14 Octomvrie.
- Bateș.** 12-13 Ian., 6-7 Maiu, 30-31 Oct. ⊗ 14 Ian., 8 Maiu, 1 Nov.
- Baton.** ⊗ 8 Ian., 31 Martie, 18 Iulie, 24 Sept.
- Beba veche.** 17 Febr., 19 Maiu, 25 Aug. ⊗ 18 Febr., 20 Maiu, 26 Aug.

- Becaș.** 8—10 Aprilie, 9—11 Aug. 11 Aprilie, 12 Aug.
- Becicherecul mare.** 15—18 Febr., 10—13 Maiu, 2—5 Aug., 27—30 Sept., 8—11 Nov.
- Beclean.** 23 Martie, 13 Maiu, 19 Aug., 18 Nov. 24 Martie, 14 Maiu, 20 Aug., 19 Nov.
- Beiuș.** și 1—2 Febr., 26—27 Aprilie, 19—20 Iulie, 25—26 Oct.
- Bercaș.** 12 Ian., 27 Ap., 22 Ian., 19 Oct.
- Berceniș.** 29 Iunie.
- Berzava.** 4 Martie, 17 Iunie, 7 Oct.
- Biehiș.** 4 Martie, 3 Iunie, 16 Sept.
- Biehiș-Ciaba.** și 16 Febr., 15 Iunie, 5 Oct., 23 Nov. 17 Febr., 16 Iunie, 6 Oct., 24 Nov. 18—19 Febr., 17—18 Iunie, 7—8 Oct., 25 până 26 Nov.
- Biertan.** 1—2 Aprilie, 20—21 Aug. 4 Aprilie, 23 Aug.
- Bilac.** 8 Martie.
- Bioziod.** 18—19 Maiu, 18—19 Sept., 28—29 Nov. 20 Maiu, 20 Sept., 30 Nov.
- Birchiș.** 30 Aprilie, 24 Sept. 1 Maiu, 25 Sept.
- Bistrița.** 4—6 Febr., 1—3 Maiu, 9—14 Aug., 4—6 Nov. 4 Maiu, 15 Aug., 7 Nov.
- Blaj.** 7—9 Martie, 16—18 Iunie, 20—22 Nov. 10 Martie, 19 Iunie, 23 Nov.
- Bodon.** 10—12 Iunie. 13 Iunie, 29 Oct.
- Bögöz.** 26—28 Febr. 1 Martie.
- Bogșa montană.** 8—11 Martie, 3—6 Maiu, 5—8 Iulie, 6—9 Sept.
- Bontida.** 25 Febr., 16 Iunie, 7 Oct. 26 Febr., 17 Iunie, 8 Oct.
- Boreuta.** 1—2 Oct. 3 Oct.
- Borgo-Prund.** 29—31 Martie, 14—16 Oct. 1 Aprilie, 17 Oct.
- Boroșineu.** 14 Iulie, 6 Oct., 24 Dec. 15 Iulie, 7 Oct., 25 Dec.
- Boroșneul mare.** și 7—8 Febr., 9—10 Maiu, 8—9 Aug., 24 până 25 Oct.
- Boroșnebes.** 11 Apr., 19 Sept., 5 Dec.
- Borșea.** 11 Febr., 23 Aprilie, 21 Sept.
- Bezoviei.** 19—20 Martie, 28 Maiu, 24—25 Sept., 25—26 Dec.
- Brad (com. Hunedoara).** și 8 Martie, 7 Iunie, 6 Sept., 6 Dec.
- Bran.** 25 Iulie, 22 Sept. 26 Iulie, 23 Sept.
- Brașov.** 28 Martie, 21—23 Maiu, 8—10 Oct. 11 Oct.
- Brețcu.** 11 Ian., 24 Iulie, 12 Sept. 12 Ian., 25 Iulie, 13 Sept.
- Bruni.** 16 Febr., 11 Oct.
- Budapesta.** 25 Febr. până 10 Martie, 13—26 Maiu, 5—18 Aug., 21 Oct până 3 Nov.
- Buteni.** 5 Febr., 27 Aug., 18 Dec.
- Buza.** 6 Ian., 6 Aprilie, 14 Iulie, 12 Oct. 7 Ian., 7 Aprilie, 15 Iulie, 13 Oct.
- Buziaș.** 12—13 Ian., 13—14 Aprilie, 13—14 Iulie, 21—22 Sept. 13—14 Ian., 14—15 Aprilie, 14 până 15 Iulie, 22—23 Sept.
- Cacova (com. Caraș-Severin).** 18 Aprilie, 29 Aug. 19 Aprilie, 30 Aug.
- Cagn.** 6 Martie, 8 Maiu.
- Cal.** 6—8 Ian., 9—11 Maiu, 18—20 Sept. 9 Ian., 12 Maiu, 21 Sept.
- Câmpeni.** 10—12 Aprilie, 5—7 Iunie, 6—8 Iulie, 12—14 Aug., 19 până 21 Oct. 13 Aprilie, 8 Iunie, 9 Iulie, 15 Aug., 22—23 Oct.
- Canija mare.** 15 Ian., 12 Martie, 30 Aprilie, 30 Iulie, 1 Oct., 19 Nov.
- Canija turcească.** 15 Aprilie, 15 Iulie, 14 Oct.
- Capolnaș.** 8 Martie, 22 Aprilie, 11 Iunie, 23 Iunie, 7 Sept., 7 Nov., 31 Dec.
- Capolnaș-Olafalău.** 12—14 Ian. 15 Iunie.
- Capolnoc-Mănăstur.** 15 Maiu, 20 Nov. 16 Maiu, 21 Nov.
- Caransebeș.** 18 Ian., 19 Aprilie, 19 Iulie, 20 Sept. 18—20 Ian., 19—21 Aprilie, 19—21 Iulie, 20 până 22 Sept.
- Cartfalău.** 4 Febr., 10 Iunie, 2 Oct. 5 Febr., 11 Iunie, 3 Oct.
- Cason.** 18 Aprilie, 19 Ian., 14 Nov.
- Cața.** 23 Aprilie, 2 Sept. 24 Aprilie, 3 Sept.
- Cătina.** 19—20 Ian. 21 Ian.
- Cehul din Selagiu.** 31 Ian., 7 Martie, 23 Maiu, 11 Iulie, 29 Aug., 10 Oct., 5 Dec. 1 Febr., 8 Martie, 24 Maiu, 12 Iulie, 30 Aug., 11 Oct., 6 Dec.
- Cermeiu.** 11 Mart. 17 Iunie, 28 Oct.
- Cernatu.** și 20 Aprilie, 7 Sept.
- Cernatul de jos.** 20 Martie, 29 Iunie, 7 Dec.

- Cetatea de baltă.** 🐾 26—28 Ian., 9—11 Martie, 11—13 Maiu, 5—7 Aug., 7—9 Dec. 🐾 29 Ian., 12 Martie, 14 Maiu, 8 Aug., 10 Dec.
- Chendu mic.** 🐾 6—8 Febr., 22 până 24 Oct. 🐾 9 Febr., 25 Oct.
- Chezdi-Osorheiu.** 🐾 21—22 April., 13—14 Oct., 23—24 Dec. 🐾 23 Aprilie, 15 Oct., 25 Dec.
- Chibed.** 🐾 1—2 Febr., 4—5 Maiu, 17—18 Nov. 🐾 3 Febr., 6 Maiu, 19 Nov.
- Chichinda mare.** 🐾 8—9 Febr., 5—7 Apr., 7—9 Iunie, 30 Aug. până 1 Sept., 15—17 Nov. 🐾 10 Febr., 8 Aprilie, 10 Iunie, 2 Sept., 18 Nov.
- Chirpăr.** 🐾 13 Ian., 10 Martie, 🐾 15 Ian., 12 Martie.
- Chisdu.** 🐾 20—22 Apr., 9—11 Nov. 🐾 23 Aprilie 12 Nov.
- Chişineu.** 🐾 7 Aprilie, 8 Sept., 17 Nov. 🐾 8 April., 9 Sept., 18 Nov.
- Ciachi-Gârbău.** 🐾 26 Febr., 11 Iunie, 5 Sept. 🐾 27 Febr., 12 Iunie, 6 Sept.
- Ciacova.** 🐾 29 Martie până 1 Aprilie, 24—27 Maiu, 16—19 Aug., 27—30 Sept. 1—4 Nov.
- Cianadul sârbesc și nemțesc.** 🐾 și 🐾 25 Febr., 3 Iunie, 30 Sept. 25 Nov.
- Cineul mare.** 🐾 9—10 Febr., 18 până 19 Maiu, 14—15 Sept. 🐾 12 Febr., 21 Maiu, 17 Sept.
- Cineul mic.** 🐾 23—24 Febr. 🐾 26 Febr.
- Ciozven.** 🐾 24—26 Ian., 17—19 Aprilie, 5—7 Aug., 17—19 Oct. 🐾 27 Ian., 20 Aprilie, 8 Aug., 20 Oct.
- Cisnădie.** 🐾 17 Iunie, 16 Aug.
- Ciuc-Cosmaș.** 🐾 10—11 Ian., 6—7 Aug. 🐾 12 Ian., 8 Aug.
- Ciuc-Sân-Domocoș.** 🐾 4—5 Martie, 25—26 Sept. 🐾 6 Martie, 27 Sept.
- Ciuc-Sân-Georgiu.** 🐾 11 Martie, 9 Dec. 🐾 12 Martie, 10 Dec.
- Ciuc-Sân-Mărtin.** 🐾 18—19 April., 25—26 Oct. 🐾 20 Aprilie, 27 Oct.
- Ciuc-Sepviz.** 🐾 29—31 Martie, 14—16 Iunie, 24—26 Aug., 22—24 Dec. 🐾 1 Aprilie, 17 Iunie, 27 Aug., 25 Dec.
- Ciuc-Sereda.** 🐾 16—18 Ianuarie, 24—26 Aprilie, 27—29 Iunie, 13—15 Sept. 🐾 19 Ianuarie, 27 Aprilie, 30 Iunie, 16 Sept.
- Cluj.** 🐾 24—26 Febr., 28—30 Maiu, 16—18 Aug., 17—19 Oct., 25—27 Dec. 🐾 14—15 Aprilie. 🐾 27 Febr., 31 Maiu, 19 Aug., 20 Oct., 28 Dec.
- Cocmani.** 🐾 31 Oct., 26 Dec.
- Codlea.** 🐾 11 Aprilie, 16 Sept. 🐾 12 Aprilie, 17 Sept.
- Cohalm.** 🐾 9—11 Martie, 9—11 Iulie, 24—26 Sept., 22—24 Dec. 🐾 12 Martie, 12 Iulie, 27 Sept., 25 Dec.
- Cojoena.** 🐾 19—20 Martie, 21—22 Oct. 🐾 21 Martie, 23 Oct.
- Comloș (Bănat).** 🐾 17 Febr., 26 Maiu, 18 Aug. 🐾 18 Febr., 27 Maiu, 19 Aug.
- Copșa mare.** 🐾 8—10 Aug. 🐾 11 Aug.
- Copșa mică.** 🐾 8—11 Aprilie. 🐾 12 până 14 Aprilie, 7—9 Aug. 🐾 15 Aprilie, 10 Aug.
- Corond.** 🐾 2—4 Ian., 27—29 April., 18—20 Iunie, 9—11 Aug. 🐾 5 Ian., 30 Aprilie, 21 Iunie, 12 Aug.
- Covasna.** 🐾 4 Febr., 19 Aprilie, 9 Iulie, 29 Oct.
- Crasna.** 🐾 1 Ian., 26 Martie, 25 Iunie, 24 Sept. 🐾 2 Ian., 27 Martie, 26 Iunie, 25 Sept.
- Criș.** 🐾 1 Ian.
- Crispatac.** 🐾 11 Febr., 3 Iunie, 21 Sept.
- Crișul săsesc.** 🐾 9—11 Ian., 16 până 18 Aug. 🐾 12 Ian., 19 Aug.
- Cubin.** 🐾 4—5 Martie, 22—23 Aprilie, 25—26 Oct.
- Cuciu.** 🐾 28 Martie, 12 Nov.
- Dalboșeț.** 🐾 25 Febr., 10 Oct.
- Debrețin.** 🐾 5—6 Aprilie, 26—27 Iulie, 20—21 Sept. 🐾 7—8 Apr., 28—29 Iulie, 22—23 Sept., 30—31 Dec. 🐾 8—9 Apr., 29—30 Iulie, 23—24 Sept., 31 Dec. până 1 Ian. 🐾 1—2 Ian., 9—10 Apr., 30—31 Iulie, 24—25 Sept. 🐾 2—4 Apr., 23—25 Iulie, 17—19 Sept., 25 până 27 Dec.
- Dej.** 🐾 13 Febr., 15 Maiu, 7 Aug., 27 Nov. 🐾 14 Febr., 16 Maiu, 8 Aug., 28 Nov.
- Dețta (Timiș).** 🐾 10—11 Martie, 26—27 Maiu, 25—26 Aug., 10—11 Nov.
- Deva.** 🐾 27—29 Aprilie, 18—20 Iulie, 14—16 Oct., 29—31 Dec. 🐾 1 Ianuarie, 30 Aprilie, 21 Iulie, 17 Oct.
- Dézna.** 🐾 5 Mart., 30. Apr., 27 Aug.
- Dicio-Sân-Mărtin.** 🐾 13—15 Febr., 15—17 Aprilie, 8—10 Iulie, 29 Sept.

- până 1 Oct. 16 Febr., 18 Aprilie, 11 Iulie, 2 Oct.
- Dobra.** 23 Apr., 24 Maiu, 8 Sept., 26 Oct.
- Drag.** 13—14 Martie, 21—22 Iunie, 3—4 Aug., 23—24 Oct. 15 Martie, 23 Iunie, 5 Aug., 25 Oct.
- Drăguș.** 14—15 Febr.
- Drașeu.** 29 Aug.
- Drașu.** 13—15 Febr., 16—18 Oct. 16 Febr., 19 Oct.
- Egerbegy.** 3—5 Martie, 30 Oct. până 1 Nov. 6 Martie, 2 Nov.
- Eleșd.** 14—15 Febr., 7—8 Iunie, 6—7 Sept., 29—30 Nov.
- Eperjes.** 11 Maiu, 27 Iulie, 31 Aug. 14—16 Maiu, 30 Iulie până 1 Aug., 3 Sept.
- Erdő-Szent-György.** 6—7 Martie, 13—14 Oct. 8 Martie, 15 Oct.
- Eted.** 19—20 Ian., 20—21 Mart., 12—13 Maiu, 14—15 Sept. 21 Ian., 22 Martie, 14 Maiu, 16 Sept.
- Făgăraș.** 8—9 Maiu, 25—26 Aug., 21—22 Nov. 10—11 Maiu, 27—28 Aug., 23—24 Nov.
- Făget.** și 2 Ian., 7 Martie, 11 Aprilie, 27 Maiu, 25 Iunie, 11 Aug., 22 Oct., 2 Dec.
- Fărcășlacă.** 22—24 Aprilie, 3 până 5 Aug., 27—29 Oct. 25 Aprilie, 6 Aug., 30 Oct.
- Feldioara.** 12 Martie, 30 Nov. 13 Martie, 1 Dec.
- Ferihaz.** și 20—22 Febr., 7—9 Iunie, 2—5 Aug., 2—4 Oct.
- Frata ung.** 14 Aug., 6 Nov.
- Galgó.** 5—6 Aprilie, 23—24 Aug.
- Geaca.** 23 Iunie.
- Geoagiul de jos.** 20—21 April., 21—22 Aug., 15—16 Dec. 22 Aprilie, 23 Aug., 17 Dec.
- Gherla.** și 21—23 Ian., 16—18 Aprilie, 10—12 Iulie, 13—15 Oct.
- Ghialacuta.** 10—11 Ian., 28—29 Maiu, 10—11 Nov. 12 Ian., 30 Maiu, 12 Nov.
- Ghierghio-Ditra.** 21 Ian., 18 Aprilie, 4 Iulie, 12 Nov.
- Ghierghio-Sân-Miclăuș.** 7—9 Mart., 30 Maiu până 1 Iunie, 22—24 Aug., 27—29 Nov. 10 Martie, 2 Iunie, 25 Aug., 30 Nov.
- Ghiriș.** 18—20 Ian., 22—24 Ian., 5—7 Oct. 21 Ian., 25 Ian., 8 Oct.
- Gilău.** 6 Aprilie, 10 Iulie, 27 Nov. 7 Aprilie, 11 Iulie, 28 Nov.
- Giula.** 3—7 Ian., 2—6 Maiu, 11 până 15 Iulie, 22—26 Aug.
- Göresön.** 6 Martie, 11 Iunie, 8 Sept., 12 Nov.
- Goroslăul de pe Someș.** 15 Ian., 7 Martie, 30 Aprilie, 5 Aug., 7 Nov. 16 Ian., 8 Martie, 1 Maiu, 6 Aug., 8 Nov.
- Grădiștea.** 5 Maiu, 13 Oct.
- Gyertyámos.** 18 Martie, 3 Iunie, 2 Sept.
- Gyoma.** 23—24 Febr., 18—19 Maiu, 27—28 Iulie, 26—27 Oct. 24 Febr., 19 Maiu, 28 Iulie, 27 Oct. 25 Febr., 20 Maiu, 29 Iul., 28 Oct.
- Györgeny.** 18—21 Apr., 30 Aug. până 2 Sept. 22 Aprilie, 3 Sept.
- Gyorok.** 25 Febr., 16 Sept.
- Hadad.** 26 Febr., 23 Aprilie, 11 Iunie, 9 Iulie, 8 Oct., 25 Dec. 27 Febr., 24 Aprilie, 12 Iunie, 10 Iulie, 9 Oct., 26 Dec.
- Halmagiu.** 29 Martie, 2 Oct. 30 Martie, 3 Oct.
- Halmagiu mare.** și 10 Martie, 14 Aprilie, 30 Iunie, 8 Sept., 8 Dec.
- Haroscherec.** 24—26 Febr., 16 până 18 Iunie, 31 Iulie până 2 Aug., 3—5 Nov. 27 Febr., 19 Iunie, 3 Aug., 6 Nov.
- Hasmașul Lăpușului.** 25 Mart., 6 Dec.
- Hațeg.** 30 Ian. până 1 Febr., 12—14 Aug. 29 Iulie până 7 Aug. 2 Febr., 15 Aug.
- Hejasfalva.** 14 Martie, 18 Nov. 15 Martie, 19 Nov.
- Hida.** 23 Martie, 12 Sept. 24 Martie, 13 Sept.
- Hidegkut.** 3 Ian., 3 Maiu, 1 Sept.
- Hodos.** 12—14 Ian., 1—3 Aprilie. 5—7 Sept. 29—31 Martie. 15 Ian., 4 Aprilie, 8 Sept.
- Huedin.** 11 Ian., 29 Ian., 12 Martie, 30 Aprilie, 12 Iulie, 7 Sept., 11 Nov., 10 Dec. 12 Ian., 30 Ian., 13 Martie, 1 Maiu, 13 Iulie, 8 Sept., 12 Nov., 11 Dec.
- Hundrubechiu.** 3—4 Nov. 5 Nov.
- Hunedoara.** 28—30 Martie, 28—30 Maiu, 25—27 Iunie, 28—30 Oct. 31 Mart., 31 Maiu, 28 Iunie, 31 Oct.
- Iacșdorf.** 14—15 April., 13—14 Oct. 16 Aprilie, 15 Oct.

- Iara.** 15—17 Aprilie, 17—19 Sept. 18 Aprilie, 20 Sept.
- Iassenova.** 8 Maiu, 28 Sept.
- Ibașfalău.** 11—13 Ian., 10—12 Martie, 24—26 Aprilie, 19—21 Iun., 5—7 Sept., 4—6 Nov. 13 Ian., 13 Martie, 27 Aprilie, 22 Iunie, 8 Sept., 7 Nov.
- Iavor.** 20 Aprilie, 10 Sept.
- Ighiu.** 28 Aprilie până 3 Maiu, 7—12 Oct. 4 Maiu, 13 Oct.
- Ila.** și 6 Ian., 24 Martie, 11 Iunie, 23 Iunie, 15 Aug., 28 Sept.
- Iiesfalău în Secuime.** și 18 Aprilie, 25 Aug., 28 Dec.
- Iionda.** 27 Ian., 18 Aprilie, 2 Oct. 28 Ian., 19 Aprilie, 3 Oct.
- Iapánmező.** 6 Maiu, 27 Aug. 7 Maiu, 28 Aug.
- Iibán.** 31 Ian., 21 Aprilie, 28 Maiu, 27 Sept., 4 Dec. 1 Febr., 22 Aprilie, 29 Maiu, 28 Sept., 5 Dec.
- Iimborul mare.** 7 Ian., 24 Aprilie, 12 Iunie, 14 Aug., 9 Nov.
- Iombolia.** 2—3 Martie, 8—9 Iunie, 24—25 Aug., 26—27 Oct. 3 Martie, 9 Iunie, 25 Aug., 27 Oct. 4 Martie, 10 Iunie, 26 Aug., 28 Oct.
- Iucul de jos.** 18—20 Aprilie. 7 Maiu, 22 Aug.
- Ieeskemét.** 25—26 Febr., 22—23 Aprilie, 22—23 Iulie, 9—10 Sept., 11—12 Nov.
- Iékes.** 24 Martie, 17 Oct.
- Iő-Boldogfalva.** și 25 Aprilie, 31 Dec.
- Iomárom.** 13—15 Aprilie, 15—17 Iunie, 3—5 Aug., 21—23 Sept., 16 până 18 Nov.
- Iomárom(Ujszóny).** 26 Maiu, 17 Aug.
- Iăpușul românesc.** 24 Martie, 11 Iunie, 7 Sept., 31 Dec. 1 Ian., 25 Martie, 12 Iunie, 8 Sept.
- Iăpușul ung.** 5 Ian., 30 Aprilie, 23 Iun., 13 Sept. 6 Ian., 1 Maiu, 24 Iunie, 14 Sept.
- Iechința.** 13—15 Febr., 9—11 Aprilie, 30 Maiu până 1 Iunie, 5—7 Sept. 16 Febr., 12 Aprilie, 2 Iunie, 8 Sept.
- Iipova.** 23 Aprilie, 20 Iulie, 8 Sept., 8 Nov.
- Iidos.** 15—18 Aprilie. 18—20 Aprilie, 18—20 Sept. 21 Aprilie, 21 Sept.
- Iugoș.** 26—28 Ian., 20—22 Aprilie, 19—21 Iunie, 5—7 Oct.
- Iuna.** și 10 Ian., 11 Maiu, 3 Aug.
- Iunca.** 12 Aprilie, 8 Sept.
- Iupșa.** 1 Ian., 21 Aprilie, 6 Sept.
- Iacău.** 3 Martie, 9 Iunie, 4 Aug., 3 Nov.
- Iacăfalău.** 6—7 Aprilie. 15—16 Dec. 8—10 Aprilie, 10—12 Iunie, 24—26 Aug., 17—19 Dec. 11 Aprilie, 11 Iunie, 27 Aug., 20 Dec.
- Iăgheruș.** 23 Ian., 27 Martie, 22 Iulie, 1 Nov. 24 Ian., 28 Martie, 23 Iulie, 2 Nov.
- Iănăradea.** 15 Oct.
- Iănăsturul ung.** 5 Martie, 15 Iunie, 6 Aug., 28 Oct. 6 Martie, 16 Iunie, 7 Aug., 29 Oct.
- Iarcod.** 13—15 Martie. 16 până 18 Martie, 1—3 Sept. 19 Martie, 4 Sept.
- Iaros-Vécs.** 19 Iunie.
- Iarpod.** 12—13 Maiu, 20—21 Oct. 14 Maiu, 22 Oct.
- Iediaș.** 23—27 Iunie. 5 până 7 Febr., 26—29 Iunie, 10 până 12 Sept., 14—16 Nov. Vite de prăsilă 7 Martie. 8 Febr., 30 Iunie, 13 Sept., 17 Nov.
- Iehadia.** și 17 Martie, 23 Iunie, 20 Oct., 30 Dec.
- Iereurea.** 9—10 Febr., 12—13 Iunie, 27—28 Oct. 11 Febr., 14 Iunie, 29 Oct.
- Ierghindeal.** 10—11 Aug. 12 Aug.
- Iező-Erked.** 11 Aprilie, 3 Oct.
- Iicăsasa.** 15 Ian., 7 Maiu, 30 Sept.
- Iiheș.** 8—10 Ian., 14—16 Maiu, 18—20 Iulie. 11 Ian., 17 Maiu, 21 Iulie.
- Iociu.** 10—11 Martie, 30—31 Maiu, 3—4 Aug., 21—22 Dec. 12 Martie, 1 Iunie, 5 Aug. 23 Dec.
- Iocerin.** 30—31 Ian., 6—7 Maiu, 12—13 Aug. 1 Febr., 8 Maiu, 14 Aug.
- Ioldova nouă.** 22 Aprilie, 11 Iunie
- Ioldova veche.** și 8 Aprilie, 14 Aug.
- Ionor.** 16—17 Maiu, 12—13 Sept. 18 Maiu, 14 Sept.
- Iorisdorf.** 3—5 Martie, 8—10 Maiu, 20—22 Oct. 6 Martie, 11 Maiu, 23 Oct.

- Moşna.** 11 Aprilie.
Murăş - Orga. 26—28 Martie, 31 Aug. până 2 Sept. 29 Martie 3 Sept.
Murăş - Oşorheiu. 1—3 Ian., 5—7 Martie, 18—20 Maiu, 19—21 Aug., 26—28 Oct. 4 Ian., 8 Martie, 21 Maiu, 22 Aug., 29 Oct.
Nadeşul săsesc. 20—22 Ian. 23 Ian., 15 Aprilie, 18 Oct.
Năsăud. 12—13 Maiu, 20—21 Aug., 24—25 Oct. 14 Maiu, 22 Aug., 26 Oct.
Noerichiu. 19—20 Ian., 25—26 Aprilie, 6—7 Oct. 21 Ian., 27 Aprilie, 8 Oct.
Delandul Homorodului. 12—14 Aprilie, 11—13 Oct. 15 Aprilie, 14 Oct.
Dena (com. Alsó-Fehér). 16—18 Martie, 21—23 Iulie, 4—6 Dec. 19 Martie, 24 Iulie, 7 Dec.
Odorheiu. 19—21 Febr., 18—20 Ma u, 18—20 Sept., 5—7 Dec. 28—30 Martie, 15—17 Sept. 22 Febr., 21 Maiu, 21 Sept., 8 Dec.
Olafalău mare. 24—26 Febr., 13—15 Nov. 27 Febr., 16 Nov.
Olpret. 14—15 Aprilie, 29—30 Maiu. 16 April, 31 Maiu, 19—20 Iulie, 27—28 Sept, 19—20 Dec.
Ó-Pécska. 17—19 Ian., 8—10 Iulie. 20 Ian., 11 Iulie.
Oradea mare. Târg de vite, produse şi marfa: 27 Febr., 12 Iunie, 28 Aug., 27 Nov.
Orăştie. 26—28 Febr., 19—21 Maiu, 18—20 Sept., 20—22 Nov. 1 Martie, 22 Maiu, 21 Sept., 23 Nov.
Oraviţa (Román-). 12 Mart., 12 Iulie.
Orczidorf. 11 Aprilie, 26 Aug.
Orlat. 25 Martie, 15 Aug. 26 Martie, 16 Aug.
Ōrmeniş. 3—4 Ian., 20—21 Aprilie, 21—22 Iunie, 3—4 Dec. 2—4 Aprilie. 27—29 Nov. 5 Ian., 22 Aprilie, 23 Iunie, 5 Dec.
Orşova. 18—20 Aprilie, 4—6 Sept.
Panciova. 10—11 Aprilie, 26 până 27 Iunie, 4—5 Sept. 12—13 Aprilie, 28—29 Ian., 6—7 Sept.
Pâncota. 15 April., 15 Iulie, 30 Sept.
Panticeu. 10—11 Iunie, 27—28 Aug.
Papolt. şi 5 Febr., 30. Apr., 6 Aug., 22 Oct.
Paraid. 3—5 Martie, 10—12 Iulie, 29 Sept. până 1 Oct., 1—3 Dec. 6 Martie, 13 Iulie, 2 Oct., 4 Dec.
Pecica maghiară. 26 Aprilie, 1 Sept.
Periamoş. 11 Aprilie, 2 Iunie, 11 Sept.
Petelea. 13—15 Iunie, 20—21 Nov. 16 Iunie 23 Nov.
Petriş. 24 Febr., 11 Iunie, 20 Iulie 20 Dec.
Petrişiu (com. Bistriţa-Năsăud). 17—18 Martie, 13—14 Oct. 19 Martie, 15 Oct.
Petroşeni. 1 Maiu, 1 Oct. 2 Maiu, 2 Oct.
Piscolt. 16 Febr., 19 Aug.
Poiana (com. Sibiului). 28—29 Iunie, 6—7 Sept. 30 Iunie, 8 Sept.
Poiana sărată. 20 Martie, 6 Maiu, 1 Iulie, 12 Oct. 21—22 Martie, 7 Maiu, 2 Iulie, 13 Oct.
Pojon. 8—14 Martie, 7—13 Iunie 6—12 Sept., 29 Nov. până 5 Dec.
Porumbacul inf. 1—2 Aprilie, 19—20 Aug. 3 Aprilie, 21 Aug.
Prejmăr. 20 Ian., 23 Iulie. 21 Ian., 24 Iulie.
Proştea mare. 16—17 Ian., 28 până 29 Maiu. 19 Ian., 31 Maiu
Racoşul de jos. 10 Aprilie, 10 Iunie, 7 Sept. 11 Aprilie, 11 Iunie, 8 Sept.
Radna. 25 Maiu, 5 Oct.
Radnót. 23—25 Febr., 16—18 Iunie, 19—21 Oct., 25—27 Dec. 26 Febr., 19 Iunie, 22 Oct. 28 Dec.
Rechişdorf. 2 Nov.
Reghinul săsesc. 29—31 Ian., 21—23 Aprilie, 20—22 Iulie, 2—4 Oct. 1—5 Febr., 24—28 Aprilie, 23—27 Iulie, 5—9 Oct. 18—20 Aprilie, 17—19 Iulie. 6 Febr., 29 Aprilie, 28 Iulie, 10 Oct.
Reteag. 21—23 Aprilie, 26—28 Iunie, 12—14 Sept. 24 Aprilie, 29 Iunie, 15 Sept.
Retişdorf (com. Târnava mare). 27—28 Aprilie, 27 Aug. 30 Aprilie
Rodna veche. 8—9 Febr., 18—20 April., 14—15 Iunie, 25—27 Iulie, 11—12 Oct., 26—27 Nov. 10 Febr., 21 Aprilie, 16 Iunie, 28 Iulie, 13 Oct., 28 Nov.
Rosia. 15 Martie, 27 Sept. 16—17 Martie, 28—29 Sept.

- Rosinău.** 🐾 11 Ian., 27 Iunie.
 🐾 12 Ian., 28 Iunie.
Ruşii munţi. 🐾 17 Martie, 17 Sept.
Săbăd. 🐾 1—3 Aprilie, 21—23
 Sept. 🐾 4 Aprilie, 24 Sept.
Sacul. 🐾 14 Maiu, 22 Oct.
Sălaşul de sus. 🐾 21—22 Aprilie,
 27—28 Sept. 🐾 23 Aprilie, 29 Sept.
Sămbăta de jos. 🐾 9—10 Aprilie,
 29—30 Maiu. 🐾 11 Aprilie, 31
 Maiu.
Săngeorgiul săsesc. 🐾 16—18 Ian.,
 22—24 Aprilie, 16—18 Iulie, 16—18
 Oct. 🐾 19 Ian., 25 Aprilie, 19 Iulie,
 19 Oct.
Sân-Mărtinul-Homorodului. 🐾 30
 până 31 Ian., 1—2 Maiu, 17—18 Aug.
 🐾 1 Febr., 3 Maiu, 19 Aug.
Sân-Miclăuş. 🐾 25—26 Martie, 29 Aug.
 🐾 12 Aprilie, 8 Sept., 30 Nov.
Sân-Paul. 🐾 11—13 Martie, 12—14
 Aug. 🐾 14 Martie, 15 Aug.
Sântă-Măria. 🐾 10—11 Aprilie, 4—5
 Sept. 🐾 12—13 Aprilie, 6—7
 Sept. 🐾 14 Aprilie, 8 Sept.
Sârcaia. 🐾 25—26 Aprilie, 8—9
 Aug., 27—28 Oct. 🐾 27 Aprilie,
 10 Aug., 29 Oct.
Sărmaşul mare. 🐾 5—6 Ian., 5—6
 Aprilie, 25—26 Sept. 🐾 7 Ian., 7
 Aprilie, 27 Sept.
Săsciori. 🐾 15—16 Martie, 11—12
 Oct. 🐾 17 Martie, 13 Oct.
Săbeşul săsesc. 🐾 13—15 Ian.,
 8—10 Aprilie, 8—10 Aug. 🐾 24
 până 26 Martie, 28—30 Iulie. 🐾
 🐾 17—19 Maiu. 🐾 16 Ian., 11
 Aprilie, 11 Aug.
Săgeşdin. 🐾 2—3 Febr., 20—21 Apr.,
 13—14 Iulie, 21—22 Sept., 9—10
 Nov. 🐾 4 Febr., 22 Aprilie, 15
 Iulie, 23 Sept., 11 Nov.
Săleca mare. 🐾 26—27 Aprilie,
 27—28 Nov. 🐾 29 Aprilie, 30 Nov.
Săleca mică. 🐾 9—10 Iunie, 27—28
 Oct. 🐾 11 Iunie, 29 Oct.
Sălişte. 🐾 şi 🐾 29 Maiu, 21 Sept.
 🐾 30—31 Maiu, 22—23 Sept.
 🐾 1 Iunie, 24 Sept.
Săpsi-Sân-Georgiu. 🐾 12 Iunie.
 🐾 14—15 Febr., 11—12 Aprilie,
 13—14 Iunie, 26—27 Sept.
Sereda Murăşului. 🐾 8—10 Febr.,
 16—18 Iulie, 24—26 Nov. 🐾 11
 Febr., 19 Iulie, 27 Nov.
Sibiul. 🐾 13—15 Aprilie, 25—27 Aug.
 🐾 16—17 Aprilie, 28—29 Aug.,
 21—22 Dec. 🐾 18—19 Aprilie,
 30—31 Aug., 23—24 Dec. 🐾 20
 Aprilie, 1 Sept., 25 Dec.
Sic. 🐾 şi 🐾 11 Febr., 25 Iunie,
 14 Sept., 17 Nov.
Şieul mare. 🐾 17 Sept. 🐾 18 Sept.
Sighetul Marmaţiei. 🐾 12—13 Mart.,
 11—12 Iunie, 16—17 Iulie, 22—23
 Aug., 3—4 Oct., 5—6 Dec.
Sighişoara. 🐾 28 Febr. până 1
 Martie, 8—9 Iunie, 19—20 Oct.
 🐾 3 Martie, 11 Iunie, 22 Oct.
Silimegi. 🐾 1 Ian., 10 Iunie, 15 Aug.
Silinghia. 🐾 13 Maiu, 23 Sept., 9 Dec.
Silvaşul de sus. 🐾 7 Ian., 7 Martie,
 21 Iunie, 11 Sept. 🐾 8—9 Ian., 8—9
 Martie, 22—23 Iunie, 12—13 Sept.
Simand. 🐾 27 Ian., 28 Aprilie, 25
 Aug. 🐾 28 Ian., 29 Aprilie, 26 Aug.
Şimleul Silvaniei. 🐾 8 Martie, 24
 Maiu, 6 Sept., 6 Dec. 🐾 9 Mart.,
 25 Maiu, 7 Sept., 7 Dec.
Şinca veche. 🐾 16 Aprilie, 11 Oct.
 🐾 17 Aprilie, 12 Oct.
Soborşin. 🐾 1 Febr., 30 Aprilie, 5 Aug.,
 20 Nov.
Someuta mare. 🐾 14 Febr., 16
 Maiu, 1 Aug., 24 Oct. 🐾 15 Febr.,
 17 Maiu, 2 Aug., 25 Oct.
Somkerék. 🐾 20 Ian., 10 Iunie.
 🐾 21 Ian., 11 Iunie.
Somortin. 🐾 26 Martie, 22 Oct.
Soporul de jos. 🐾 8 Febr., 3 Maiu,
 26 Iulie, 8 Nov.
Székely-Cristur. 🐾 8—10 Febr.,
 18—20 Aprilie, 21—23 Iun., 26—28
 Aug. Vite de prăsilă 16 Februarie.
 🐾 15—17 Aprilie, 23—25 August.
 🐾 11 Febr., 21 April., 24 Iun., 29 Aug.
Tasnád. 🐾 şi 🐾 2 Febr., 15 Mart.,
 27 Apr., 22 Iun., 31 Aug., 5 Oct.,
 2 Nov.
Teaca. 🐾 17—18 Ianuarie, 16—17
 Aprilie, 12—13 Iunie, 21—22 Oct.
 🐾 29 Martie până 1 Aprilie. 🐾 19
 Ian., 18 Aprilie, 14 Iunie, 23 Oct.
Teiuş. 🐾 4—5 Febr., 12—13 Aug.,
 23—24 Oct. 🐾 7 Febr., 15 Aug.,
 26 Oct.
Timişoara. 🐾 1 Martie, 17 Maiu,
 2 Aug., 13 Sept., 29 Nov. 🐾 şi 🐾
 1—2 Martie, 17—18 Maiu, 2—3
 Aug., 13—14 Sept., 29 Nov. până
 30 Nov. 🐾 2—3 Mart. 18—19
 Maiu, 3—4 Aug., 14—15 Sept.,

- 30 Nov. până 1 Dec. ☉ 1—5 Mart.,
17—21 Maiu, 2—6 Aug., 13—17
Sept., 29 Nov. până 3 Dec.
- Torda-Szent-László.** ☉ 11—13
Aprilie, 12—14 Oct. ☉ 14 Aprilie,
15 Oct.
- Trăseău.** ☉ 30 Aprilie până 2 Maiu,
24—26 Sept. ☉ 3 Maiu, 27 Sept.
- Turda.** ☉ 31 Ian. până 2 Febr.,
8—10 Aprilie, 8—10 Iunie, 24—26
Aug., 20—22 Nov. ☉ 3 Febr., 11
April., 11 Iunie, 27 Aug., 23 Nov.
- Uioara.** ☉ 27—29 Martie, 24—26
Iulie. ☉ 30 Martie, 27 Iulie.
- Uzon.** ☉ 7 Martie, 16 Maiu, 28 Nov.
☉ 8 Martie, 17 Maiu, 29 Nov.
- Vajdaháza.** ☉ 8 Martie, 7 Sept.
☉ 9 Martie, 8 Sept.
- Vajda-Recea.** ☉ și ☉ 5—6 Ian.,
19—20 Iulie. ☉ 8 Martie.
- Vârșet.** ☉ 14 Ian., 8 Aprilie, 22 Iulie,
14 Oct.
- Veneția de jos.** ☉ 16—17 Febr.,
23—24 Iunie, 10—11 Sept. ☉ 18
Febr., 25 Iunie, 12 Sept.
- Vinerea.** ☉ 24—25 Aprilie, 26—27
Dec. ☉ 27 Aprilie, 29 Dec.
- Vinga.** ☉ 27 Maiu, 12 Aug., 23 Sept.
- Vințul de jos.** ☉ 9—10 Ian., 10—11
Nov. ☉ 11 Iunie, 12 Nov.
- Vințul de sus.** ☉ 16—18 Febr.,
23—25 Maiu, 7—9 Aug., 3—5 Nov.
☉ 19 Febr., 26 Maiu, 10 Aug.,
6 Nov.
- Viștea de jos.** ☉ 22—23 Martie,
12—13 Aug. ☉ 24 Martie; 14 Aug.
- Voila.** ☉ 20—21 April., 3—4 Aug.
☉ 22 Aprilie, 5 Aug.
- Voitec.** ☉ 18 Aprilie, 19 Aug.
- Vurmloc.** ☉ 20—21 Martie, 25—26
Aug. ☉ 23 Martie, 28 Aug.
- Zabola.** ☉ 26 Ian. 15 Iunie, 28 Sept.,
16 Nov.
- Zám.** ☉ 16 Ian., 28 Mart., 21 Maiu,
8 Iulie, 29 Aug. și 14 Sept., 30 Nov.
- Zarand.** ☉ 10 Martie, 9 Iunie,
11 Aug., 1 Dec. ☉ 11 Martie, 10
Iunie, 12 Aug., 2 Dec.
- Zelau.** ☉ și ☉ 21—22 Februarie,
23—24 Maiu, 22—23 August, 21
până 22 Nov.
- Zerindul mare.** ☉ 1 Ian., 12 Aug.
☉ 22 Aprilie, 7 Sept.
☉ 23 Aprilie, 8 Sept.
- Zeteleaca.** ☉ 1—2 Febr., 19—20
Oct. ☉ 3 Febr., 21 Oct.
- Zlagna.** ☉ 4—5 Martie, 3—4 Ian.,
17—18 Aug. ☉ 6 Martie, 5 Iunie,
19 Aug.
- Zorlențul mare.** ☉ 28 Iunie, 11 Oct.

B) Aranjate după luni.

Țici e indicată numai ziua târgului de mărfuri; târgul de vite, etc. a se vedea sub litera A) pag. 29.

Ianuarie. 1. Criș. Deva. Lăpușul românesc. Lupșa. Șilmești. Zerindul mare. 2. Crasna, Făget. 3. Giula, Hidegkut. 4. Murăș-Oșorhei. 5. Corond, Őrmeniș, Vajda-Recea. 6. Ilia, Lăpușul unguresc. 7. Buza, Jimborul mare, Sărmașul mare. 8. Baia mare, Bașon, Silvașul de sus. 9. Cal. 10. Luna. 11. Mihes. 12. Aind, Bercăș, Brețeu, Crișul săsesc. Ciuc-Cosmas, Ghialacuta, Huedin, Roșinău. 13. Buziaș, Ibașfalau. 14. Bates, Vârșet. 15. Canija mare, Chirpăr, Hodoș, Micăsasa. 16. Goroslăul de pe Someș. Sebeșul săsesc, Zám. 18. Caransebeș. 19. Ciuc-Sereda, Proștea mare, Sângeorgiul săsesc, Teaca. 20. Ó-Pécska (comitatul Arad). 21. Barot, Cătina-Eted, Gherla, Ghiriș, Ghierghio-Ditru, Nocrichiu, Prejmăr, Somkerék. 23. Armeni. Nadeșul săsesc. 24. Almașul mare (com. Cluj), Măgherus. 26. Lugos, Zabola. 27. Ciozven. 28. Ilonda, Simand. 29. Cetatea de baltă. 30. Huedin. 31. Bachnea.

Februarie. 1. Ațel, Beiuș, Cehul din Selagiu, Jibău, Mocriș, Sân-Mărtinul-Homorodului, Soborșin. 2. Hațeg, Tasnád. 3. Aita mare, Chibed, Turda, Zeteleaca. 4. Bistrița, Covasna, Segedin. 5. Buteni, Cartfalău, Papoț. 6. Reghinul săsesc. 7. Alțina, Boroșneul mare, Teiuș. 8. Medias, Soporul de jos. 9. Chendu mic. 10. Chichinda mare, Rodna veche. 11. Borșea, Crișpatac, Merceurea, Sereda Murășului, Sic, Székely-Cristur. 12. Cincul mare. 14. Dej, Drăgus, Élesd, Sepsî-Sân-Georgiu. 15. Becicherecul mare,

Șomeuta mare. 16. Bruiu, Dicio-Sân-Mărtin, Drașu, Lechința, Piscolt. 18. Balavásár, Beba veche, Bichiș-Ciaba, Comloș (Bănat), Venetia de jos. 19. Abrud. Baia mare, Vințul de sus. 20. Alămor, Ferihaz. 21. Zelau. 22. Odorheiu. 24. Petriș. 25. Budapesta, Cianadul sârbesc și nemțesc, Dalboșeț, Gyoma, Gyorok, Kecskenét. 26. Bonțida Cincul mic, Radnot. 27. Almakerék, Ciachi Gărbău. Cluj, Hadad, Haroscherec, Olafalău mare, Oradea mare.

Martie. 1. Bögöz, Orăștie, Timișoara. 2. Arad. 3. Macău, Sighișoara. 4. Berzava, Bichiș, Cubin, Jombolia. 5. Agnita, Bălceciu, Dezna. 6. Apoldu mare, Cagu, Ciuc-Sân-Domocoș, Egerbegy (com. Torda-Aranyos), Görscön, Mănăsturul unguresc, Morisdorf, Paraid, Zlagna. 7. Baia de Criș. 8. Bogșa montană, Brad, Capolnaș, Cehul din Selagiu, Erdő-Szent-György, Goroslăul de pe Someș, Murăș-Oșorheiu, Pojon, Silvașul de sus, Uzon. 9. Bilac, Șimleul Silvaniei, Vajdaháza. 10. Blaj, Detta (Timiș), Ghierghio-Sân-Miclăuș, Halmagiu mare. 11. Cermeiu, Zarand. 12. Apold (com. Târnava mare), Canija mare, Cetatea de baltă, Chirpăr, Ciuc-Sân-Georgiu, Cohaim, Mociu, Oravița (Román), Sighetul Marmăției. 13. Alba-Iulia, Földioara (com. Brașovului), Huedin, Ibașfalău. 14. Făget, Sân-Paul. 15. Drag, Hejasiatya, Tasnád. 16. Roșia. 17. Mehadia, Rușii munți, Sâsciori. 18. Gyertyámos. 19. Basna, Bozovici, Marcod, Ocnă (com. Alsó-Fehér), Petrișiu (com. Bistrița-Năsăud). 20. Cernatul de jos. 21. Cojocna, Poiana sărată. 22. Ețed. 23. Vurmloc. 24. Beclean, Hida, Iliă, Kékes. Viștea de jos. 25. Batania, Hasmașul Lăpușului, Lăpușul românesc. 26. Orlat, Șomortin. 27. Crasna. 28. Cuciu, Măgheruș, Zam. 29. Ciacova, Murăș-Orga. 30. Halmagiu, Uioara. 31. Bațon, Hunedoara.

Aprilie. 1. Agârbiciu, Borgo-Prund, Ciuc-Sepviz. 2. Debrețin. 3. Porumbacul inf. 4. Biertan, Hodoș, Sabăd. 5. Galgó. 7. Buza, Gilău, Sârmașul mare. 8. Chichinda mare, Chișineu, Moldova veche, Vârșeț. 11. Arcid, Ațel, Becas (Gherghio), Boroșsebes, Făget, Macfalău, Mező-Erked, Moșna, Orczidorf, Periamos, Racoșul de jos, Sâmbăta de jos, Sebeșul săsesc, Seps-Sân-Georgiu, Turda. 12. Codlea, Lechința, Lunca, Panciova, Sân-Miclăuș. 13. Câmpeii, Komárom. 14. Buziaș, Halmagiu mare, Sântă-Măria Torda-Szt.-László. 15. Canija turcească, Copșa mică, Nadeșul săsesc, Oclandul-Homorodului, Pâncota. 16. Gherla, Iacșdorf (com. Târnava mare), Olpret. 17. Șinca veche. 18. Bandul de Câmpie, Cason, Dicio-Sân-Mărtin, Ghierghio-Ditru, Iara, Ilieșfalău în Secuime, Orșova, Teaca, Voitec. 19. Argiehat, Cacova, Caransebeș, Covasna Ilonda. 20. Cernatu, Ciozven, Ciuc-Sân-Mărtin, Idvor, Lugoș, Sibiu. 21. Ludoș, Lupșa, Rodna veche, Székely-Cristur. 22. Capolnaș, Cubin, Geoagiul de jos, Györgény, Jibău, Kecskenét, Moldova nouă, Ormeniș, Segedin, Voila. 23. Abrud, Borsea, Chezi-Oșorheiu, Chisdu, Dobra, Lipova, Sălașul de sus, Zernești. 24. Cața, Hadad, Jimborul mare, Reteag. 25. Aind, Farcașlacă, Kő-Boldogfalva, Sângeorgiul săsesc. 26. Beiuș, Pecica maghiară (comitatul Arad). 27. Aita mare, Bercas, Ciuc-Sereda, Ibașfalău, Noorichiu, Șarcaia, Tasnád, Vinerea. 29. Reghinul săsesc, Șeica mare, Simand. 30. Canija mare, Corond, Deva, Dezna, Papolt, Retișdorf (com. Târnava mare), Soborșin.

Maiu. 1. Birchis, Goroslăul de pe Someș, Huedin, Lăpușul unguresc. 2. Giula, Petroșeni. 3. Bogșa montană, Hidegkut, Sân-Mărtinul-Homorodului, Soporul de jos, Trăscău. 4. Bistrița, Ighiu. 5. Grădiștea. 6. Chibed. 7. Ispanmező, Jucul de jos, Micăsasa, Poiana sărată. 8. Bates, Cagu, Iassenova, Mocrin. 9. Bachnea, Boroșneul mare. 10. Becicherecul mare, Făgăraș. 11. Barot, Luna, Morisdorf. 12. Cal. 13. Budapesta, Silinghia. 14. Beelean, Cetatea de baltă, Eperjeș, Ețed, Marpod, Năsăud, Sacul. 16. Capolnoc-Mănăstur, Dej. 17. Miheș, Șomeuta mare, Timișoara, Uzon.

18. Monor. 20. Beba veche, Bioziod, Gyoma. 21. Baia mare, Cincul mare, Murăș-Oșorheiu, Odorheiu, Zám. 22. Oraștie. 23. Zelau. 24. Cehul din Selagiu, Ciacova, Dobra. 25. Radna Șimleul Silvaniei. 26. Detta (Timiș), Komárom (Ujszöny). Vințul de sus. 27. Comlos (Bănat), Făget. Vinga. 28. Agnita, Bozovici. 29. Jibău, 30. Ghialacuta. 31. Almakerék Cluj-Hunedoara, Olpret, Proștea mare, Sâmbăta de jos.

Iunie. 1. Mociu, Seliște (com. Sibiului). 2. Ghierghio-Sân-Miclăuș, Lechința, Periamos. 3. Bichiș, Cianadul sârbesc și nemțesc, Crispatac, Gyertyámos. 4. Baghion. 5. Zlagna. 6. Baia de Criș. 7. Brad, Eleșd, Feriház, Pojon. 8. Cămpeni. 9. Macău, 10. Alibunariu, Chichinda mare, Jombolia, Panticeu, Șilimegi, Zarand. 11. Capolnaș, Cartfalău, Göresön, Iia, Macfalău, Moldova nouă, Petriș, Racoșul de jos, Șeica mică, Sighișoara, Sighetul Marmatiei, Somkerék, Turda, Vințul de jos. 12. Ciachi Gărbău, Hadad, Jimborul mare, Lăpușul românesc, Oradea mare. 13. Bodon, Seps-Sân-Georgiu. 14. Mercurea, Teaca. 15. Capolnaș-Olafalău, Komárom, Zabola. 16. Mănăsturul ung., Petelea Rodna veche. 17. Batania, Berzava, Bichiș-Ciaba, Bontida Cermeio, Cisanădie, Ciuc-Sepviz. 19. Almașul mare (com. Cluj), Blaj, Cason, Haroscherec, Lugos Maros-Vécs, Radnót. 21. Corond. 22. Arad, Bercas, Cernatul de jos, Ibașfalău, Silvașul de sus, Tasnád. 23. Arpașul de jos, Capolnaș, Drag Geaca, Iia, Mehadia, Örmeniș. 24. Lăpușul ung., Székely-Cristur. 25. Făget Ghiriș, Sic, Veneția de jos. 26. Crasna. 28. Hunedoara, Panciova, Roșinău, Zorlențul mare. 29. Berченіș, Reteag. 30. Ciuc-Sereda, Halmagiu mare, Mediaș, Poiana (com. Sibiului).

Iulie. 2. Poiana sărată. 4. Balavásár, Gherghio-Ditru. 5. Bogșa montană. 8. Zám. 9. Cămpeni, Covasna. 10. Gherla, Giula, Hadad. 11. Dicio-Sân-Mărtin, Gilău, Ó-Pécska (com. Arad). 12. Armeni, Cehul din Selagiu, Cohalm, Oravița (Roman). 13. Alba-Iulia, Huedin, Paraid. 14. Buziaș. 15. Borosineu, Buza, Canija turcească, Pâncota, Segedin. 16. Sighetul Marmatiei. 18. Bațon. 19. Arghiehat, Basna, Beiuș, Caransebeș, Olpret, Sângeorgiul săsesc, Sereda-Murășului, Vaida-Recea. 20. Lipova, Petriș. 21. Deva, Miheș. 22. Keeskemét, Vârșeț. 23. Debrefin, Măgheruș. 24. Oona (com. Alsó-Fehér), Prejmăr. 25. Brețcu. 26. Soporul de jos, Bran. 27. Uioara. 28. Reghinul săsesc, Rodna veche. 29. Apoldu mic, Ațel, Gyoma. 30. Canija mare, Eperjeș. 31. Avrig.

August. 2. Beciherecul mare, Feriház, Șomcuta mare, Timișoara. 3. Haroscherec, Komárom, Luna. 4. Macău. 5. Budapesta, Drag, Mociu, Soborșin Voila. 6. Aiud, Farcașlacă, Goroslăul de pe Someș, Papolt. 7. Mănăsturul ung. 8. Barot, Borosneul mare, Cetatea de baltă, Ciozven, Ciuc-Cosmaș, Dej. 10. Copsa mică, Șarcaia, Vințul de sus. 11. Copsa mare, Făget, Sebeșul săsesc. 12. Bercas (Gherghio), Corond, Merghindeal, Vinga, Zarand, Zerindul mare. 13. Baia mare. 14. Frata ung., Jimborul mare, Mocrin, Moldova veche, Viștea de jos. 15. Alibunariu, Bistrița, Cămpeni, Hațeg, Iia, Sân-Paul, Șilimegi, Teiuș. 16. Ciacova, Cisanădie, Orlat. 17. Komárom (Ujszöny). 18. Alțina. 19. Cluj, Comlos (Bănat), Crișul săsesc, Pișcolț, Sân-Mărtinul Homorodului, Voitec, Zlagna. 20. Beclean. 21. Porumbacul inf. 22. Alămor, Giula, Jucul de jos, Murăș-Oșorheiu, Năsăud, Sighetul Marmatiei, Zelau. 23. Biertan, Galgó, Geoagiul de jos. 25. Detta (Timiș), Ghierghio-Sân-Miclăuș, Ilișfalău în Secuime. 26. Beba veche, Jombolia, Orczidorf, Simand. 27. Buteni, Ciuc-Sepviz, Dezna, Făgăraș, Macfalău, Panticeu, Turda. 28. Ispánmező, Oradea mare, Vurmlou. 29. Drașeu, Székely-Cristur, Zám. 30. Cacova, Cehul din Selagiu. 31. Tasnád.

Septembrie. 1. Halmagiu mare, Hidegkut, Pecica maghiară (com. Arad), Sibiin. 2. Chichinda mare, Gyertyámos. 3. Cața, Eperjeș, Györgeny, Murăș-Orga. 4. Marcod, Orșova. 5. Baia de Criș. 6. Brad.

Ciachi-Gârbău, Eleşd, Lupşa, Panciova, Pojon. 7. Argiehat, Capolnaş, Cernatu, Şimleul Silvaniei. 8. Dobra, Görösön, Hodos, Huedin, Ibaşfalău, Lăpuşul românesc, Lechinţa Lipova, Lunca, Racoşul de jos, Poiana (com. Sibiului), Săn-Miclauş Sântă-Măria, Vajdaháza, Zerneşti. 9. Chişineu, Kecskemét. 10. Abrud, Idvor. 11. Periamos. 12. Silvaşul de sus, Veneţia de jos. 13. Bogşa montană, Breţcu, Hida, Mediaş, Timişoara. 14. Lăpuşul ung., Monor, Sic, Zám. 15. Reteag. 16. Bichiş, Ciuc-Sereda, Eted, Gyorok. 17. Alba-Iulia, Almakerék, Bachnea. Cincul mare, Codlea, Debreţin, Ruşii munţi. 18. Şieul mare. 19. Borossebes. 20. Bioziod, Caransebeş, Iara. 21. Borşea, Cal, Crişpatac, Komárom, Ludoş, Odorheiu, Orăştie. 22. Buziaş. 23. Bran, Segedin, Silinghia, Vinga. 24. Baţon, Bozovici, Sabăd, Selişte (com. Sibiului). 25. Bichiş, Crasna. 26. Seps-Sân-Georgiu. 27. Becicherecul mare, Ciacova, Ciuc-Sân-Domocoş. Cohalm, Olpret, Sărmaşul mare, Trascău. 28. Arpaşul de jos, Iassenova, Iliá, Jibău, Roşia, Zabola. 29. Batania Sălaşul de sus. 30. Cianadul sârbesc şi nemţesc, Micăsasa, Pâncota

Octomvrie. 1. Canija mare. 2. Dicio-Sân-Mărtin, Ferihaz, Paraid, Petroşeni. 3. Aiud, Arcid, Borcuta, Cartfalău. Halmagiu, Ilonda, Mező-Érked, Sighetul Marmaţiei. 5. Lugoş, Radna, Tasnád. 7. Berzava, Bichiş-Ciaba, Borosineu. 8. Bonţida, Ghiriş, Noerichiu. 9. Hadad. 10. Dalboşet, Reghinul săsesc. 11. Braşov, Bruiu, Cehul din Selagiu, Zorlenţul mare. 12. Almaşul mare (com. Cluj), Şinca veche. 13. Buza Grădiştea, Gherla, Ighiu, Poiana sărată, Rodna veche, Săsciori. 14. Batania. Canija turcească, Oclandul Homorodului, Vârşet. 15. Chezdi-Oşorheiu. Erdő-Szent-György, Iacăsdorf (com. Târnava mare), Mănăradea, Petrişiu (com. Bistriţa-Năsăud), Torda-Szt.-László. 17. Borgo-Prund, Deva, Kékes. 18. Agârbiciu, Bandul de Câmpie, Nadeşul săsesc. 19. Arad, Bercaş, Draşu, Sângeorgiul săsesc. 20. Ciozven, Cluj, Mehadia. 21. Budapesta, Zeteleaca. 22. Câmpeni, Făget, Marpod, Papolt, Radnót, Sacul, Sighişoara, Şomortin. 23. Cojocna, Morisdorf, Teaca. 24. Borşneul mare. 25. Beiuş, Chendu mic, Cubin, Drag, Şomcuta mare. 26. Dobra, Năsăud, Teiuş. 27. Bălcaciu, Ciuc-Sân-Mărtin. 28. Cermeiu, Gyoma, Jombolia. 29. Baghion, Bodon, Covasna, Mănăsturul ung., Mercurea, Murăş-Oşorheiu. Şarcaia, Şeica mică. 30. Barot, Farcaslacă. 31. Coemani, Hunedoara.

Noemvrie. 1. Ciacova, Bates. 2. Egerberg (com. Torda-Aranyos), Măgheruş, Rechişdorf, Tasnád. 3. Macău. 5. Baia mare, Hundrubechiu. 6. Apoldu mare, Frata ung., Haroscherec, Vinţul de sus. 7. Bistriţa, Capolnaş, Ibaşfalău. 8. Becicherecul mare, Goroslăul de pe Someş, Lipova, Soporul de jos. 9. Jimborul mare. 10. Detta (Timiş). 11. Chichinda mare, Kecskemét, Segedin. 12. Chisdu, Cuciu, Gherghio-Ditru, Ghialacuta, Görösön, Huedin, Vinţul de jos. 14. Cason. 16. Komárom, Olafalău mare, Zabola. 17. Mediaş, Sic. 18. Chişineu. 19. Beclean, Canija mare, Chibed, Hejasfalva. 20. Soborsin. 21. Capolnoc-Mănăstur, Zelau. 23. Aţel, Blaj, Făgăraş, Orăştie, Petelea Turda. 25. Bichiş-Ciaba, Cianadul sârbesc şi nemţesc. 26. Apold (com. Târnava mare). 27. Oradea mare, Rodna veche, Sereda Murăşului. 28. Dej, Gilău. 29. Eleşd, Pojon, Timişoara, Uzon. 30. Bioziod, Ghierghio-Sân-Miclauş, Săn-Miclauş, Şeica mare, Zám

Decemvrie. 1. Feldioara (com. Braşovului). 2. Făget, Zarand. 4. Alba-Iulia, Paraid. 5. Baia de Criş, Borossebes, Jibău, Ūrmeniş, Sighetul Marmaţiei. 6. Brad, Cehul din Selagiu, Hasmaşul Lăpuşului. 7. Balavásár, Cernătul de jos, Ocna (com. Alsó-Fehér), Şimleul Silvaniei. 8. Agnita, Halmagiu mare, Odorheiu. 9. Silinghia. 10. Abrud, Cetatea de baltă, Ciuc-Sân-Georgiu. 11. Huedin. 16. Aita mare. 17. Geoagiul de jos. 18. Buteni. 19. Olpret. 20. Argiehat, Macfalău, Petriş. 21. Apoldu mic. 23. Mociu. 25. Borosineu, Bozovici, Chezdi-Oşorheiu, Ciuc-Szepviz, Cohalm, Debreţin, Sibiui. 26. Coemani, Hadad. 28. Cluj, Ibaşfalău în Secuime, Radnót. 29. Vinerea. 30. Mehadia. 31. Capolnaş, Kő-Boldogfalva.

Administrațiunea poștelor.

Taxele sunt socotite în fleri.

Prescurtări: *U.* = Ungaria, *A.* = Austria, *BE.* = Bosnia și Erțegovina, *G.* = Germania.

1. Scrisori, greutate nelimitată

	până la 20 g	alți 20 g
<i>Circulația locală</i>	10	5
<i>U. A. BE. G.</i>	15	5
<i>In străinătate</i>	25	15

Scrisori. În Ungaria, Austria și Germania e formatul de 30×20×10 cm., sau 35×15×5 cm.; la pachetare în roluri (cilindru) 30×15 cm. În toate celelalte țări străine formatul și greutatea sunt asemărate.

este recomandabil și pentru cel ce trimite scrisorile simple să facă evidentă adresa sa pe partea din dos a plicului. În acest fel se face posibilă înapoierea scrisorilor neînmanabile, sau poate fi încunoscintat de rudeniile adresatului, când acesta este loizav, călătorit etc.

2. Cărți postale, formatul cel puțin 7×10, cel mult 9×14 cm.

<i>U. A. BE. G. și Bulgaria, simple</i>	postale 8	alte 10
cu răspuns	„ 16	„ 20

Postale pentru comande de scrisori
(pe cari nu este permisă altă comunicare) 3

In străinătate, simple 10 curăspuns 20

3. Imprimare (tipărituri) până la 2 kg

U. (admise numai în form. unei cărți postale) până la 10 g 2

U. A. BE. și G. „ „ 50 g 3

Străinătatea „ „ 50 g 5

[Mărci de urgență pentru imprimare urgente 2

fără considerație la greutate. Roluri nu sunt admise. Recomandația admisă numai la imprimare urgente.]

Ca imprimare se pot trimite: hârtii tipărite ori litografate de orice fel, și fotografii, corecturi cu manuscriptele aparținătoare și observările referitoare la tipar, scrise cu mâna; la cărți se poate alătură și contul cum și inducerea unei dedicații. La prețuri curente și circulare se mai pot adăuga în scris prețuri, condițiuni de comandă și de plată și numele agentului voiajor. Alte comunicări nu pot cuprinde imprimare. Formatul: în nici o direcție să nu treacă peste 45 cm. la roluri 75×10 cm.

4. Hârtii de afaceri până la 2 kg

U. A. B. E. G.	până la 250 g	25
	de fiecare 50 g mai mult	5

Hârtii de afaceri se consideră: scrisori, documente, cari nu au caracterul unei corespondențe, ca de pildă acte de proces, documente și copiile acestora, frachтури, conturi, hârtii de afaceri ale societății de asigurare, partituri scrise, manuscrise cari se trimit singure. Embalajul (pachetarea) ca la imprimare. Lungimea nu-i admis să treacă peste 45 cm.

5. Probe de mărfuri până la 350 g

Ungaria	câte 50 g	5
Străinătate (cel puțin 10 fileri)	câte 50 g	5

Probe de mărfuri nu e iertat să aibă preț de cumpărare și trebuie să se cunoască cuprinsul ca probă cu înlesnire. Lângă adresă este de a mai notă „mustră“ sau „probă“. Numele mărfii, numărul și prețul se poate indica, nu și altă împărțire în scris. Împachetarea are de a se face prin fașie (bandă), cuvertă, săculeț sau lădiță, care nu e iertat să fie lipite la gură ori sigilate. Format 30 × 20 × 10 cm., în coluri 30 × 15.

6. Expedieri mestecate până la 2 kg

U. A. B. E. G.

Imprimare și probe de mărfuri referitoare: Taxa ca la probele de mărfuri, se pot trimite și cu hârtii de afaceri: Taxa ca la hârtii de afaceri.

Expediția de probă nu poate cuprinde mai mult de 350 g.

7. Taxe speciale:

a) Recomandația	25
---------------------------	----

Recomandat se pot trimite: epistole, cartă de corespondență, imprimare și mostre, afară de trimiteri cu adrese în limbi secrete și frate, ori adrese scrise cu creionul. Creionul de cerneală este admis la scrierea adresei. Pentru cuprins nu se garantează, pentru pierderea unei trimiteri recomandate posta restituie 50 cor. Terminul de reclamare încetează în monarhie după 6 luni, altcum după un an. O inovație este că scrisorile recomandate pot fi date de-adreptul în cutiile de scrisori. Recipisele se pot cere ulterior. Lă astfel de scrisori adresa trimițătorului trebuie indicată în capul picului.

b) Recépise retour	25
c) Serisori de reclamare	25

Scrisori de reclamare se edau pentru trimiteri recomandate, cari n'au sosit la locul destinațiunii, pentru străinătate trebuie să se prezenteze dela trimițător un duplicat exact al adresei. Pentru recepisele retour nesosite se trimite o scrisoare de reclamare gratis dacă reclamarea se face la oficiul de expedare.

d) Trimiteri expres

în regiunea de înmanuare a oficiului postal	60
în afară de aceea	1.50

Trimiteri prin expres — în circulația locală nu sunt admise — se predau îndată ce sosește posta. La marginea stângă jos (la însemnate postale sub inscripția: Posta-Utalyány) trebuie să stea: „prin expres.“ Trimițătorul trebuie să fie aici vederat, (dacă nu e bătătorit, să se scrie numele pe latura sigilului a epistolei). Trimiterea poate fi recomandată ori simplă; pentru cea din urmă nu garantează posta. Taxa de expres e a se solvi la trimitere. Pachete expres vezi pag. 47.

Acum admise numai în *U. A. BE.* și *G.*

8. Scrisori cu valori (epistole de bani). Greutatea nelimitată

U. A. BE. G. trebuie să fie închise. Valoarea nelimitată.

- Taxă egală ca la scrisorile recomandate.
- Taxe de valori pentru fiecare 300 C 10
a) și b) împreună cel puțin 60 fil.
- Taxă de înmanuare în *U.* în localități mai mari pro 1000 C 10
Taxă de aviso în *U.* în locuri mai mici 5

În străinătate scrisorile de valori trebuiesc predate deschise, fără garanța poștelor și nu e permis să cuprindă comunicări în scris.

- Taxă egală ca la scrisori recomandate.
- Taxă de valori pentru fiecare 300 franci = 288 C:

Bulgaria ¹⁾	15 f. până la 10.000 F	Norvegia	25 f. nelimitat
Danemarca	20 f. nelimitat	Olanda	20 f. până la 25.000 F
Elveția	15 f. nelimitat	Sveția	15 f. nelimitat
Luxemburg	20 f. până la 10.000 F	Turcia	20 f. până la 10.000 F

¹⁾ a) și b) cel puțin 60 fil.

Pentru închiderea scrisorilor de valori sunt a se folosi sau plicurile ce se capătă dela oficiul postal de câte 3 și 5 fil. bucata, sau plicuri obișnuite cu colț sigilate cu 5 peceti. Cuverte cu colțuri colorate sau din hârtie liniată nu sunt admise. Pecetele trebuie făcute totdeauna clare cu sigil gravat și să stea $\frac{1}{2}$ cm. departe de margine. Cu monede și altele nu i permisă sigilarea.

9. Cutii cu valori până la 1 kg

Țara destinațiunii	Taxa de greutate	Taxa de valoare pentru 300 franci	Prețul maximal în Franci	Declarația de vamă
Bulgaria	1.50	— .15	10.000	3
Danemarca	2.—	— .20	nelimitat	2
Elveția	1.50	— .15	"	2
Norvegia	3.—	— .30	"	2
Olanda	2.—	— .20	25.000	3
Turcia europeană	2.—	— .20	10.000	4

Cutii cu valori este permis să conțină numai juvare și alte obiecte de preț, nu înă bani de hârtie și de metal și comunicări în scris. Scrisoare comitivă nu este de lipsă, înă declarațiile de vamă să se făcute ca în tabelă. Pachetarea se va face în cutii tari de lemn. (Mărimea maximală: lungimea 30, înălțimea și lățimea 10 cm.)

10. Ramburse prin posta de scrisori până la 1000 C

U. A. BE. G.

Admise sunt scrisori recomandate, imprimate recomandate și scrisori cu valori.

- a) Taxă ca la aceste trimiteri.
 - b) Taxă de prezentare 10
- La plătire se detrage taxa de asemnat.
- Schimbări a sumei rambursate 40

11. Mandate postale.

U. A. BE. G.

Scrisori pentru pretensiuni până la 1000 C greut. 20 g

- a) Blanchetă postală 2
 - b) Taxa ca la scrisori recomandate
 - c) Taxa de prezentare 10
- Cartă pentru pretenziune până la 20 C
- Imprimatul postal 20

La plătire se detrage taxa de asemnare.

Mandatele postale îngrijesc încassarea unei pretenziuni pe calea postei. Din Germania se pot încassă cu o scrisoare până la 5 pre-

tenziuni dela unul sau mai mulți debitori, dacă ei se află în un cerc de inmanuare postal.

Scrisori de mandatare postală se va accludă contul quitat, cambiul, cuponul etc. pentru a fi inmanuat aceluia, care are să presteze plata și se va trimite la acel oficiu postal, care are să încasseze suma, franco și recomandat. Comunicări în scris sau scrisori nu se pot acclude. Când se mandatează bilete, acestora nu este permis a se acclude documente, și acestea se expediază ca trimitere simplă. Mandate postale nerescumpărate se înapoiază trimițătorului în decurs de 7 zile, fără a se mai calculă o altă taxă. Când se cere un mandat restrâns taxa este 35 fileri.

12. Asemnate postale până la 1000 C sau 800 marce.

Ungaria

a) Taxa fundamentală		15
b) Taxa de valoare ¹⁾	pentru fiecare 50 C	5
c) Taxa de plătire ²⁾	până la 10 C	5
	peste 10 C	10

Austria, BE.

Taxa	până la 50 C	20
	alte 50 C	5

Germania, Bulgaria.

Taxa	până la 50 C	25
	alte 50 C	25

În celelalte țări streine asemnate postale nu se pot trimite deoamdată. Cursurile fixe nu sunt indicate de astădată, deoarece stau în fluctuație coninună.

Trimițătorul are de a indică cât mai lămurit pe blancheta tipărită suma asignată pentru interiorul țării în coroane, pentru străinătate în valuta țării de destinație (prin cifre și litere, monedă curantă numai în cifre), mai departe adresa cât mai exactă a primitorului și locul de destinație. Pe cupon se pot scrie tot felul de împărtășiri. Mandatele postale (numai pentru comunicația internă sunt roșii, iar pentru străinătate galbene, pe mandatele galbene e a se indică și țara locului de destinație), costă 2 fileri.

Asignațiuni postale telegrafice se pot predă numai în astfel de locuri, între cari serviciul se face de către officii telegrafice de stat, în Ungaria la orice loc, în străinătate numai acolo, unde sunt officii postale.

U. A. B. E. G.

- Taxa ca pentru asemnate postale
- Taxa ca la telegrame (v. pag. 47).
- Taxa ca la trimiteri exprese (v. pag. 42).

¹⁾ Taxa de valoare vine în aplicare numai pentru sume ce trec peste 10 C.

²⁾ Taxa de plătire vine aplicată pentru mandatare în localități mai mari, unde solvarea să face prin factorul postal. Nu se plătește această taxă pentru trimiteri postale restante și la persoane militare de grad inferior.

13. Pachete postale până la 20 kg (francarea obligativă).

Interiorul țării

1. Fără indicarea valorii:

a) Taxa de greutate	până la 5 kg	70
	peste 5—10 kg	1.50
	peste 10—15 kg	2.50
	peste 15—20 kg	3.50
b) Taxa de inmanuare pentru Budapesta		25
	pentru localități mai mari	20
Provizioni de avizo pentru localități mai mici		5

2. cu indicarea valorii:

a) și b) taxa ca și la indicarea valorii		
c) taxă de valoare pentru fiecare 300 C		10
adaus la peste 1000 C de fiecare 1000 C încă		10

Austria, BE. Expres neadmisibil.

1. Fără indicarea valorii:

Taxa de greutate	până la 5 kg	80
	peste 5—10 kg	2.—
	peste 10—15 kg	3.—
	peste 15—20 kg	4.—

2. Cu indicarea valorii:

a) Taxa de greutate ca mai sus		
b) Taxa de valoare pentru fiecare 300 kg		10

Germania. Expres neadmisibil.

1. Fără indicarea valorii:

		A	B
Taxa de greutate	până la 5 kg	1.—	1.—
	peste 5—10 kg	3.—	3.40
	peste 10—15 kg	5.—	6.20
	peste 15—20 kg	7.—	9.—

A = pentru trimiteri în provinciile prusiene Schlezien și Sachsen regatul Sachsen, statele Thüringen, ducatului Anhalt, marelui ducat Baden, țările Hohenzollerniane, regatul Bayern (cu excepție Rheinpfalz) și în regatul Württemberg.

B = pentru toate țările tari din Germania.

2. Cu indicarea valorii:

a) Taxa de greutate, ca mai sus		
b) Taxa de valoare pentru câte 300 C		10

Pachete mari (Sperrgut) U. A. BE. G.

Taxa de greutate se urcă cu jumătate
vezi dispoziții generale (pag. 47)

Rambursă (U. A. BE. G.)

a) Taxă ca la expediții fără rambursă		
b) Taxă de prezentare		10

La plătire se detrage taxa de asemnat postal
vezi dispoziții generale (pag. 47)

Alte țări străine. Express și rambursa neadmise.

Țara destinațiunii	Taxa de greutate	Taxa de valoare pentru fiecare 300 F	Valoarea maximală în Franci	Declarațiunea de vamă
Bulgaria	1.50	—15	1000	2
Danemarca	1.50	—20	nelimitat	2
Elveția	1.25	—15	"	2
Luxemburg	1.25	—20	10.000	2
Norvegia	2.25	—25	nelimitat	2
Olanda	1.50	—20	1000	3
Svedia	2.50	—20	nelimitat	2
Turcia	2.25	—20	500	5

Pachete de poștă sunt admise până la 20 kg cu tarife speciale. (Luxemburg și Turcia numai până la 5 kg).

Dispoziții generale pentru pachete de poștă

Dela transport sunt excluse: Animale vii (conștient afară de lipitori, albine, paseri mai mici și iepuri de casă), toate obiectele, cari prin frecare, apăsare ș. a. se aprind ușor, și în genere toate acelea, cari ar putea ușor cășună pagubă celorlalte transporturi; eventual și acelea, cari ocupă un loc neproporționat de mare.

În caz de pierdere a unei trimiteri de valoare se restituie valoarea declarată pe adresă, și la expedări fără declarație de valoare pagubă constatată, (la 5 kilogr. până la 25 cor.). Pentru vătămări numai atunci garantează poșta, dacă acelea nu provin dela pachetarea rea.

Spedițiunile se pot predă dacă nu e altcum indicat, și nefrancate. Pentru fiecare transport se ia taxa de greutate, pentru transporturi cu valoare declarată și taxa de valoare și pentru trimiteri cu rambursă și proviziunea pentru acestea.

Transporturi de pachete sunt de a se pachetă conform valorii, cuprinsului și distanței de transport în hârtie de pachetat, pânză, cutii de lemn ori lăzi, și sunt de a se legă bine și de a se sigilă astfel, ca să nu poți ajunge la cuprins fără a strică sigilul sau ambalagiul, pentru Dalmația în pânză sau lăzi ca toate pachetele de valoare. — Un bilet de fract, care costă împreună cu timbrul 12 fil., trebuie să se alătore la fiecare pachet. Mai departe sunt de a se alătura la toate spedițiunile, pentru Germania 2 declarațiuni vamale și o declarație sură de marfă; pentru Austria o declarație albă de marfă. În celelalte țări străine afară

pe declarația cea sură de marfă numărul declarațiilor vamale din tabela de pe pag. 46.

Ca pachete mari se privesc: a) toate expedițiunile, cari trec peste 1.50 metru în oarecare direcție; b) acelea, cari după compoziția lor nu pot fi transportate comod cu alte obiecte, deci ocupă un spațiu neproporționat de mare, sau cari peste tot recer o tractare foarte îngrijită; c) trimiteri, a căror greutate nu stă în raport cu spațiul ce ocupă, în fine d) toate trimiterile cu conținut expus stricării sau fluid, dacă sunt provăzute cu semnul sticlei. Că ce pachete se privesc de voluminoase, decide funcționarul postal, care le ia în primire.

Trimiterile cu rambursă sunt a se face cu asemnate de ramburse oficioase, împreunate cu bilete de declarație, cari costă împreună cu timbrul 12 fil. Pe biletul de rambursă (partea de sus a formularului) suma rambursei se va scrie din partea partidei numai pe cupon. Eliberarea sau reducerea receperei prin trimițător e permisă pe lângă o taxă de 40 fil. pe calea oficiului postal de expedare.

Trimiteri de rambursă, cari în curs de 3 zile nu s'au ridicat din partea adresatului, se vor anunța la oficiul postal trimițător, așteptându-se dispunerea mai departe a adresatorului și — dacă în decur de 14 zile nu se rescumpără se înapoiază.

Transporturile de mesagerie se pot trimite și cu expres; pe biletul de declarație trebuie a semna deasupra inscripției Posta azállitólévél cuvântul „per expres”. Spediții, a căror greutate nu trece peste 2½ kilo, se înmanuează, dacă adresatul locuște în locul postal; altfel se înmanuează numai avizul despre sosirea spediției. Taxa pentru locul oficiului postal de remitere C 1.—, dacă nu este postă în loc, în Ungaria C 1.50, în străinătate încă o taxă, care o solvește adresantul.

Tarifa pentru telegrame.

Ungaria, Austria, Bosnia și Erțegovina (cel puțin 1 C). Taxa pentru cuvânt (și în circulația locală)	8 fil.		
Străinătatea	(cel puțin 1 C).		
	Taxa de cuvânt		Taxa de cuvânt
Bulgaria	12	Olanda	20
Danemarca	23	Spania	30
Elveția	12	Sveția	26
Germania	10	Turcia europ.	32
Luxemburg	23	Turcia asiat.	43
Norvegia	33		

Dela 4 ore p. m. până la 9 ore seara se recepe o taxă de 1 C. cu excepția telegramelor urgente = D =.

Dela ora 9 seara până la ora 7 dimineața cum și în zile de Duminică și sârbătoare se admit numai telegrame urgente = D =.

Trimițătorul are să scrie pe original orice îndrumări sau alte dispozițiuni speciale, cari să refer la transmiterea sau înmanuarea telegramei. Semnele convenționale pentru dispoziții speciale sunt următoarele:

- = D = telegrame urgente plătesc taxa întreită.
- = R P x = răspuns plătit pentru x cuvinte. Numărul cuvintelor plătite, care e nemărginit, trebuie dat.
- = R P D x = răspuns plătit urgent.
- = T C = telegrame colationate, garantează sosirea corectă a telegramei, 1/4 taxă.
- = F S = a trimite după adresat. Taxa o plătește adresatul.
- = X P = plata curierului plătită. Interiorul țerii 1 cor. 50 fil. Loco mai mult.
- = Post = telegrame, care merg la un loc fără birou telegrafic, și care trebuie trimise cu poșta de scrisori la adresatul.
- = P R = ca = Post = dară recomandat. Interiorul țerii 25 fil.
- = T M x = Telegrama cu mai multe adrese la același loc. Taxa pentru a 2-a și adresele următoare până la 100 de cuvinte cu câte 50 fil. mai mult.
- = P C = expeditorul vine înștiințat despre trimiterea telegramei. Austro-Ungaris 60 fil. Țară străină taxa de 5 cuvinte cel puțin 1 coroană.
- = P C D = înștiințare urgentă despre trimiterea telegramei. Taxa ca și pentru 5 cuvinte urgente.
- = P C P = înștiințare poștală despre trimiterea telegramei. Taxa 25 fil.
- = ouvert = telegramă trimisă deschisă.
- = M P = telegramă primită de mâna proprie.
- = Jour = să inmanuează numai peste zi.
- = nuit = să inmanuează și peste noapte.
- = T R = rămâne în biroul telegrafic.
- = G P = rămâne la poștă. E admisibil și cu adrese în limbi secrete nerecomandate.
- = G P R = rămâne în poștă recomandat 25 fil.
- = Telefon = adresatul vine înștiințat prin telefon. Taxa în Ungaria 10 fil., în țeri străine scutit.

Fiecare telegramă trebuie scrisă, să se poată citi ușor, nu-i iertat să conțină corecturi și ștergeri. Adresa trebuie să fie exactă, ca să se poată înmanua telegrama fără nici o piedecă. Mai înainte de toate numele, apoi starea sau locuința și la urmă locul conform registrului oficios al numelor. Textul poate fi compus în limbi cunoscute în general, în interiorul țerii și la mai multe țeri străine și în limbi secrete. Subscrierea nu e necesară, dară atunci trimițătorul nu vine înștiințat despre telegrama nepriimită, dacă a fost fără subscriere.

Tot ceea ce expeditorul scrie în originalul depeșei sale de expedit cu excepția cailor de transport, și a adresei sale exacte, care în decursul războiului trebuie să o indice, se numără la socotirea taxei. Punctele, virgulele etc. să socotesc de câte o cifră.

Taxa telegramelor se socotește după cuvinte. Un cuvânt în comunicația europeană nu poate cuprinde mai mult de 15 litere resp. 5 cifre, prisosul se socotește drept un nou cuvânt. — La un înscris secret exprimat în cuvinte înțelese de toți, să socotesc 10 litere de câte un cuvânt, dacă expeditarea lor să cere.

Prescurtarea cuvintelor, contra obiceiului limbei, afară de numirile țerilor și ale drumurilor, nu e admisibilă. — Semnele, cari se întrebuințează pentru semnarea numărului casei d. e. 33 a să socotesc de câte un cuvânt.

Numerii scriși în cifre se socotesc de atâtea cuvinte, câte grupe de 5 cifre conțin, dimpreună cu un cuvânt mai mult pentru prisos. Litere sau cifre singure să socotesc de câte un cuvânt.

Din locurile, unde nu se află stațiuni telegrafice se pot trimite telegramele prin poștă la stațiunea cea mai aproape telegrafică pentru expeditarea telegramei, și taxele după tarif sunt a se lipi în timbre pe înscrisul original al telegramei.

Taxele telegrafice sunt a se solvi la expeditarea sau în bani gata sau prin lișirea timbelor. Blanchetele oficioase pentru expeditarea telegramei costă 2 fil.

Despre telegramele expedate și taxele plătite pentru acelea să face o adeverință lespe expeditarea numai după o cerere anume și solvirea taxei de 10 fileri.

Competințe și timbre.

Petițiuni:

Pentru petițiuni la oficii și autorități taxa de timbru este de fiecare coală 1 cor., pentru aceluși câte 30 fil. — dacă nu s'a stabilit apriori altă competență.

Petițiunile la cartea funduară sunt a se timbra: după valoarea dreptului de proprietate introdus sau șters până la 100 cor.: 72 fileri, până la 200 cor.: 1 cor. 50 fil.; mai sus 3 cor. Pentru rubrici la petițiuni sub 100 cor.: 30 fil., mai sus 40 fil. La cereri pentru întabularea dreptului de amanet se va mai lipi pe petițiune încă și taxa de întabulare în suma de $\frac{1}{10}\%$ a pretenziunii întabulate.

Protocolarea firmelor. Suplici pentru înregistrarea sau schimbarea unei firme comerciale 20 cor.; înregistrarea unui procurist, la societăți pentru cel ce semnează firma câte 10 cor.

Alte petițiuni judecătorești sunt a se timbra după valoarea obiectului. Dispozițiile referitoare sunt prea extinse, ca să le putem comunica la acest loc.

Anunțarea meseriilor în orașe cu peste 50.000 locuitori 8 cor., dela 10.000 până la 50.000 locuitori 6 cor., dela 5000 până la 10.000 locuitori 4 cor., în alte localități 3 cor.

Suplici de concesiune pentru muzică de danț, circ, prelungiri peste ora fixată de închidere etc. 2 cor., dacă reprezentarea se dă în scop filantropic, sau taxa de intrare nu trece peste 40 fil. Până la 1 cor. taxă de intrare: 3 cor., până la 2 cor.: 6 cor., până la 4 cor.: 12 cor., până la 6 cor.: 16 cor., până la 8 cor.: 24 cor., până la 10 cor.: 30 cor., peste 10 cor.: 40 cor. timbru.

Petiții pentru licențe de vânzare 2 cor.

Petiții pentru dreptul de stat și comunal 4 cor.

Recursuri contra hotărârilor oficiilor de dare către direcțiunea financiară sunt scutite de timbru. Cătră tribunalul administrativ până la 100 cor. valoare: 30 fil., peste această sumă 72 fil.

Alte recursuri 2 cor.; contra două hotărâri egale 4 cor.

Petițiuni libere de taxă: petițiuni în cauze criminale. — Rugări pentru ajutoare etc. — Rugări pentru stipendii sau scutire de taxă școlară provăzute cu certificat de paupertate, — apoi pentru numirea unui reprezentant al săracilor și concesiunea dreptului de paupertate (liber de timbru), în cauze de proces. — Suplici în afaceri pur publice. — Rugări ale tutorilor către oficiul orfanal. — Rugări în afaceri militare (cu excepția rugărilor pentru favoruri personale). — Arătări către oficiile industriale în cazurile prevăzute în §§ 41, 44, 55, 73, 79, 103, 106 și 110 ai legii de meserii din anul 1884.

Documente, conturi etc.

La documente — când nu este imprimat ca la frahaturi și cambii pe blanchete timbrate, — se va scrie pe timbru primul rând din text și la conturi prima poziție. Timbre în alt fel scrise sau lipite evident mai târziu se vor considera de neexistente. Se va scrie numai pe partea de jos a timbrului

Contracte despre afaceri de drept referitoare la obiecte imobile 1 cor. plus taxa procentuală.

Documente de drept, al căror obiect nu se poate prețui, 1 cor.

Testimonii și certificate despre calități și condițiuni personale, apoi expertizele specialiștilor de cauze și de artă 1 cor.; dela autoritățile de instanță mai înaltă 2 cor.

Atestate școlare și certificare de servitorime, de calfe, ucenici și muncitori 30 fil.; pentru atestate de ucenici după terminarea timpului de învățacel din partea autorității industriale 1 cor.

Atestate de botez, de strigare, de cununie și de moarte 1 cor.

Frahturi despre expedieri, cari nu se transmit prin postă și nu merg mai mult de 5 mile, 2 fil., toate celelalte 10 fil. timbru.

Toate socotelile, extrase de cont sub 100 cor.: 2 fil., peste această sumă 10 fil., pentru trebuință privată și cele saldate; pentru trebuință oficială (autorități sau cassierii, cari stau sub controlul statului) cele saldate, cari se consideră ca chitanțe, încă și după scala II, cu calcularea inclusivă a timbrului de 2 fil., respective 10 fil.

Dacă o petițiune sau un document cuprinde mai multe coale sau se extradează în mai multe exemplare, atunci se va plăti pentru fiecare coală următoare sau exemplar o taxă de timbru de cel mult 1 cor. Dacă deja prima coală cade sub timbru mai mic, atunci și pentru celelalte coli să revine aceeaș taxă.

Noua scară de timbre

valabilă dela 1 Decembrie 1916.

SCARA I. pentru cambii		TAXA		SCARA II. pentru documente de drept, obligațiuni, contracte de arădare (pentru fiecare an) etc., chitanțe (sub 4 cor. libere de timbru)		TAXA		SCARA III. pentru contracte de cumpărare și de schimb asupra obiectelor mobile, contracte de livrare, câștiguri de loterie și contracte de noroc (hazard), contracte de prestațiuni de serviciu, împrumuturi sunătoare la portor, contracte de acții pe mai mult de 10 ani etc.		TAXA	
cor.	fil.	cor.	fil.	cor.	fil.	cor.	fil.	cor.	fil.	cor.	fil.
—	10	—	10	—	20	—	20	—	20	—	20
peste 100	150	—	20	peste 40	80	—	40	peste 20	40	—	40
150	300	—	40	80	120	—	60	40	60	—	60
300	600	—	80	120	200	1	—	60	100	1	—
600	900	1	20	200	400	2	—	100	200	2	—
900	1200	1	60	400	600	3	—	200	300	3	—
1200	1500	2	—	600	800	4	—	300	400	4	—
1500	1800	2	40	800	1600	8	—	400	800	8	—
1800	2400	3	20	1600	2400	12	—	800	1200	12	—
2400	3000	4	—	2400	3200	16	—	1200	1600	16	—
3000	4500	6	—	3200	4000	20	—	1600	2000	20	—
4500	6000	8	—	4000	4800	24	—	2000	2400	24	—
peste 6000 cor.	peste 3000 cor.:	4 cor.		peste 4800 cor.	peste 1600 cor.:	8 cor.		peste 2400 cor.	peste 800 cor.:	8 cor.	
mai mult. Sume sub 3000 cor.	mai mult. Sume sub 3000 cor.	se iau ca complete.		mai mult. Sume sub 1600 cor.	mai mult. Sume sub 1600 cor.	se iau de complete.		mai mult. Sume sub 800 cor.	mai mult. Sume sub 800 cor.	se iau de complete.	

Partea literară.

Mitropolitul Vasilie Mangra.

Noul Mitropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania s'a născut la 1850 în comuna Săldăbagiu (Bihor) primind în botez numele Vichentie. Școală a învățat în satul său și în Giula, gimnaziul l-a făcut în Beiuș, teologia în Arad și dreptul în Oradea mare. A redactat în Arad foaia „Speranța”, la a cărei înființare conlucrase ca teolog. E numit profesor la seminarul din Arad, mai apoi director al aceluși institut. În vremea aceasta s'a călugărit luând numele de Vasilie. În urma întreprinderii guvernului, din motive politice, Vasilie Mangra a fost concediat pe timp nedeterminat, lăsându-i-se toate beneficiile avute.

Acum a intrat cu totul în politică, a luat parte activă la toate conferințele naționale eluțându-și o poziție aleasă în sinul partidului național, a fost și candidat de deputat cu program național, a luat parte în deputațiunea care a dus memorandumul la Viena, iar după întemnițarea comitetului național, V. Mangra a condus partidul național român ca președintele comitetului provizor, care luase locul celui întemnițat. În timpul acela a stăruit foarte mult și a fost poate principalul aranjor al congresului naționalităților ținut la 10. August 1895 în Budapeșta. Politician intransigent, în sinoadele și congresele bisericești era unul din conducătorii opoziției extreme.

Cu toate acestea la 1899 pune la cale și conduce alegerea de episcop la Arad a lui Iosif Goldiș, care pentru atitudinea sa ca deputat dietal în chestia legilor politice-bisericești a fost atacat și combătut de presa națională.

Episcopul Goldiș a înaintat pe Mangra la rangul de protosincol — după ce aplanase conflictul cu guvernul — iar sinodul diecezan l-a ales în 1900 vicar episcopesc la Oradea mare, iar episcopul I. Papp la 1906 îl face Arhimandrit.

Ca vicar episcopesc la Oradea mare, Vasilie Mangra s'a lăsat de politică și, pe lângă agendele oficiului său, s'a ocupat cu studiul istoriei și a scris și publicat studii și documente.

În anul 1902, după moartea episcopului Iosif Goldiș, sinodul eparhial din Arad a ales de episcop pe Vasilie Mangra, dar guvernul nu a propus aprobarea acelei alegeri.

La 1910, după o retragere de peste 10 ani, Vasilie Mangra deodată iese iarăși pe arena politică. Experiențele trecutului și studiul aprofundat făcut în cei 10 ani l-au făcut să părăsească politica fantastă a tinereții și să urmeze o politică mai practică, reală, care să aibă măcar șanțe de

oarecare rezultate. Deci Vasilie Mangra păşeşte şi e ales în cercul Ceica deputat dietal cu program guvernamental.

Această schimbare în ţinuta-i politică a fost timbrată de presa naţionalistă drept desertare şi tradare, Părintele Vasilie Mangra a fost batjocorit, insultat şi atacat în cel mai vehement şi nedeun mod, şi încă parte mare de cei cari mai înainte îl spriginiseră şi aleseră episcop la Arad pe „trădătorul“ I. Coldiş.

Dânsul însă a răbdat „până în sfârşit“. Iară ziua de judecată a sosit. A fost ziua de 24 Iulie 1916, când congresul naţional-bisericesc a ales pe vicariul Vasilie Mangra de Arhiepiscop şi mitropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria şi Transilvania. „A fost o zi mare — scria „Telegraful Român“ — zi însemnată, zi de judecată. Sentinţa care s-a adus a fost dată din partea unui for competent, şi a fost dată fără drept de apel, prin urmare ca e definitivă şi va trebui să fie respectată de toti.“

Alegerea a fost confirmată de Majestatea Sa, care în curând a distins pe noul Mitropolit Vasilie Mangra, numindu-l consilier intim al său.

Sfinţirea într'u Arhiereu şi instalarea în scaunul mitropolitan, s'a făcut la 29 Octomvrie 1916 în Oradea mare. La 1 Iulie 1917 noul Arhiepiscop şi Mitropolit s'a mutat la reşedinţa sa din Sibiiu.

Pentru activitatea-i literară, îndeosebi pentru studiile istorice ce a publicat, Academia română a ales pe Vasilie Mangra membru corespondent, iar în 1909 membru activ al său.

Despre această activitate literară cetim în „Pester Lloyd“ dela 30 Octomvrie 1916 următorul articol:

„Noul metropolit al Românilor grecoorientali din patrie, Vasilie Mangra a desfăşurat o însemnată activitate pe terenul istoriografiei ţării noastre. Deja ca profesor la seminarul din Arad a atras atenţia asupra sa prin anii 1890 printrun studiu despre continuitatea Românilor în Dacia. În revistele, ce le-a redactat apoi „Speranţa“ şi „Biserica şi şcoala“ a publicat o serie întreagă de studii istorice. Intrun essay intitulat „Cercetări literare şi istorice“ die 1896 se ocupă cu diecii refugiaţi din Moldova în Transilvania, cari se îndeletniceau în jumătatea a doua a veacului al 17-lea în Transilvania şi Bihor cu copierea şi răspândirea cărţilor bisericeşti.

Sub titula „Ierarhia bisericeii române din Transilvania şi Ungaria“ 1908 a polemizat intrun mod deosebit de interesant cu răposatul canonic dela Blaj, dr. Augustin Bunea, care plecase cu vehemenţă şi intransigenţă pentru părerea, că Români

din Ardeal au avut metropolie proprie în Alba-Iulia numai dela Mihai-Viteazul încoace, din 1595. Mangra a susținut, că Românii greco-orientali din Transilvania și-au avut metropolitul lor în Alba Iulia deja și înainte de 1595. Cercetările mai nouă istorice au dat dreptate lui Mangra. Italianul Possevino, care cunoștea cu exactitate relațiile bisericești ale Ardealului din timpul acela, scrie, că Românii ardeleni își aveau metropolitul lor în Alba-Iulia deja și în 1584 și că sub acesta stăteau episcopii dela Dej și Șimlău.

În 'Tribuna' dela Arad a descris V. Mangra în câteva foiletoane avântate viața agitată a lui Moise Nicoară, suferințele și luptele lui pentru eliberarea Românilor arădani de sub ierarhia sârbească. Rezultatul acestor lupte a fost, că începând din 1829 în fruntea diecezei Aradului au ajuns episcopi români, cari și-au câștigat cu timpul deplină independență fața de patriarhul sârbesc dela Karloviț și s'au atașat la metropolia Românilor gr. or. die Ungaria.

Cea mai importantă operă istorică a lui V. Mangra este biografia lui Sava Brancovici, celebrul metropolit al Ardealului din veacul al XVII-lea — publicată la Arad în 1906. Brancovici a ocupat postul de metropolit de două ori și anume dela 1656—1659 și dela 1662—1680. Ca aderent însuflețit al lui Gheorghe Rákóczi II. a rămas până în sfârșit pe partea lui Rákóczi și pe timpul luptelor fratricide, ce au urmat după nenorocita campanie din Polonia, și astfel a ajuns în conflict cu principele Ardealului Barcsay, care l-a alungat în 1659 din Alba-Iulia, l a despoiat de demnitatea sa bisericească și l-a înlocuit în scaunul metropolitan cu Georgius Moskovita Putiolensis, un preot rus de origine.

În 1672 însă Mihail Apafi l-a reintegrat din nou pe Brancovici în scaunul metropolitan. Brancovici se refugiase în 1659 din Alba-Iulia dinaintea oștilor lui Barcsay ajutat și de Turci, la Oradea-mare, unde așteptă vremuri mai liniștite. Dela 1662—1680 a dezvoltat în interesul bisericii sale o activitate deosebită.

Poate că e un capriciu al întâmplării, că biograful lui Sava Brancovici ajunge metropolit în vremuri tot atât de grele, când conducătorii bisericii gr. or. românești din Ardeal s'au refugiat dela Sibiu la Oradea-mare aproape între aceleași împrejurări, ca și în anii 1659—1660, numai cu deosebirea, că rolul Turcilor păgâni de atunci azi l-au luat asupra-le Moscoviții creștini.

Însă pe cât de neclintit a ținut Sava Brancovici la Rákóczi și partidul său, tot astfel vestește și biograful său, Vasilie Mangra, cu râvnă neobosită, cu vorba și cu fapta, că numai

întărirea și înflorirea Ungariei și monarhiei habsburgice poate asigura pe deplin biserica și poporul de sub conducerea sa de primejdia rusească. Noului metropolit îi sunt rezervate, atât în decursul războiului, cât și în decursul vremurilor de pace, ce vor veni, mari probleme pe terenul organizării vieții bisericești, culturale și politice și pe terenul conducerii naționale a poporului român. Calitățile distinse ale noului metropolit, legăturile sale prețioase și întinse, individualitatea sa ca arhipăstor, îndreptățesc pe conducătorii spirituali și credincioșii bisericii gr.-or. române, să privească cu deplină speranță în fața activității metropolitului V. Mangra.*

Dr. Iuliu Hosszu,

episcopul Gherlei.

Episcop greco-catolic al diecezei române din Gherla (Szamosujvár) a fost numit profesorul de teologie din Lugoj: Dr. Iuliu Hosszu,*) nepotul fericitului episcop Vasile Hosszu.

Dr. Iuliu Hosszu s'a născut în Nagynyulas comitatul Clujului în anul 1885. Studiile elementare și gimnaziul inferior le-a făcut în Szászrégen, Marosvásárhely și Blaj. După terminarea studiilor medii a fost trimis la Roma în colegiul „De Propaganda Fide”. Aci a luat doctoratul în filozofie și teologie. În anul 1910 l-a sfințit de preot episcopul Vasile Hosszu, care l-a ținut în curtea sa, unde încă în acelaș an a devenit subnotar konzistorial, iar în anul următor, 1911 notar konzistorial și secretar episcopesc. În 1913 a ajuns profesor de teologie la seminarul gr.-cat. din Lugoj.

După îmbolnăvirea și transferarea dela Lugoj la Gherla a episcopului Vasile Hosszu, toate afacerile diecezei dela Lugoj le-a condus în calitate de directorul cancelariei diecezane dr. Iuliu Hosszu în decursul întregului interval, ce a trecut până la denumirea actualului episcop al Lugojudului. Dela izbucnirea războiului mondial a fost în Viena în calitate de preot militar, a și fost deja distins cu mai multe decorații de războiu.

*) Vezi portretul în fruntea calendarului.

Jertfa noastră.

Vai! luptele atâtea jertfe cer...
 Și ei merg dârji cu brațele de fier...
 Și luptă crunt și cad tăcuți...
 Și pier...

Merg toți solemn, cu pas semeț de-eroi,
 În tragic ritm de marșuri triumfale...
 Ce triști însă și ce mâhniți stăm noi!...
 Și îi privim cum trec pe-a morții cale!...

Cu suflete 'mpăcate trec în șir...
 Infiorări teribile i-apasă...
 Sătui de coasă, sapă, plug și bir,
 Abia se mai gândesc la cei de acasă...

Merg ca un zid enorm, merg muți, posaci,
 Să întâlnească-armatele dușmane...
 Renasc în ei azi cerbicoșii Daci,
 Alături de legiunile romane.

Ei, cei batjocoriți de-atâteaori
 Se 'nalță azi în ochii orișicui...
 Și cad zîbind, mereu biruitori,
 Pe câmpii roși, de-atâția morți sătui...

Vai! luptele atâtea jertfe cer...
 Și ei trec dârji, cu pașii lor de fier,
 Să treacă prin isbânzi neîntrerupte,
 În huetul îngrozitoarei lupte...

Ei uită azi sclăvia seculară
 Și pier, cum au știut oricând să piară,
 Cum au pierit străbunii lor viteji,
 Dela copii și până la moșnegi,
 Pentru moșia lor, și pentru țară...

Vai! luptele atâtea jertfe cer!...
 Și frații mei trec dârji, mereu tăcând...
 Pe drumul morții merg, ursuzi, orbiș...
 ... Doar noi jelim și blăstămăm în gând
 Al morții crud și roșu seceriș...

Ilustrațiile noastre.

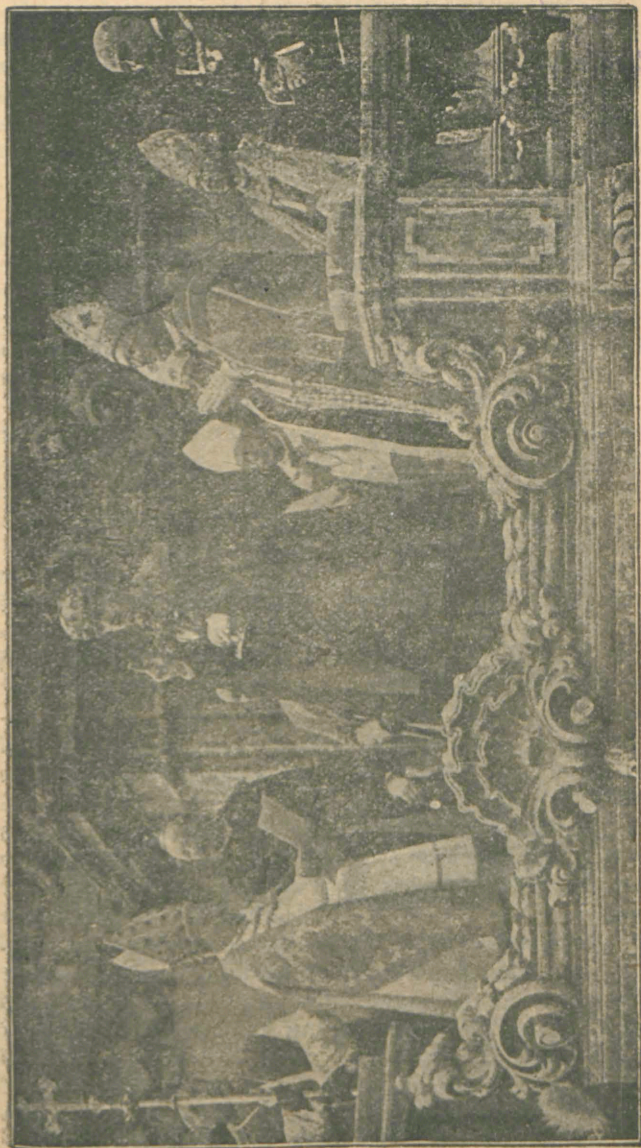
Ca întotdeauna, așa și acum împodobim paginile calendarului nostru cu ilustrații, cari reprezintă persoane marcante și scene din actualul războiu mondial. Ilustrațiile vorbesc de sine și nu e lipsă să se scrie mai pe larg despre ele în special. În textele din calendar se găsesc descrieri referitoare sau asemănătoare scenelor din ilustrații, iar personagiile, ale căror portrete le dăm, sunt destul de cunoscute — după nume — chiar și celor ce nu cetesc zilnic ziare.

Regretăm, că din cauza războiului nu am putut procura ilustrații românești.

† Titu Maiorescu.

Duminecă în 1 Iulie n. 1917 a închis ochii pe vecie în București, în vârstă de 77 ani, eminentul profesor, literat și bărbat de Stat Titu Maiorescu. Cu Titu Maiorescu a dispărut dintre noi una din personalitățile cele mai alese: un bărbat de o cultură superioară și multilaterală; o natură plină de armonie în toată ființa sa și în toate manifestările sale; o minte din cele mai agere, condusă de cel mai desăvârșit bun simț și de dorul de a contribui la progresul semenilor săi; un cap logic, împreunat cu o inimă simțitoare pentru tot ce e bun, nobil și frumos; un caracter firm, conștiu în ori-ce clipă de valoarea vorbelor și faptelor sale, și ori și când gata a-și manifesta și a-și apăra convingerile sale, chiar și împotriva curentelor celor mai paternice, stăpânitoare pe vremuri; un luminător devotat al neamului nostru și un îndrumător iscusit al generațiilor tinere și al întregii noastre mișcări literare timp de o jumătate de veac și mai bine.

Născut în anul 1840 în Craiova, ca fiu al lui Ioan Maiorescu și al Mariei n. Popasu, amândoi de origine din Ardeal, Titu Maiorescu avu parte de o creștere din cele mai îngrijite. După-ce termină cu succes deosebit gimnaziul la Theresianul din Viena, unde pe atunci tatăl său se află ca funcționar superior în Ministeriul de justiție, el urmă studiile superioare la Universitățile din Berlin și Paris, ocupându-se cu deosebire cu cercetări filosofice. Resultatul prim al acestor studii și cercetări fu o lucrare filosofică, scrisă în limba germană și publicată în Berlin în a. 1861, lucrare, care atrase asupra sa atențiunea specialiștilor și care de bună seamă i-ar fi deschis porțile multor institute de învățământ din străinătate, dacă tânărul învățat n'ar fi preferit să se întoarcă în țara sa și să pună în serviciul neamului său înapoiat inteligența sa, talentul său și bogatele sale cunoștințe. În scurtă vreme

Regele Carol IV depune jurământul de încoronare în Budapesta la 30 Decembrie 1916.

el este numit director al liceului și profesor la Universitatea din Iași, iar peste un an director al institutului pedagogic Vasile Lupu și rector al tinerei Universități ieșene. Aici, în vechia capitală a Moldovei, își desvoaltă el mai întâiu energica sa activitate pedagogică și literară, activitate, care la început provoacă lupte strașnice literare, dar care mai târziu are ca urmare o regenerare completă a vieții noastre literare, o înviorare și o dezvoltare neașteptată a ei.

În timpul, când tânărul profesor se așază în Iași, societatea românească se afla într'o mare prefacere. O organizare de Stat, ce îmbrăcase de curând formele constituționale ale Apusului, fără a avea înțelegere deplină pentru aceste forme și fără a avea în toate resorturile oameni anume pregătiți pentru punerea corectă în aplicare a lor; un popor rămas înapoi în cultură, în urma trecutului său nefericit, care căută din răspuțeri să ajungă pe celelalte neamuri mai favorizate de soarte și mai înaintate pe scara nesfârșită a progresului omenesc; o literatură, care se sbătea a-și croi o albă proprie a sa, fără a isbui totdeauna a delătura prundișurile și adese-ori câștigând în lățime, ceace-i lipsia în profunditate.

Câte greșeli se puteau face și se făceau în adevăr într'o asemenea stare!... Câte forme goale acoperiau lipsa de fond adevărat; câte instituții pripit înființate dau numai iluzia progresului, fără a contribui în adevăr la înaintarea materială, morală și intelectuală a poporului; câte flori, frumoase ca înfățișare, rămâneau fără rod!

În deosebi în literatură fraza cu colorit național stăpâniă aproape totul; mediocritățile erau la largul lor, încurajate de tămâierile laudelor reciproce; limba literară, în contrazicere cu graiul »vechiu și înțelept« al scriitorilor bisericești și al cronicarilor, bâjbăiă de neologisme, depărtându-se tot mai mult de vorbirea firească și expresivă a poporului, iar ortografia românească ajunsese un fel de Halima, ascunzând cuvintele într'un etimologism măiestrit, înțeles numai de cei cu pregătiri speciale, sau înfățișându-le în haina unui fonetism exagerat.

Se simția tot mai mult lipsa unui om pe deplin pregătit, care să trezească pe contemporanii săi din rătăcirea, în care se aflau, arătându-le fără teamă calea cea dreaptă; eră neapărat de lipsă să se ivească un bărbat, care să aprindă fără sfială făclia adevărului și a adevăratei culturi în semi-intunerecul, ce stăpâniă partea cea mai mare a societății românești de pe atunci.

Bărbatul acesta a fost Titu Maiorescu.

Încă dela prima sa pășire în mijlocul societății românești,

în deosebi a celei ieșene, el începù să facă lumină în jurul său. Mai întâiu prin prelegeri publice, apoi prin tractate publicate în anuarele institutelor de învățământ, ce le conducea, și mai târziu în reviste și în broșuri separate, el căută să pună pe contemporanii săi în curent cu principiile filosofiei

Regele Carol IV. vorbind cu mareșalul
Kővess de Kővessháza.

și cu rezultatele științei moderne, aplicând de obicei cercetările sale la viața mediului, în care se află. În scurtă vreme el isbuti a grupă în jurul său o samă de tineri de talent, dornici ca și dânsul a vedea societatea românească apucând pe o cale mai sănătoasă și în deosebi literatura națională emancipată de stăpânirea mediocrităților pretențioase și apropiindu-se tot mai mult de nivelul literaturilor mai înaintate. Împreună cu acești tineri înființă el în a. 1865 societatea »Junimea«, o societate fără statute și fără regulamente,

OTECA CENT
SOCIATRU
SIBIU

întemeiată numai pe prietenia literară și pe iubirea față de adevăr și de frumos, dar care produse mai mult decât multe asocieri îngrădite de fel de fel de paragrafi și subvenționate cu sume însemnate. Organul de publicitate al acestei însoțiri fură »Convorbirile literare«, care începură a apărea în primăvara anului 1867 în Iași, sub redacția d-lui Iacob Negruzzi, bun prieten al lui Maiorescu. În această revistă începuseră să publice Titu Maiorescu studiile sale critice, în care descoperi fără milă și de multe ori cu o ironie sdrobitoare scăderile literare și în genere exagerările și lipsa de termeinicie în cultura contemporanilor săi, arătând totodată mijloacele de îndreptare.

După-ce încă în a. 1866 publicase într'o broșură studiul »Despre scrierea limbei române«, combătând cu argumente științifice atât etimologismul exagerat, cât și fonetismul fără nici o margine, și recomandând pentru scrierea română un fonetism »temperat prin necesități etimologice«, el dete la iveală în »Conv. Literare« rând pe rând studiile critice: »Poesia română« (a. 1867), »Limba română în jurnalele din Austria« (a. 1868), »În contra direcției de astăzi în cultura română« (a. 1868), »Observări polemice« (a. 1869), iară în a. 1872, după-ce în coloanele Convorbirilor se publicase, alături de Pastelurile lui V. Alexandri, lucrările câtor-va scriitori de talent, între cari și primele poezii mature ale genialului M. Eminescu, »Direcția nouă în poezia și prosa română«.

»Puterile unui popor«, zice T. Maiorescu în prefața acestor studii critice, adunate într'un volum în a 1874, »fie morale, fie materiale, au în ori-ce moment dat o cantitate mărginită. Averele națională a Românilor are astăzi o cifră fixă, energia lor intelectuală se află asemenea într'o cătme fixată. Nu te poți jucă nepedepsit cu această sumă a puterilor, cu capitalul întreprinderii de cultură într'un popor. Timpul, averea, tăria morală și agerimea intelectuală ce le întrebuințezi pentru o lucrare de prisos, necum pentru o lucrare greșită, sunt în veci pierdute pentru lucrarea cea trebuincioasă și cea adevărată. Amândouă nu pot merge lângă olaltă, tocmai fiind-că izvorul puterilor unei națiuni nu este nesecat, ci este din fire mărginit... Ai un singur bloc de marmură: dacă îl întrebuințezi pentru o figură caricată, de unde să mai poți sculpta o Minervă?«

Iară în »Observări polemice«, vorbind despre îndreptățirea și necesitatea critice, scrie: »Oare din starea imperfectă a unei epoci poporul s'a ridicat lăudându-și imperfecțiunea, sau s'a ridicat criticând răul pentru a prepara binele? Din

momentul, în care se recunoaște, că suntem în tranzițiune, din acel moment se recunoaște legitimitatea criticei și se osândește lenevirea, care așteaptă binele în viitor fără nici o luptă și care văzând răul, îl măgulește cu speranța, că se va îndreptă dela sine. Dela sine nu se îndreptează nimic în capetele unei generațiuni; căci ori-ce cultură este rezultatul unei lucrări încordate a inteligenței libere, și datoria de a afla adevărul și de a dovedi eroarea, se impune fără șovăire fiecărui cap care nu se mulțumește cu existența sa privată de toate zilele, ci mai are o coardă în sine, ce resonă la fericirea și la nefericirea națiunii, din care s'a născut.

»Căci«, adaugă el la sfârșitul studiului »In contra direcției de astăzi în cultura română«, »fără cultură poate încă trăi un popor, cu speranța, că la momentul firesc al dezvoltării sale va apare și această formă binefăcătoare a vieții omenești; dar cu o cultură falsă nu poate trăi un popor, și dacă stăruiește în ea, atunci dă un exemplu mai mult pentru vechia lege a Istoriei: că în lupta între civilizarea adevărată și între o națiune rezistentă, se nimicește națiunea, dar nici odată adevărul«.

Se înțelege, că adevărurile acestea, spuse în față și ilustrate cu exemple, care arătau limpede greșala și netemeinicia pretențioasă a celor criticați, nu puteau fi primite cu sânge rece de cei deprinși până acum numai cu laude, fiindcă erau în stare să țină un condeiu românesc în mână. Ele produsera furtuni de revoltă, nu numai peste Munți, ci și la noi, unde se aduceau ca circumstanță atenuantă împrejurările, în care ne aflăm. Indrăsnețul critic dela Iași începù a fi atacat din toate părțile, nu numai cu argumente obiective, ci adeseori în modul cel mai subiectiv și mai pasionat.

Dar adevărul pus odată în circulație își urmă calea sa triumfător. Mai întâiu ici-colea se aflară oameni obiectivi și cu pricepere, care recunoscuseră dreptatea și buna intențiune a criticelor dela Iași. Numărul acestora se înmulți, văzând cu ochii, până când »Direcția nouă« începù a fi prețuită și urmată în cercuri tot mai largi, iar astăzi ea este stăpânitoare în toată mișcarea noastră literară și culturală.

Începând cu a. 1871, Maiorescu întră și în viața politică a țării sale, mai întâiu ca deputat, prețuit pentru claritatea vederilor și pentru tăria convingerilor sale, totodată o podoabă a Parlamentului prin discursurile sale logice și de o formă desăvârșită, — și în curând ca conducător politic, încredințându-i-se în mai multe rânduri un loc în Guvernul țării, de obicei portofoliul Ministeriului de culte și instrucțiune publică.

Dar această activitate intensivă politică nu-l împedecă

pe Maiorescu a-și urmă mai departe lucrările sale literare și didactice. El rămâne și de aici înainte colaborator regulat și fruntaș al »Convorbirilor literare«, întregindu-și și dezvoltându-și vederile sale literare, și apărându-le cu hotărîre împotriva tuturor atacurilor.

În acelaș timp el ține o serie de prelegeri libere din domeniul filosofiei la Universitatea din București, unde și mutase într'aceea locuința și unde, începând din a. 1884, este numit profesor de Logică și de Istoria filosofiei contemporane. Prelegerile sale filosofice sunt urmărite cu cel mai mare interes nu numai din partea tinerimei universitare, ci de întreg publicul cult și doritor de cultură din capitala regatului vecin, dând naștere unei mișcări destul de pronunțate în favorul studiilor filosofice. Pentru întărirea acestei mișcări, el traduse mai multe părți din filosoful său favorit A. Schopenhauer și îndemnă și pe alții să se ocupe cu asemenea traduceri.

De asemenea, revenind în a 1879 în sânul Academiei Române, al cărei membru fusese numit încă dela înființarea Societății academice, dar din care repășise, împreună cu alți scriitori de valoare, din cauza direcțiunii exagerate etimologice, ce o luase această societate, nu pregetă a lua o parte foarte însemnată la lucrările ei, însărcinat fiind în anul următor cu compunerea unui raport asupra noului proiect de ortografie, proiect, care puse temelie ortografiei noastre de astăzi, și dându-și totdeauna sfatul său luminat și competent, de câte-ori această înaltă instituție culturală avea de rezolvit vre-o problemă mai grea și mai delicată.

Cu deosebire erau remarcate dările sale de seamă asupra cărților înaintate la premiile Academiei, dări de seamă caracterizate prin precisiunea lor, prin competența judecării și prin corectitatea concluziilor lor, și care de obicei stabiliu reputația literară a unui scriitor, sau îl făceau să se cugete serios, înainte de a mai epuca condeiu în mână.

Cu un cuvânt: Titu Maiorescu ajunsese în cele din urmă a fi recunoscut din cele mai multe părți ca un arbitru al literelor române, și judecata lui s'a afirmat în cele mai multe cazuri. El a recunoscut mai întâiu marele talent poetic al lui Eminescu, într'o vreme, când fraza ușoară stăpâniă totul și primele creațiuni de valoare ale marelui poet se păreau niște enigme; el a introdus în templul literelor pe însemnații noștri scriitori: Slavici, Creangă, Caragiale, el a atras atențiunea publicului cetitor asupra lui G. Coșbuc, I. Popovici Bănățeanul, Victor Vlad Delamarina și asupra altor scriitori de mai târziu. Casa lui eră locul de întâlnire al celor mai de seamă scriitori

români din deceniile din urmă și multe idei salutare isvoriră de sub coperișul modest al acestei case primitive.

Nu e mirare, deci, că un bărbat ca dânsul se bucură de stima generală și că, în cele din urmă, Titu Maiorescu ajunse la treptele cele mai înalte ale scării sociale.

Trecerea lui din viață, mai cu seamă în împrejurările de acum, a trebuit să provoace regrete generale în inimile tuturor acelor, cari i-au cunoscut și i-au știut înțelege lucrările.

Odihnească în pace!... zicem și noi la mormântul ace-luia, care, între altele, a fost și membru de onoare al însoțirii noastre culturale.

•Transilvania.

Cei din urmă.

(Schită.)

De pe la Bobotează părintele Ilarie o duce greu cu sănătatea. Las' că-i și bătrân, dar bătrâneța ar mai sprijini-o el în cârje că-i obicinuit cu ea, însă un picior nu-l mai slugărește cum se cade. Are, de multă vreme, răceală în osul bătrân și, de un șir de ani acum, tot căm pe vremea asta i se stârnește răul. Îl leagă de un scaun, îl leagă de o la-viță după masă, uneori îl țintuiește chiar de pat, alteori iarăși se ascunde ca luat cu mâna. Liturghia însă n'o lasă și dacă-l cheamă vr'un creștin la bolnavul de acasă părintele Ilarie se ridică chiar din pat, căci nu pricepe să se prăpădească un suflet pentru nemernicul lui de picior. Și-l târește cum poate, dar tot se duce.

Părintele Ilarie e om glumeț, sau mai bine, fusese om glumeț. Când se întâlnește cu creștini cari se mirau cum de nu rămâne în casă cu piciorul cel beteag, popa răspunde: „Calul la ovăs și popa la pomană trage, mări nepoate“. Dar de când izbucni războiul și oamenii din sat se tot împuținau, glumele îl părăsiră și moșneagul deveni tăcut și par'că chiar răutăcios câte odată.

Când cu mobilizarea generală, când în biserică se făcu într'o singură Duminecă un gol de două sute, părintele Ilarie se înspăimântă cumplit și de atunci îi tot plouă și ninge. El mai apucase războaie și chiar de aceea, văzând cum se pornește cel de acum, simți că nu-i a bună. „În bătaia cu Italia și cu Prusu“ zicea el „s'au dus dela noi treizeci în cap“. Și-i spune pe nume pe toți. Cei mai mulți erau de mult țărână.

Oamenii văzându-l așa schimbat cu firea își făceau felurite tâlcuri.

— I frică popii că-i rămâne biserica pustie.

— Biserica — mai așa, — dar desagii cu prescurile.

— Nu, eu cred că alta-i buba. Vede părintele că predică în zadar. Lumea nu se face mai bună. Suferetele oamenilor tot dușmane au rămas, pe semne nici dracu' nu stă pe labe pe când popii spun la cazanii.

Phot. Berl. Illustrat. Gos.

Baron Alexandru Szurmay,
ministru ungar de honvezi.

Și într'adevăr părintele Ilarie de când se scumpise la glumă, la vorbă pe uliță, nu-i mai slăbea cu cazaniile. Și mai înainte predică el, că eră meșter la tâlcul evangheliilor, dar de când se începù războiul nu trecea liturghia fără învătătură. Încă în Dumineca de după mobilizare își dadu arama pe față: popa nădăjduia că focul se va potoli curând, și nădăjdea asta ținea s'o verse în sufletele creștinilor cu fiecare predică. „Ce gândiți? Atât amar de lume câtă s'a dus se va lăsa ca un potop de lăcuste!”

Când pricepù că se fac noi asentări, noi themări

sub arme, nu-i venea să creadă. Și de câteori alte rânduri de oameni părăseau satul, părintele era tot mai abătut și-i venea tot mai cu greu cazania, dar tot nu se lăsa de ea. Pe fiecare rând de oameni chemați sub steag ținea să-i povățuiască, să le dea „merinde de drum lung cu întoarcere norocoasă”. Și de câteori prin graiul lui bătrân satul își lua

Admiral Maximilian Njegovan,
Comandantul flotei austro-ungare.

Phot. Harkanyi, Wien.

rămas bun dela cei cari plecau, nu era om care să nu lăcrimeze în biserică.

Cei cari, cercând să înțeleagă schimbarea popii, vorbira de desagii cu prescurile, simțeau muștrări de suflet, vedeau că popa simte durerea lor. Însă nimănui nu-i trecu prin cap ca popa să fi lăsat glumele numai pentru năcazul ce căzu pe sat.

Vestea cu chemarea celor bătrâni, a celor din urmă, îl apucă țintuit la pat, i se stârnise mai vrășmașe ca într'alți ani durerea din picior. Bătrânul nu voi să creadă ori cât

i-au spus unii și alții cari veniau să-l vadă ce mai face, nu crezù până ce nu se duse însuși — târându-și cu mare silă piciorul — să cetească avizurile afișate la primărie. Se întoarse foarte întunecat.

— Dacă te doare picioru' ce mai eși pe-afară și când n'ai treabă? zise preuteasa văzându-l cu fața amară și privirile tulburi.

— Mă doare'un drac! răspunse răstit popa.

— Las' că gemi tu la noapte dacă nu mă ascuți, mai zise bătrâna.

Popa se opri în mijlocul odăii, o măsură pe preteasă de sus până jos.

— Cumu-i și muierea! Nu se poate gândi mai departe decât cercul în care ricăe o găină. Par'că n'ar putea fi cineva supărat numai pentru năcazul lui, par'că nu trăim în lume.

— Și par'c'ai aveà vr'un folos că iei pe capul tău răutățile lumii sau lumea ar aveà vr'un folos de asta. Nu pricep eu cum om c'un picior în groapă fiind, porți atâta grije lumii. Lumea nu-i schimba-o tu cu toate cazaniile tale.

— Se duc bătrânii, preteasă, se duc și cei cărunți, zise părintele mai potolit văzând că preteasa pricepe unde bate el.

— Am auzit. Dinu Roșului a și venit să se spovedească și nu te a aflat așasă.

Din ziua aceea două săptămâni n'a trecut să nu vină unu-doi să se spovedească. Veniau oamenii când puteau, — câte n'aveau să-și pună în rânduială până la plecare.

— S'apropie paresemile, părinte, apoi drumul pe care mergem... cine știe! E bine să fim împăcați cu Dumnezeu. Nu mai suntem copii să nu știm cu ce-i datorăm lui Dumnezeu.

— Nu mai sunteți! oftă popa și cercă să încunjure privirile omului.

— Ce mai ști, poate tot ai Sfinția ta dreptate și să se isprăvească odată măcelul. N'a mai rămâneà tot ghiavolul deasupra, l-a mai poști Cel de sus și în ceaunul cu smoală.

Popa Ilarie de câteori venia câte unul să se spovedească își propunea să l încurajeze, să-i dea nădejde, cum făcuse cu atâți alții mai tineri înainte. Însă după două trei cuvinte vorba i se oprea în gât, îi dădea repede canonul și deslegarea, zicându-și: „O să le spun eu cazania la toți Duminecă“.

— Ce zile a fost să mai ajungem, părinte! Al cui păcat? Al cui blestem?

Când auzia întrebarea asta părintele Ilarie se mânia și ochii lui se turbureau.

— Nu'i blestem, nepoate, Dumnezeu nu blastămă lumea pe care a zidit-o. Crezi că lui Dumnezeu îi pare bine de chinul omenesc? Da' se bat în capete binele și răul. De când îi lumea se bat, pentrucă răul vrea s'ajungă singur el stăpân pe lume. Răul, puiul satanei, a îngerului celui căzut.

În felul acesta putea vorbi cu cei bătrâni cari veniau să se spovedească, dar îndată ce voia să atingă însași viața celui gata de dus, glasul îi secă. Și bătrânul simțea că trebuie să le vorbească și lor la inimă, că lor mai ales, celor mai năcăjiți trebuia să le dea „merinde de drum“.

Se mângăia însă cu gândul că Duminecă, după liturghie, va rosti o cuvântare care să suplinească neputința de-acum. Vorbirea asta, cu cât se apropia Dumineca, îi trecea tot mai caldă, tot mai plină de lacrimi prin suflet.

Unul dintre episcopii bisericii, Dănilă Banciu, asetat și el, om de cincizeci și unu de ani, veni cel din urmă să se spovedească, Sâmbătă seara.

— Să ierți, Sfinția ta, am avut multe pe cap.

După ce-și primi deslegarea mai rămase de povești cu popa, de vro zece ani era tot episcop Dănilă și adeseori venia pe la părintele.

Dupăce vorbiră despre sat, despre biserică, despre o noră de-a lui Dănilă, episcopul se ridică de pe scaun să-i sărute mâna moșneagului, gata de ducă. Ochii i erau împăingeniți de lacrimi.

— Plecați dar și voi, măi Dănilă!

— Ne ducem, părinte.

— Ce crezi tu, cu cine mai rămânem în sat? Da'n Curmătură, da'n Lunca, da'n Lupu', da'n toate satele românești?

— Omul ridică din umeri.

— Ce crezi tu, câți Români avem acolo unde plecați voi acum?

— Dumnezeu știe, părinte, vor fi multe zeci de mii.

— Sute de mii Dănilă, la șase sute de mii. Ști tu ce înseamnă asta?

Episcopul care știa carte dar nu prea citea gazete având multă dârveală cu economia, cum spunea el, rămase ulmit auzind acest număr.

— Ce să însemneze? Dacă i atâta sumedenie de om apoi se vede treaba că-i o armată românească.

— Hm! făcù moșneagul, vorbești și tu în dodii! Armatele acum sunt de milioane. Înseamnă, măi Dănilă, că neamul nostru e acolo, — ce-a mai rămas pe acasă, ce mai numără? Hm! Las' că o să vă spun eu mai pe larg Duminecă în biserică, măi Dănilă. Noapte bună!

Dumineca sosi și biserica se umplu de lume, moșnegi, copii, copilandri, cei douăzeci și cinci cari aveau să plece ziua următoare, și toată puzderia femeilor. Știa satul întreg că popa, ca de obicei, va lua rămas bun în numele tuturor dela cei cari plecau. Și mai bine n'ar fi mâncat în ziua aceea ori care femei decât să nu verse lacrimi la cuvintele înduioștoare ale popii.

Generalcolonel Svetozar Boroëvic de Bojna,
comandantul trupelor noastre la frontul
dela Isonzo.

Părintele Ilarie începù slujba de dimineată, trecù peste utrenie fără nici o greutate, dar de îndată ce trecù în liturghie, începù să-i tremure glasul, să facă pauze, ba uneori se și încurca, ceea ce nu i se întâmplase încă niciodată de când slujea la altar. Cu cât se apropia vremea predicii devenia tot mai neliniștit și adeseori vedeà în liturghier cuvinte și fraze din cazania ce va spune-o în locul textului de liturghie.

Când în sfârșit se termină cuminecarea celor ce plecau, eși în ușile împărătești, făcù semnul crucii în liniștea adâncă ce se puse în biserică. Trecù o vreme dela facerea

Privire în valea Isonzo.

crucii până când reuși să spună: „Ne despărțim azi de cele din urmă proptele ale satului. Tot ce-a fost bun s'a dus înainte, ce a mai rămas ne părăsește acum. Dragii mei...”

Dar atâta fu tot din vorbirea care îi trecea de două săptămâni prin inimă. Glasul i se stinse, lacrimile începură să-i curgă, și un plâns domol-domol se făcu stăpân pe moșneag.

Oamenii rămaseră întâi încremeniți căci nu erau obișnuiți să vadă lacrimi în ochii popii nici când luă ertăciunile dela mort. Îl știau om vartos la inimă, deși era bun cu toată lumea. Nu peste mult însă creștinii își simțiră ochii umezi, și prin cazania asta nerostită popa Ilarie făcu să curgă mai multe lacrimi decât prin toate celelalte cu cari petrecu pe cei cari plecau sub steag.

Bătrânul intră în altar părînd rușinat de ceeace pățise.

— Dacă 'mbătrânește omul nici de popă nu-i mai bun, măi Gavriile, zise el fătului, cercând să zimbească. Însă omul văzu durerea din ochii bătrânului și zise:

— Nu-i nimic, părinte! Cei cari merg acum sunt tot oameni cuminți și așezați. Vor ști ei și fără cazanie cum au să se poarte. N'au ei gânduri de prostii, să n'ai teamă Sfinția Ta.

Popa îl privi ciudat, părînd că nu auzise nimic din ce-i spunea fătul. El își luă pălăria și eși din altar fără ca să mai împartă prescurile cu diacul, ceeace niciodată încă până acum nu și uită să facă. Diacul, punând în desaga lui toate prescurile, privi mulțumit la făt și întrebă.

— Oare ce să aibă, părintele?

— Iacă-i bătrân și i pare rău după oameni, șopti crâznicul. „Aștia cari pleacă acum au fost cei dintâi botezați de părintele la noi în sat. Căci cincizeci de ani sunt de când e popă la noi. O lume întreagă a încreștinat o și toată s'a dus.”

I. Agârbiceanu.

„R.”

Neculai și prietinel său.

În ograda boerească se pripășise o biată ființă din toată lumea, un om umilit și fără minte, alungat pe drumuri de foame și de frig. Nimeni nu știa cine-i și de unde-i. Un singur lucru putuse spune c'un răs larg și scărpinându se în capu-i bubos: că-l chiamă Neculai. Era așa de zdrențuit, cu privirile speriate par'că de foamea care-i rodea măruntaele, încât cucoana, miloasă ca totdeauna, hotărî și pentru el, ca pentru un câne de pripas, un colț unde să se opoșească ș'un blid din mîncarea argățimii.

Eră, în ziua când venise de pe drumuri necunoscute omul acesta întunecat, un cer plumburiu de toamnă, și vântul aplecă prelung copacii. Frunze uscate treceau grăbit prin aerul cenușiu; uneori vântul, învăluindu-le, le purtă cu foșnet prin ogradă; tremurând păreau că-și caută un ascunziș târându-se prin unghere și dosuri. Cucoana Catincuța le privea din când în când melancolică, cu ochii ei vineți, și-și adună de pe frunte o șuviță din frumosul ei păr cărunt pieptănat ca de demult, cu cărare la mijloc. Omul, cu grumazul aplecat, cu mâinile atârânănd până la genunchi, stă în fața cerdacului. Capul, c'o clae uriașă de păr, în care erau amestecate frunze și pae, și-l înălță de câte ori răspunde; atunci avea ș'un răs grozav, fără nici o expresie.

„Și nu-ți aduci aminte nici de tată, nici de mamă, nici de frați?” îl întrebă cucoana Catincuța.

El dădă din cap cu putere: nu-și aducea aminte.

— Da' acu de unde vii?

— Apoi,, eu vin de pe drum; ș'am nemerit aici, la curte...

— Cum îi zice satului de unde vii?

Neculai se scărpină repede în cap și părea a se gândi la ceva.

— Nu știu!.. zise el ridicând spre cucoană ochii adormiți, și râzând.

— Nu cumva ești de peste deal, dela Costești?

— Ihî! aprobă cu grabă Neculai.

— Poate să fie și dela Ruginoasa... își dădă părerea vătavul Alecu.

— Ihî! făcū Neculai, întorcând repede capul spre el.

Cucoana începū a râde, își ridică ochii în sus și se bătū peste gură, murmurând mai mult în sine: „Doamne, iartă-mă!”

— Vra să zică, de unde ești? dela Costești ori dela Ruginoasa? întrebă vătavul, ridicând glasul.

— Nu știu!.. răspuse cu sfială pribeagul; și ridică mâna spre partea lui Alecu, ca și cum ar fi vrut să se apere de o lovitură.

— Lasă-l Alecule! zise cucoană Catincuța. „Ascultă, Neculai” urmă ea apoi cu blândete; „da tu ști să faci ceva?”

— Ihî! strigă cu bucurie omul. Tai lemne, car apă...

— Vra să zică, poți face treabă.

— Ihî! Dă-mi coafele și arată mi unde-i fântâna.

— Bine, Neculai, bine.

— Știu să cânt și să joc! zise iar deodată, rătăcitul.

Și fără să mai aștepte, începū a îngână din gâtlej un fel de cântec straniu din două sunete, și prinse a-și mișcă,

fără rost, opincile-i enorme umplute cu pae. După aceea, răsând, rămase privind spre cucoană. Părea că i-s'a întipărit pe față o vagă mândrie. Vântul îi flutura părul încălcit, barba și mustățile spânaticice. Stă așa privind spre cucoana Catincuța, cu gura căscată și c'un nas ascuțit și roș de mască de carnaval. Infățișarea lui era comică și grozav de tristă; prin ochii morți nu răsbatea nici o rază de înțelegere.

Cucoana Catincuța rândui mâncarea și hodina sârmanului, apoi, în cerdac, rămase urmărind fiorul frunzelor moarte. O milă nespusă i-se așezase în suflet pentru idiotul adus de acelaș vânt care purtă frunzele. Paserile ogrăzii priveau și ele uimite par'că la mișcarea gânganiilor acelora galbene și roșcate, așa de nervoase și așa de neliniștite de suflările neregulate ale vântului. Vătavul Alecu apucase de mâncă pe Neculai și-l trăgea după el spre grajduri.

Intre câni, vite și paseri, își avu și Neculai locul lui în ograda boerească. O femeie îi puneă cofele în mână, el se ducea la fântână, le aducea pline și le vărsă în putina dela bucătărie; se ducea iar și iar le aducea, până ce-i spuneă cineva: „Destul, Neculai.” Un randaș îi puneă fierăstrăul și toporul în mână și omul curmă lemne și le despică c'o regularitate și c'o tărie de mașină, până ce un glas ș'o voință a altcuiva îl îndrumă în altă parte. Era un animal vârtos, înzestrat c'o putere uriașă. Ridică butuci, mișcă mormane de gunoiu dela un loc la altul, se înhămă între hulube la o căruță, purtă cu ușurință saci mari de grâu din harabale în hambare. Glumele și râsetele argătimii le ascultă ca și cum ar fi fost de piatră; prin urechi, la înțelegerea lui, nu răsbateau nici bătăile de joc, nici înjurăturile. Cei mai mulți îl lăsară în pace. Numai haidăii dela vite crezură că pot pe-trece pe seama sârmanului. La mâncare, într'un rând, unul îl lovi peste lingură, de-i vărsă borșul; altul îl trase de păr, și, când idiotul se întoarse, se întinse o mână furișă și-i șterse mămăliga și strachina. Atunci în ochii lui Neculai se aprinse mânia. Cu un grohăit, privi în juru-i; văzù pe cei cari se tăvăleau de răs și înțelese că aceia i-s dușmani. Se repezi spre ei; se dădù o clipă înapoi, ghiontit și lovit; apoi, spumând, se năpusti iar, îi trânti, îi izbi și-i bătù cap în cap. Nu se liniști decât la glasul cucoanei Catincuța. Haidăii, sângerăți, scăpaseră pe după grajduri. El se așeză gâfâind lângă mâncarea adusă în grabă de o femeie... Incet-încet se liniști. Mâncă hulpav și privea c'un fel de teamă, pe furiș, spre stână. — Când înțelese că nu-i supărare împotriva lui, că nimeni n'are să-l alunge, își șterse gura-i uriașă cu mânica și năvăli spre hărăbăli: apucă sacii cu grabă și-i cără fugind

ASOCIACIÓN
* SIDA

Lupte la Cárlibaba.

spre hambar, se întorcea pufnind ș'apucă alții; — se născuse în el o judecată tulbure că trebuie să multămească stăpânilor pentru mâncare și pentru milă... Când băgă apoi deseamă că râde din cerdac cucoana, că râde vătavul Alecu, că râd oamenii dela boi și slugile celelalte de pe la colțurile casei, se opri și el și rânji, scărpinându-se în cap; par'că i era rușine de ceva. După aceea iar se năpusti spre saci; îi ridică gemând și trecea cu pași mari spre gura întunecată a hambarelor.

Dintre toate ființele cari se mișcau în jurul lui, nu știu de ce cu una singură se împrietenî Neculai. Nu era un om, — căci oamenii îl socoteau drept o ființă neînțelegătoare, un animal de povară, și, când nu l disprețuiau, îl priveau numai c'o simțire de milă; era una din paserile ogrăzii. Prietenul lui Neculai era un gânsac cenușiu. Dintr'o împrejurare oarecare, bătut poate de gânsacii ceilalți, se răzletise de cârd. Neculai îi făcuse un culcuș de fân în cotlonul de lângă grajdul vacilor, unde își avea și el sălașul. Il chema și-i vorbea în legea lui, îl hrănea cu bucățele de mămăligă și-l apăra de dușmani. Ii puse și nume: Cățelu. Ca un adevărat cățel umblă pasărea aceasta după Neculai; în pas legănat îl urmărea până la fântână, îl aștepta să scoată apă și se întorcea cu prietenul lui la bucătărie. Când omul lucra în șopronul lemnelor, gânsacul se învârtea în jurul lui. Il ciugulea de sumanul zdrentuit, ciocănea cu pliscul în aschiile care săreau dela trunchiu. Neculai se oprea din când în când din lucru și-i puneă aceeaș și aceeaș întrebare: „Ce mai faci tu măi Cățelu?“, — la care gânsacul nu răspundeă nimica. „Ce mai faci, măi Cățelu?“ îl întrebă iar omul, întinzând spre el fierăstrăul.

Gânsacul apucă cu pliscul zimții de fier. Neculai râdea și zicea serios, ridicând în sus unealta:

„Măi, tare ești tu prost! Vrei să te tai clonț?“

Pasărea găgăia dulce, par'că răspundeă la o glumă; omul își urma munca mai departe. Fășăitul neîntrerupt al pânzei de metal îndemnă pe Cățelu la somn: se frezeă într'un colț, se cuibărea în pulbere și dormita în lumina scăzută a soarelui.

Așa petrecură amândoi și frigul și vifornițele iernii, — alături, mâncând dintr'o bucată, așteptându se unul pe altul la fântână, la cerdac, la bucătărie, în toate colțurile gospodăriei. Și stăpânii, și oamenii ogrăzii întâi făcură haz mare de această prietenie bizară, pe urmă se obișnuiră și-i urmăreau pe amândoi c'un zâmbet, ridicau din umeri, ori clătinau din cap.

„Ce să le faci? zicea vătavul Alecu; amândoi is într'o minte”.

Deosebire mare într'adevăr nu putea să fie între pasăre și între acest desmoștenit al neamului omenesc. Ba Cățelu dădea de mai multe ori dovadă de înțelegere întru ale vieții. Când soarele primăverii se ridică la amiază și Neculai săpă în grădină mai cu îndârjire, — gânsacul se ridică de pe iarba fragedă și porneă cu pas domol spre casă. După un timp se opreă și-și așteptă tovarășul. Omul îi observă îndată lipsa, își continuă lucrul, privea în jur și ajungea să bage de seamă că lumea se adună la mâncare.

Tot așa se întâmplă în zori de ziuă, când Neculai, culcat după o zi trudnică, dormea neîntors de cu seară, horăia și nici gând n'avea să se trezească. Cățelu, deșteptat deodată în colțul lui de lucirea dimineții, începea a găgăi neliniștit, și cu ciocul zâmțuit apucă și trăgea de pletele încălcite care atârnav de pe marginea lăitei.

„Hal... strigă speriat omul, și ochii lui tulburi se deschideau și priveau prostiți spre pasere.

— Scoală! îi zicea gânsacul.

— Hai, hai! răspunde Neculai!

Despre acest lucru extraordinar, că-l trage de chică Cățelu, și-i spune să se scoale. Neculai singur vorbise, pe cât putea el vorbi, într'un rând la prânz. — Oamenii au prins a râde, de se cutremură casa, — dar Neculai știa el ceva și-și avea el înțelegerile lui cu gânsacul.

Acestea și alte multe lucruri arătau că priceperea omului eră foarte coborită, iar a pasărei destul de ridicată. Ba gânsacul avea față de lucrurile vieții o atitudine mai hotărâtă, de vreme ce singur își făcuse o judecată asupra ceasului mâncării și asupra datorii dimineții. Cățelu cunoștea și glasul cucoanei Catincuța și se îndreptă spre cerdac, ducând după el pe om, — ca și cum își dădea seama că acolo este isvorul mângâierilor, al ocrotirii și al hranei.

Intr'adevăr, odată cucoana Catincuța întrebă coborând scările:

„Ileană, da au mâncat azi ceva Neculai și Cățelu?”

Omul își avea răsul lui prostesc, iar pasărea, atentă, cu ochii albaștri lucind ca două mărgele, își înălță capul, știa despre ce e vorba, și se îndreptă repede spre ușa bucătăriei.

Sunt în viață lucruri cari vin par'că de dincolo de raza înțelegerii noastre; sunt apropieri care par orânduiri fatale. Așa, cucoana Catincuța, vorbind despre întâmplarea aceasta din viața ei, cu Neculai și cu gânsacul, — părea

încredințată că ceva mai presus de noi a legat două slabe licăriri de inteligență și le-a sortit o clipă în care să plătească mila ei de cei mici și sărmani.

În viața ei la țară de lungă văduvie și de singurătate, după ce trimisese copiii la școli, zece ori cincisprezece ani, nici o întâmplare însemnată nu căzuse. Își ducea treburile moșiei așa cum apucase, cu slujbașii și argații vechi, ieșea în panerașul ei cu doi cai la arat, la secerat, la mașină; desbătea prețurile cu aceiași negustori Ovrei și încuia valorile într'aceeaș veche ladă de fier. La vacanțe avea aceleași dulci bucurii cu copiii din ce în ce mai mari, gata să se zburătească, — primea urătorii, sămănătorii și preoții la sărbătorile de iarnă, și când se întindea, la Paști, hora în ograda curții, — avea un zâmbet de gânduri și de tristețe, căci așa, la un Paști, când înfloreau livezile și se învârteau scrânciobele, s'a legat iubirea tineretelor ei de cel care acum zăcea sub brazde, lângă bisericuța din sat. În zece ori cincisprezece ani nimic nu sfărâmasese monotonia acestei vieți. Dar într'o noapte, cei doi Huțuli, oamenii noi, dela vite, intrară în cerdac și-și oglindiră obrazurile sălbatic și bărboase în geamurile negre...

Eră în Iunie, — noapte fără lună. Căinii tăceau în culcușurile lor, căci hoții erau oameni de casă. Slujitorii credincioși, zdrobiți de oboseală, dormeau duși pe lăițele lor tari. Cei doi venetici, de mult înțeleși să sugrume pe cucoana cea bogată și s'o jefuiască, — începură a lucra la fereastra cămării din care puteau da în iatacul cucoanei Catincuța. Aveau pile de oțel și untdelemn: începură a tăia zăbrelele groase și vechi.

În cotlonul lui, lângă grajdul vacilor de lapte, Neculai cel prost își așezase, muncindu-se mult și suflând greu pe nasu-i roșu, un petec la o opincă. Apoi în lumina unui capăt de lumânare de ceară, capul îi căzuse la o parte, împovărat de somn. Adormise greu, cu capul și cu pletele atârând. Cățelu, gânsacul, cuibărit mai la o parte, dormita și el. Când mucusul lumânării se sfârși și când mănunchiul pe pae dela picioarele lui Neculai luă foc, — gânsacul înălță capul și dădă drumul trâmbitării zorilor. După obicei, cu ciocul trase de vițele de păr, bătù chiar cu pliscul în cap pe tovarășul lui. Omul mormăind, se trezi și în ochii lui luă vâlvaltaia scurtă a focului. Brusc zvâcni în picioare și mânat numai de o spaimă de animal, se prăvăli pe ușa deschisă, afară, în noaptea de vară. — Cățelu, bătând din aripi, amețit par'că, se luă după el.

În răcoarea miezului nopții, Neculai se opri nehotărît.

O liniște desăvârșită se întindea pretutindeni. — Numai sus, în casa boerească, luci deodată o lumină, ca și în cotlonul lui. Și un strigăt grozav, strigătul stăpânei care-l miluise pe el, izbucni: un strigăt chinuit, ca de moarte. Gânsacul țipă și el, ca și cum ar fi vrut să dea un îndemn înțelegerii neguroase a omului.

Doi amici: Hindenburg și Ludendorf, supremul comandant și șeful statului major german.

Hofphot. Kühlwandt, Königsberg.

BIBLIOTECA
a „ASOCIAȚIEI
* SIBIIU

În casă, cucoana Catincuța, tremurând și a doua oară chemând într'ajutor, văzu că se ridică din țâțâni și a doua oară după care, goală și despletită, își căutase adăpost.

„Dă, muere, cheile!“ strigau răgușit Huțulii.

Cu sunet ascuțit legătura de chei îi căzu din mână; ușa se prăvăli, capetele fioroase ale bonarilor zbucniră asupra ei în lumina unei făclii. Atunci, pârâind ca la năvala unei furtuni, uși și mobile căzură în jur, — și asupra hoților se

prăvăli cu toporul Neculai cel adus de vânt din necunoscut. Cu muchea fierului, — făcând de două ori: hî! hî! ca atunci când despică lemne, — numai de două ori lovi și Huțului se prăvăliră cu capetele sângerate. Apoi, rânjind cum îi era obiceiul, se uită la obrazul îngrozit al cucoanei și cercă să spuie două cuvinte, precum ca să i arăte că le-a făcut el seama hoților, dumneaei să nu mai aibă nici o grijă!

Cucoana Catîncuța povesteă cu lacrimi această întâmplare și pe urmă rîdeă, amintindu-și cum s'a dus Neculai să caute prin ogradă pe Cățelu, fără să-și mai aducă aminte de focul din cotlonul lui. Șandramaua a ars și era să ardă și grajdul, dacă nu săreau slujitorii. Neculai nu vroia să știe de asta; el pe semne își căută tovarășul ca să-l lămurească ce ispravă a făcut.

Mihail Sadoveanu.

Geloșii.

Ion Catiliu nu-și văzuse de mult prietenul, — pe Simeon Botea, tovarăș de clasă, acum avocat; tocmai trecea, din întâmplare, pe lângă casa lui, deschise portița și intră. Botea era în oraș, dar fiindcă slujnica îi spuse că trebuie să pice dintr'o clipă într'alta, se hotărî să-l aștepte. Biroul prietenului era așezat într'o odaie veselă; cu toată tristețea zilei pe sfârșite de Noemvrie te simțea bine în ea. Nici n'ai fi crezut că ești în odaia unui burlac. Și'n schimbul soției, par'că ochii bătrâioarei din cadra medalion de sus, din față, — mama lui Botea, își uneau privirea caldă cu lumina focului din sobă care începuse să rumenească pereții, scoțând scilpiri fugare din alămurile sertarelor. Catiliu se așază în jâțul larg și își aruncă ochii pe birou. Lângă călimară zări o scrisoare, și'n aceeaș vreme titlul: „Dragă Boteo.“ „Par'că mi-i cunoscut scrisul acesta“, își zise și luă cuțitul de os, să bată tactul unui marș pe care începuse să-l fluere. Și iarăș, fără voie, ochii îi lunecară pe foaia albă, scrisă lătăreț, din fața ochilor. Acum citi câteva cuvinte: „...sunt gelos până și“... „Ciudat“, își zise iar Catiliu, „scrisul ăsta mi-i mai mult decât cunoscut“. Marșul începù din nou, în tactul cuțitului de os, dar gândul îi rămase lipit de hârtie.

„Ei, la urma urmei!“ — Catiliu nu se mai putù stăpâni, întinse mâna, întoarse cele două foi de hârtie și citi iscălitura: „Petre.“ „Ei, știam eu: Petre Troneal!“ își zise. În vremea aceasta își aduse aminte de prietenia lor, — „Cei trei mușchetari“, cum le ziceă în școală, din pricină că erau bătațioși, și unul sărea pentru cellalt; își aminti că primise, mai acum

vre-o șase luni, biletul de nuntă, și își bănuia că măcar nu se 'nvrednicise să-i trimită o telegramă. Da, se însurase și el, numai Botea stăruia să rămâie singur singurel în viață. Deodată îi tresări în minte și cele câteva cuvinte pe care i-le furase ochii, în urmă, din scrisoare: ..., pe urma ei'... , îmi luă brațul'... De cine vorbea Tronea? De nevasta lui? De ce s'o urmărească? De altă femeie? Atunci se stricase, — dacă după șase luni de căsnicie... , La urma urmei e prietenul meu ca și al lui Botea', își îndreptăți fapta în gând, deoarece și pușese mâna pe scrisoare, se duse lângă fereastră, căci se inseră și ziua mohorâtă înneacă cu repezi-ciune odaia în întunec, și citi:

„Dragă Boteo, Am primit scrisoarea ta în care mă întrebi de mai trăesc. Nu numai că trăesc, dragul meu, dar vietuesc, ași pulea zice, două vieți. Ție, negreșit că-ți pot mărturisi, ca mie însumi, suferințele morale, îndreptățite sau nu. D zeu știe, pe care le îndur. Sunt gelos: Sunt gelos până și de umbra nevestei, să n'o calce cineva când trec cu ea pe stradă. Sunt șase luni de când ne-am luat; în răstimpul acesta de vreme, n'a fost semn de dragoste pe care nevasta mea să nu mi-l arate. Și cu toate astea, e ceva care mă face să n'am încredere în ea. Luminițele cele două care i-se aprind în ochi, ori de câte ori de pe buze îi scapă un cuvânt de iubire, luminițele cele două care par'că rād ironic oglindindu-se în ochi mei, și-mi zic: „n'o crede?” Și n'o cred. Apoi sunt unele lucruri cari mă fac s'o bănuiesc. După o săptămână dela luarea noastră și-a umplut ferestrele cu flori: zambile, garoafe, trandafiri, liliac, și ceasuri întregi le îngrijește, — prilej să se uite pe fereastră, căci vederea odăii e în stradă. Am rugat pe un prieten doctor să-mi spue, când l'oiu chemă, că florile îmi fac rău. Atunci le-a dat pe toate, fără nici o părere de rău. Foarte bine; dar n'a întârziat să ia o fugeră care o aveam în birou, sub cuvânt că tânjește, neavând lumină, și să o pue, la loc, pe fereastra care dă în stradă. M'am împotrivit: „N'ai văzut, dragă, când am mers la Mănăstirea Secului, cum creșteau fugerele, cât omul, în besna pădurii?” Și am adus fugera înapoi. Dar prietenele! Sunt adevărate mașini de chinuri pentru mine. Vorbesc pe șoptitele, ce-or fi vorbind, și rād mereu. Iar când pleacă și-mi strâng mâna îndepărtându-mă puțin, să-mi poată privi bine în ochi par'că mi-ar spune: „Dă, dragul meu, cine te-a pus!...” Scrisori primește foarte regulat. Firește nu i-le smulg să le citesc, — dar nici ea nu mi-le dă; le pune într'un sertăraș pe care-l lasă deschis; toate's dela mama ei cu care nu sunt bine, de cum ne-am

văzut. Zilele trecute mi-s'a întâmplat ceva ciudat, care m'a făcut să roșesc în fața ei. Tu nu înțelegi ce înseamnă să roșești în fața nevastei, — a unei femei oarecare treacă-meargă, dar în fața nevastei tale, par'că te micșorezi oarecum în aprețuirea ei. Așa, tot scotocind prin sertărașele biroușului ei, dau peste o scrisoare cu un scris neobișnuit, de femei, s'ar fi părut, în care se vorbea foarte pe alătura, de ceasuri petrecute împreună, de înțelegerea sufletelor. Dintr'o săritură am fost în odaia ei: „Când ai primit scrisoarea asta?” Dânsa a luat scrisoarea să se uite la ea, și, cu cele două luminiți în ochi, — afurisitele, — mi-a răspuns foarte liniștită: „Ce, nu o cunoști? ...E a ta.” Am rămas zăpăcit. Mi-am strâns gândurile. Și mi-am amintit. Pe vremea când o curtam a fost o clipă când mama ei m'a oprit s'o văd. I-am scris atunci, după înțelegere, cu'n scris prefăcut, — cât m'am năcăjit să-mi prefac lătărețele mele! Și i-am trimis-o. În culmea tulburării mă uitasem la scrisoarea mea, ca la a unui străin. I-am sărutat mâna rușinat și am plecat, pe buze, cu parfumul ei iubit: „Acacia.” Atât sunt îmbibat de parfumul ei dragul meu, încât când eră înflorită aleia de tei de îmbătă orașul cu mireazma lor, mie tot a salcâm îmi mirosea. Știi, par'că ți-am scris, că am fost numit la ministerul de externe. Am demisionat! Prea o lăsam singură... Alaltăeri stam amândoi în casă. Soarele scăpătă repede, și cum mă uitam la ea cum îi rumenea fața lumina rubinie a apusului, i-am prins privirile care căută la ceasornicul cel are, cu o curelușe de antilopă, la mână. „La ce te uiți așa?” o întreb. — „Uite, dragă ce sclipiri scoate lumina asta din briliantul inelului meu.” M'am dus să văd, — briliantul stins, fără nici o lucire. „Al nu mai lucește!” făcū dânsa cu părere de rău. Nici gând să strălucească briliantul, — se uitase la ceasornic. De ce urmărea orele? Spre marea mea desnădejde, trebuia să mă întâlnesc, neapărat, c'un prieten la cafenea. Ne-am sărutat și am plecat, dar cu gândul în urmă. Ajuns la cafenea m'am așezat lângă o fereastră, privind cum începuse să se lase o ceață groasă ca un fum. Prietenul nu mai venea. Trecuse ceasul întâlnirii. Nici nu o să mai vie, gândeam eu, când, prin dreptul geamului larg, zării trecând grăbită, cu pasul ei ușor, — care mă făcuse să o urmăresc și întâiașdată când am văzut-o — pe nevastă-mea. Un fior îmi trecū prin inimă. Unde se ducea, fără să-mi fi spus un cuvânt, pe ceața asta? Va să zică tot la ceas se uitase atunci. Fără să-mi dau seama, mi-am luat pălăria și, lăsându-mi pardesiul, m'am repezit după ea. Ceața se lăsase nepătrunsă. Deabea zăream pe nevastă-mea care mergea

Asalt în pasul Tulghes.

aşa de repede că mai nu mă puteam ține pe urma ei. În sfârșit mă apropiasem; în cap mii de gânduri care de care mai întunecate îmi străfulgerau. Unde se duceă? Pe măsură ce mergeam pe aceea mi-se înfigea în minte bănuiala că mă înșeală. Vroia să se folosească de lipsa mea de acasă, de seara aceasta cețoasă, pentru o întâlnire. Odată mă apropiasem într'atâta încât mirosul parfumului ei de salcâm îmi îmbibă nările. „Dacă o prind o omor!“ Și mă gândeam la viața mea sfârșită la fericirea pe care o visam. Blestemam prietenul cu întâlnirea lui cu tot; dacă rămâneam acasă poate o opream. Poate era întâiul ei pas greșit. Dacă era întâia ei greșeală?... Și iarăș mirosul parfumului ei străbătui ceața de mi alintă sufletul.. Dacă era întâia ei greșeală, cum de norocul căsniciei noastre nu trimetea o împrejurare care să o oprească. Intâia piedecă poate opri greșelile viitoare. Da, să o oprească cineva... Și liniștea de acasă, odăița ei parfumată, toate lucrurile pe care le atingeă degetile ei îmi răsăriră dinainte, ca și cum o spărtură luminoasă se făcuse în valurile de ceață... Nu mă mai putui opri, mări pasul, și când mă apropiai bine, ca să mă poată auzi, am strigat-o: „Marie!“ „Marie!“ S'a oprit mirată, m'a așteptat: „Tu ești?“ îmi zise; închipuește-ți c'a trimis croitoreasa după mine să încerc. De mâine are alte rochii de lucru. Hai cu mine... Dar unde m'ai văzut?“ Prin ceață și totuș luminițele din ochi i-le vedeam. Nu știam ce să cred; nu i-am spus nici un cuvânt. Lângă un gang intrarăm într'o prăvălie mare, ce așterneă cu ferestrele ei o pânză de lumină pe trotuar. Repede o luară de lângă mine, patroana cu lucrătoarele. Încercă tocmai în a treia odaie, cu ușa astupată printr'o perdea groasă de pluș. Crâmpeie de convorbire veneau până la mine, — deslușit nimic.

Și'n minte mi-se înșiră tot ce citisem și văzusem prin farsele de teatru: prăvălii cu două intrări; întâlniri... dar perdeaua se dă la o parte și nevasta apare veselă: „Imi pare rău, îmi zice, că mai era o doamnă la încercat, că altfel te rugam să vii să vezi cum îmi seade taiorul.“ Când am eșit din prăvălie, receala serii îmi dete un fior, nevasta deabea acum băgă de seamă că sunt fără pardesiu. Se uită lung la mine și pricepui că înțelesese c'o bănuisem: „Dă-mi brațul, îmi zise; apropie-te de mine să te încălzești până om găsi o trăsură... Prostule!“ Imi luă brațul. Nam zis nimic. M'am oprit la cafenea de mi am luat pardesiu. Acasă ne așteptă odaia caldă. Ea s'a întins pe dormeoază să citească. „Cititul mi-ar putea fi de folos“ mi am zis, și a doua zi i-am adus un volum de Anatole France! L-a aruncat!

Să arunci pe Anatole France! Să știi, mi-am zis iar, că-i numai un mijloc să n'aibă ce face.* M'am uitat să văd ce citește. Citea pe Marcel Prévost. Am alergat, il-am cumpărat întreg. Cât e Prévost de vestit tot nu cred să-i fi luat cineva scrierile. toate, deodată. I le-am adus. Nevastă-mea s'a bucurat nespuse: „Am ce citi o lună“, zise și începù chiar să taie foile cărților. Auzi, tu, prietene, să citească o lună! O lună de liniște sufletească de fericire. Cât n'aș da să fiu „prost“, prost cum mi-a zis ea când m'a înțeles, alaltăeri, pe seara cea cețoasă. Cât n'aș da să fiu prost! Să fiu oare? Tu ce zici? Răspunde-mi un cuvânt. Al tău, Petre. P. S. Arde scrisoarea.*

Catiliu puse scrisoarea la loc. Se așeză în jâlt și căzù pe gânduri... „Nu cred să aibă dreptate Petre, judecă în sine,... dar mai știi. Femeile!... Cu femeile e greu să capeți adevărul. De-o fi, de n'o fi ceva: bietul Tronea!“

Ușa se deschise ușor. „Cine-i?“ întrebă Botea care se întorcea acasă. — „Eu, Catiliu.“ — „Dar bine, frate, ce stai prin întuneric“, și dădù drumul luminei electrice. — „S'a lăsat o ceață, zise Botea, mi-e pardesiul umed.“ Apoi zări scrisoarea, o luă repede și o aruncă în foc.

— Am citit o, mărturisi Catiliu.

— Foarte rău ai făcut.

— De ce? Tronea e tot așa prietenul tău ca și-al meu.

— Se vede că nu, deoarece mi-s'a mărturisit numai

mie. Dar mă bizui pe tăcerea ta.

— N'aveà grijă... Bietul Tronea!

După o clipă Botea răspunse:

— Așa-s bărbații: cei cari nu-s înșelați cred că sunt, și cei cari sunt într'adevăr habar n'au!“

Catiliu se ridică îndată de pe scaun. „De ce se uitase Botea așa la el când spusese cuvintele din urmă?“

— Zici că-i ceață?

— Grozavă!

— Atunci te-am văzut, vino mâine la noi, la ceai.

La revedere.

— Dar mai stai omule.

— Nu,... pe ceața asta.

Catiliu eși în aerul rece de afară, și o luă repede la picior... „Adică de ce se uitase Botea la el când vorbise de bărbații cari „habar n'au“ că's înșelați. O fi auzit el ceva și-i dăduse să înțeleagă?“ Și repede legă în minte fel de fel de nimicuri. Da, da, îl privise drept în ochi. Deodată își aminti că nevasta îi spusese că o să se ducă în oraș. Uitase să o întrebe: unde? Și chiar dacă ar fi întrebat-o. Pe ceața

asta! Se uită la toate femeile. Gâfâind, Catiliu ajunse acasă.
Cum deschise ușa întrebă pe slujnică:

— S'a întors din oraș coconița?

— Nici n'a fost.

— Cum se poate!

Iși aruncă pălăria, pardesiul, și, două câte două, sări

Generalleutnant Kraft von Delmensingen,
comandantul corpului alpin bavarez, care a ocupat
pasul Turnulroșu.

treptele scării. Nevasta îl așteptă în fața focului, visătoare,
într'un jâlt.

— N'ai fost în oraș, dragă, întrebă Catiliu, și așezându-se
lângă ea pe un taburet, îi sărută mâinile amândouă.

— Tu nu vezi ce ceață e? răspuse dânsa.

Bucuria lui Cataliu se revărsă în cuvinte:

— Bine-ai făcut puiule, bine-ai făcut draguță. Pe
ceață ca asta cine știe ce boală poți căpăta... Că fetița e
cumintel... Mai ai cărți de citit?... Să ți cumpăr altele...

LIBRII

Lupte în pasul Turnuldroșu.

Și cum îi sărută mâinile, brațele, nevasta și mulțumită, și mirată, îl întrebă:

— Dar ce ai dragă?...

El o privi în ochi și își aduse aminte de cele două luminiți; i-se părù că le vede și'n privirile nevastii, și-i închise ochii cu două sărutări.

„Proza“.

Em. Gârleanu.

În balamuc...

De Al. Ciura.

După aproape doi ani petrecuți în casa de sănătate, bolnavul se reîntorcea iar în lume, recreiat pe deplin, dornic să înceapă o viață nouă.

Cazul lui erà mai ciudat, ca al celorlalți tovarăși ai lui din balamuc. În vreme ce aceștia se credeau cu mintea întregă, el se anunțase singur la doctorul casei de sănătate.

— Doctore... am venit să mă caut. Creerii nu-mi sunt în bună orânduială... Un rezort... un șurub... ceva a plesnit acolo... Noaptea am viziuni... mi-e frică de primejdii... și oamenii par'că mă gonesc pretutindeni... Cum vezi, îmi dau seama de situația anormală a creerului meu... Am venit să mă anunț singur, să nu las grija aceasta în sarcina altora, când va fi prea târziu... Poate e numai oboseală prea mare... surmenaj... știu și eu! Am și muncit prea mult... am de gând să petrec aici o lună, două, poate și mai mult... Voiu observà, cu rigoare, ordinele voastre. Și pe urmă, când mă voiu însănătoșa pe deplin, mă duc iarăș acasă, și-mi văd de lucru. O să muncesc mai puțin; o să trăiesc mai cu grije... Ce zici?

Doctorul l'a examinat cu deamănuntul; l'a liniștit că nu e nici o primejdie, în afară de puțină nervositate, cu presemne de mania persecuției...

— Dar cine nu e nervos azi? — i-a zis. Dacă vrei să petreci aici, poți rămâne, căci traiul de aici o să ți calmeze nervii... Dar nu e nici o primejdie.

— Rămân — a răspuns bolnavul.

Îmi place liniștea de aici. Să mi dați o cameră... să fiu singur... Mă plimb cât e ziua prin parc și prin pădurice... Îmi asvârl cărțile și condeii... N'o să scriu, nici să cetesc nimic... Mă odihnesc... și pe urmă mă înapoiez iarăși în viață.

Așa a intrat în casa de sănătate, unde a petrecut un an și mai bine, ca într'un sanator, unde bolnavii intră, ca să-și calmeze nervii.

Avea camera lui; se plimbă, lua băi reci și, după o lună de zile se simțea așa de bine, încât doctorul îi spuse în glume: „Nici nu știam, prietene, că ești așa bogat... Asvârli 20—30 coroane la zi, când acasă ai putea trăi în belșug, cu jumătatea paralelor“.

El a zimbit și a spus, că se simte așa de bine aici, încât mai rămâne o vreme.

Într'o dimineață, când așteptă să cetească ziarele obișnuite, servitorul l'a întimpinat rece: „Domnul doctor a spus, că nu e voie“.

A sărit atunci, ca mușcat de șarpe.

— Ieși, dobitocule! O să vorbesc eu cu domnul doctor.

Și a pornit de adreptul în cancelarie.

— Doctore, cum ajungi să-mi interzici, așa tam-nesam, ziarele? Observ bine, cum ceilalți nebuni le cetesc... Cum mi se interzice acest lucru numai mie?

Doctorul zimbi cu bunătațe.

— Ceilalți pot să cetească, tocmai pentru că sunt nebuni... Dar dta ești om în toată firea... În ziare se colportează știri, ce ar putea să te tulbure. Mi-ai dat cuvântul, că vei observa cu rigoare ordinele mele... Dacă îți arde de lectură, poți ieși în viață... poarta e deschisă. Dar acum nu-ți recomand eu să ieși!

— Bine; am înțeles, răspunse bolnavul. Așadar să nu mai cetesc nici un ziar?

— Nici unul. Nici bolnavii ceilalți nu mai au voie de aci înainte!

Așadar „nici bolnavii ceilalți“ repetă el, când se plimba prin parc. „Care va să zică, și eu sunt bolnav!“

Simțea, cum sângele îi năvălește în umerii obrazului, cum buza din jos începe să-i tremure. Când însă își deteseama de promisiunea lui de a se conforma întru toate ordinelor doctorului, se calmă încetul cu încetul, hotărât, să petreacă aici vreme mai îndelungată.

— În urma urmei — își zise el împăcat — ce folos ai cetind ziarele? Îți încarci memoria cu atâtea fleacuri și ajungi să te agitezi pentru lucruri de nimic. De sigur lumea nu se interesează de ce fac eu acum; la ce m'aș interesa eu de ea?

Și așa a trăit aproape doi ani, calmându-se pe deplin, redobândind vechea dragoste de muncă.

— De acum nu mai rămân, a zis într'o zi doctorului. Sunt cu totul bine. Peste două săptămâni plec...

Doctorul încercă să l mai înduplece pentru un răstimp, dar n'a fost chin.

— Tu singur spunei, cînd am venit aici, că nu sunt bolnav. Acum, că mă simțesc cu adevărat sănătos, nu-ți vei închipui, că mă mai poți îndupleca. Ori crezi, că sunt tot bolnav?

— Nu... ești sănătos pe deplin. Dar nu e bine, să te înapoiezi acum... Mai așteaptă puțin... să se mai limpezească zarea...

*

— Aha — își zise el — va să zică zarea e turbure...
,E ceva putred în Danemarca...'. Prea bine... să vedem ce e.

Toate stăruințele doctorului au rămas zadarnice. El a plecat la termenul anunțat, după ce dase doctorului promisiunea solemnă, că va petrece acasă, și nu va ceti ziare deocamdată.

Cînd poarta grea a institutului s'a închis în urma lui, cu un scârțait supărător de fier ruginite, i-a venit să se întoarcă înapoi. De ce să părăsească acest locaș, unde petrecuse atâtea ceasuri de odihnă! Își amintea de zarea turbure, de care îi pomenise doctorul, și simția cum un cerc de fier îi apasă creierii. Se strecoră ușor de stradele cele mai lăturalnice, ca să nu se întâlnească cu nimeni și își luă drumul spre gară.

În ceața înserării deslușia totuș steaguri multi-culore arborate pe clădirile mai de seamă, își frecă ochii de câteva ori, și trecu repede, avînd convicția că halucinează...

La gară, după ce își luă biletul, se postă într'un ungher al restaurantului și luă o cafea cu lapte.

Un vânzător de gazete cu glasul lui răgușit: ,Marea înfrîngere a Sârbilor... a căzut Niș'... El își întinse mașinal mîna, luă doi numeri mai proaspeți și îi strecoră repede — cu teamă par'că — în buzunarul paltonului, aducându-și aminte, de promisiunea, ce i-o făcuse doctorului.

— N'are a face — zise el — am cumpărat ziarele, dar nu le voi ceti.

Se urcă în tren, unde mai așteaptă vr'o trei sferturi de oră. ,Vine un tren militar' — spunea conductorul. Pe urmă trenul sosi, plin de soldați înarmați până în dinți, ce răcniau și chiuiau, ca scoși din minți.

— Unde mergeți? întrebă el pe unul, scoțindu-și capul prin geamul cupeului.

— La bătaie!

El închise repede geamul, convins fiind, că soldatul își bătuse joc de el. Mergeau, probabil la vr'o manevră...

Dar cum se fac manevre pe vreme de asta friguroasă?
De ce bătaie pomenia soldatului?

Învoluntar își duse mâna la buzunarul paltonului și tre-

Din terenul petrolifer al României. Sondele de lângă Câmpina.

În față e un conduct de petrolu. ... (illegible) ...

sări, când dete de jurnale, ca și când ar fi atins un jăratec.
Le rupse în bucăți și le asvârli sub canapea, pe urmă se
sgrebuli într'un ungher și începu să moțâiască.

Un soldat tânăr intră atunci în despărțământul lui,

bandajat la brațul drept, împrăștiind un miros de jodoform. Alți trei îl urmară și porniră să discute îndată, cu mare foc, o mulțime de lucruri. El se prefăcea că doarme, fiind și de altcum foarte obosit. Frânturi de discuții îl țineau treaz, înfigându-i-se în creeri, ca totatătea piroane de fier. El deslușea cu groază: „Brest Litovsk... Vi na... Ivangorod... Görz... Isonzo... Kraguevaț... Niș...”

Când auzi de Niș sări ca mușcat.

— Domnilor, dacă e permis să întreb, a căzut Niș-ul? — întrebă el cu un aer ironic.

— Da... e în mâna Bulgarilor...

— Vă mulțumesc.

Și ieși pe coridor, să-și caute un alt compartiment, convins fiind, că soldații își băteau joc de el.

Află un compartiment gol și se întinse pe canapea, cu gândul să adoarmă.

Vechea nervositate îi reveni.

— Ce vor acești soldați cu glumele lor proaste?

Își aminti apoi de vânzătorul de ziare și regreta, că asvârlise jurnalele, ce cumpăraseră...

Ațipi în câteva rânduri, trezindu-se cu tresăriri nervoase.

Trenul se opri la o gară mare. Se dete și el jos, cu gândul să cineze. Mâncă în tihnă, bău o sticlă de apă minerală și își aprinse țigara. De acum n'o să stea de vorbă cu nimeni! Până acasă trage un pui de somn.

Luă o revistă ilustrată și răsfoi. Pe paginile prime observă deja câteva ilustrații ciudate: Mormintele eroilor din Carpați... Kalimegdan-ul ruinat... Câțiva soldați austro-ungari, fumând în sala festivă a conacului din Belgrad... atacuri de baionetă pe frontul italian... un duel aerian...

Se uită bine la datul revistei: 15 Noembrie 1915.

Apoi se frecă la ochi, ca să se încredințeze, că nu doarme.

— Hotărît, era la mijloc o tragere pe sfoară. Toți acești ticăloși se vorbiseră, să-l înspăimânte, cu grozăviile unui războiu, ce nu există. Să fie oare vr'o manoperă a doctorului, care nu voia să i dea drumul, în vremea din urmă? Ori, cine știe, să fi izbucnit aievea acest războiu cumplit?

Fața i-se însenină deodată.

Otelierul, un bun prieten al lui, se apropie de masa lui, salutându-l.

— Bună seara... Mă bucur că Vă întâlnesc... Unde ați fost până acum...

— Am făcut un drum prin străinătate... Mă înapoiez abia acum. Ce mai e nou pe aici?

— Ce să fie domnule. Ia războiul ăsta grozav, că nu se mai gătește până în lumea!

El avu o tresărire nervoasă. I se părea, că otelierul zimbește cu șiretenie.

— Eu nu știu nimic... Spune-mi și mie câte ceva, spuse el, încruntându și sprâncenele.

Un rezervor de petrol arzând la Constanța.

— Nu știți nimic? Iată un om fericit. Dar e grozav...

— Am auzit numai, că a căzut Nișul...

— Da, aceasta e faza nouă a războiului din Balcani...

— Mai sunt și alte faze? — întrebă el — strângând mânerul bastonului și tremurând. (Deslușia acum tot mai bine, că otelierul își bate joc de el.)

— Mai sunt? Dar cum să nu mai fie, Dumnezeuule?

Lupta pe frontul nord-estic, cucerirea Poloniei rusești, încăierările din granița Galiției și Bucovinei; lupta cu Franța, cu Italia, ruperea frontului de către Muntenegru.

— Destul! strigă el. D-ta îți inchipui, că eu vin din o casă de nebuni?

— Să am iertare! D-voastră sunteți un om fericit, neștiind nimic din grozăviile astea. Dar n'am terminat încă: lupta submarinelor, războiul turco-rus din Caucaz... încăierările dela Suez... probabila revoluție a Indiilor...

Nebunul nu mai avea acum nici o îndoială.

Se ridică repede; puse mâna pe o butelie de șampanie și o isbi cu toată puterea în capul otelierului.

— Ține, canalie, mai bate-ți tu joc de moșu-to!

El începu să sfarme și să sdrobească tot ce-i venia în mână. În furia accesului, isbia la pământ, cu ușurință, pe toți cei ce se apropiau de el, până reușiră, într'un târziu, să-l lege...

*

După spasmuri de câteva zile, când se pomeni iarăși în camera lui din casa de sănătate, el spuse doctorului, cu un zimbet abătut:

— Ai avut dreptate, doctore; e mai bine aici... între nebuni...

•R.

În fața morții.

Schiță din războiu.

I.

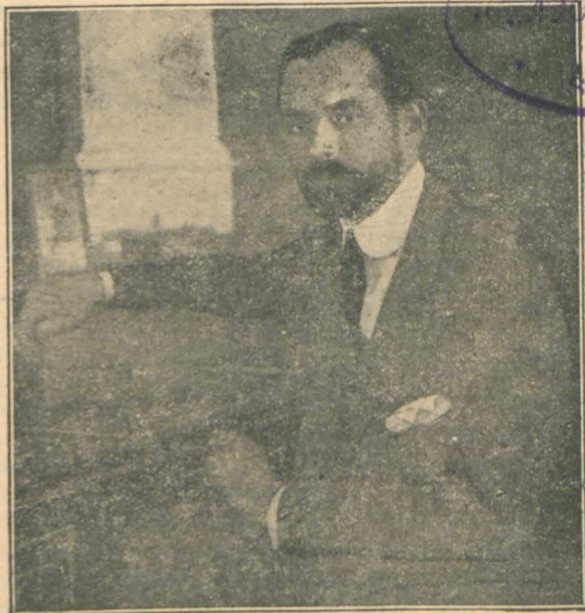
Sublocotenentul Petru Neagu era așezat cu compania sa — al cărei comandant fusese numit de vreo câteva săptămâni — la marginea uriașei pustietăți a Rusiei. De două săptămâni aveau acum odihnă. Două săptămâni de liniște, după înclăștări grozave, în cari pământul s'a îmbătat de sânge curs din inimi tinere de-abia optsprezece ani, s'a îngrozit de miile de capete sfârticate cu neîndurare și aruncate în disordine peste câmpul de bătaie, de priviri înghețate în spasmodice înfiorări sticloase, de greață, de sânge închegat sămănat cu mărunții putrede de cai și de oameni.

Ce înfiorător mugeau codrii sălbaticii Rusii, ce urlat demonic hohotea în vuetul lor, când crivățul toamnei alerga nebun împletind în depărtarea ce abia se mai zărea, suluri de foc și nori de scrum peste pădurile uriașe. Ardeau codrii Rusiei, ca uriașe hecatombe de jertfă pentru a expia Ceriul, ardeau, ardeau și focul lor aprindea alte păduri.

Opriti-vă! s'aprinde ceriul și va cădea peste lume s'o-înăbușe cu fumul de rășină înecătoare. O de-ar fi așa! Mii

de inimi s'ar ridica spre ceriu c'un singur glas de închinare duioasă: Să cadă ceriul și din trupurile — aceste staffi și umbrele staffilor — să se facă o mare de cărbune, care să schimbe durerea în piatră și inimile în oțel, să nu mai simtă nimic din câte gustă azi cu atâta lăcomie silită, cât să îneacă gustându-le.

O lume! Ce nunți grozave știi tu găti fiilor tăi, cu potire enorme umplute cu veninul morții și sânge cald și

Contele Mauriciu Eszterházy, urmașul lui Tisza
ca Ministruprezident.

închegat, cum muști tu răzând sarcastic când dinții tăi se încheață în craniile pleșuvite de piele și cu petece de carne. O lume, lume cruntă și nemiloasă!

Petru Neagu le-a văzut toate aceste, s'a înfiorat, s'a îngrozit, dar nervii împetriți nu-i mai duceau sguđuiri în suflet, părea o piatră fără inimă, o masă de plumb, care vedeă zilnic aceleași lucruri dar nu se mai putea nici îngrozi, nici plânge. Numai când după zile de recreație Petru Neagu și-a numărat încă odată „copiii” și-a văzut că din aproape trei sute, câți erau în compania lui, abia mai remaseră cincizeci, ca trezit din un vis înfiorător a început să geamă ca un leu

rănit și geamătul înfiorător i a rupt ghița de plumb a sufletului și stropi mari și tulburi au început să i alunece pe fața neagră și istovită de veghe, de griji, de osteneli și gânduri dureroase și grele, cari îi gemeau acum în suflet ca niciodată în viață.

II.

Petru Neagu avea câteva clipe de liniște. Și gândurile unde-i puteau să sboare, când vatra lui pustie adăposteă cinci îngerași mititei dela patrusprezece ani în jos și un singur suflet de pază, nefericit și zdrobit și el de cele dintâi desiluzii groaznice ale vieții: pe domnișoara Mărioara.

Câtă fericire, câte visuri și în urmă praf și pulbere din toate. I a murit soția în câteva săptămâni — un trăznet îngrozitor — și nu a fost destul atât: el, mizerabilul, mișelul într'o bună zi i-a trimis inelul de logodnă.

Petru Neagu se însălbătăcește deodată, ochii i se învârteșc în orbite și albușul ochilor pare un trăznet în întunecul ce domnește în juru-i, ridică pumnii să lovească și să omoare, să rădă apoi și să fie răsbunat pentru totdeauna.

O, grozav e când simți și te temi că vei muri și nu vei putea să te răsbuni. Să lovești, măcar odată, să-l vezi umilit gemând în țărână în fața ta și să-l ridici pe el care se sbate neputincios cerșindu-ți îndurare ție, pe care te-a disprețuit, ca pe un câne, atunci, când erai cel mai nefericit și nu, și nu numai pe tine și cu tine și pe alții; pe-un suflet, care a crezut, a iubit și în urmă a rămas pustiu, fără nădejdi, fără mângâiere, în întunec, în noapte, în beznă.

Răsbunarea de sigur e opera celui întunecat, dar e dulce, mai dulce ca mierea și mai amară ca veninul.

Dar sufletele bune iartă și iertarea lor e răsbunarea cea mai nobilă, e un gest suprapământean, e o minune. Și Petru Neagu era un suflet bun. Căci îndată ce ordonanța îi spusese că au sosit cele mai nouă trupe de întregire, sufletul i s'a înmuiat, inima i s'a înduioșat și el a plecat blând și bun spre șirul soldaților cari îl așteptau stând neclintiti și drepti.

Dar uite! Din șirul lor apare deodată un monstru și lumea se întunecă, ochii lui Neagu se involbură brațul îi tremură, scârnește o clipă: o, răsbunare visată iată-ți sărbătoarea aicia, . . . lovește . . . sdrobește și . . . mori mângâiat.

Și din șirul ostașilor se desprinsese chipul îngrozit al lui Nicolae Jurca fostul logodnic al domnișoarei Mărioara. Buzele lui bâlbăie ceva întortochiat, tremură, palid ca moartea căci are în față-i statura de uriaș zdrobit a lui Neagu. Ei se

privesc și Neagu dă să urle, să-și sdruncine prada, dar Jurca tremură ca varga, se îneacă și tace, încremenit și tace mort și mut . . .

Neagu e răsbunat! După raportul bâlbăit de Jurca, el trece blând și bun printre soldați și blândeța lui aduce o rază de lumină pe toate fețele de voinici mândri ca brazii și cu piepturile de oțel. Numai Nicolae Jurca tremură fără conștiință înveninat de un gând care-l sugrumă că Petru Neagu e comandantul companiei a treia.

III.

Nicolae Jurca nu-și poate da seama, cum s'a făcut, dar a simțit că în sufletul lui s'a făcut, s'a ridicat un nou altar, prea curat, fără prihană: un nou altar iubirii. Și-i venea așa să alerge la acest sfânt, să-i cadă la picioare și el să-l lovească cu piciorul, să-i curgă sângele, să-i spele fața și ochii să mai poată privi odată fața lui iertătoare. El să-l ridice, să-i pună veșmântul nevinovăției peste mantia lui de soldat, să-i pună inel de aur în deget, să-și jertfească din nou vițelul cel mai gras și mâna lui să se ridice tremurătoare ca'n seara aceea de fericire când El le-a binecuvântat iubirea lor, iubirea Ei credincioasă, mare și atât de sfântă.

Și el nu va iubi pe alta niciodată, ci inima lui va fi pururi, vecinic numai a Ei . . .

IV.

Când Neagu s'a trezit după amețeala lungă și a văzut, aplecându-i-se peste față, chipul luminat al lui Jurca a vrut să lovească cu ură! Dar în fulgerarea unui gând l-a văzut cum se aruncase atunci la atac ca un leu să-l apere, el Jurca pe bietul Neagu . . . cum au căzut alături . . ., Jurca înainte și Neagu după el.

Și două lacrimi calde brăzdară fața lui Neagu și Nicolae Jurca i-a îngânat:

„Iartă tată”.

Și Neagu l-a iertat, căci îngeri vor coborî să ducă cei doi stropi de mărgăritare ce curg din ochii lui Jurca să-i presare pe diadema buclelor Mărioarei și să spună că de azi ea e mireasă . . .

Trandafir bătut de vânt.

Trandafir bătut de vânt
Te lăsaî maică plângând
Apucai calea pustie
La urît în cătănie
Depărtat în țări streine
Ziua, noaptea tot plângând
Și suspin și plâng mereu
Că-am avut noroc tot rău.

Frunză verde de sulfină
Dorul meu nu se alină
Până-s în țară streină
Câte flori sunt pe părau
Toate plâng de dorul meu
Că-am avut noroc tot rău.
Astăzi plâng și se jelesc
Mâne cad și se pălesc
Dară 'n anii viitori
Vor fi tot mai multe flori.
Numai a mea tinereță
N'a mai înflori 'n vieată.
Iarbă verde de pe glie
Draga mea copilărie
Cum te las în cătănie
Că m'am dus tânăr copil
Și-am venit bărbat bătrân
Și cu fața 'mbătrînită
Cu mustața răsucită.

Lasă dorule mă lasă
Mulți voinici sângele-și varsă
Dar și-l varsă toți și-l varsă
Pentru tot neamul de-acasă

Dumnezeu ne miluiască
Cu mila lui părintească
Să ne deo răsplată
Și nouă la toți odată
Și la toți cari se jertfesc
Pentru neamul românesc.

Amintiri din „iadul“ dela Doberdo.

Eră vreme de toamnă târzie. Afară ploaia se cernea mereu, din ceața deasă care cuprindea sub vâlul ei întunecat toate colinele și toate dolinele. Marea care în alte dâți se vedeă atât de frumoasă și atât de lucitoare, acum dispăruse cu totul. Printre băracile din lagăr nu se vedeau decât soldați cu vestmintele ude și murdărite de pământul roșu lipicios din tranșee. Umblau încet cu privirile țintite în pământ în vreme ce stropii de ploaie se storceau și picurau de pe cozcrocul chipiului. Încăperile erau tixite de ostași, cari își aruncau armele și sacul din spina pe paturile-priuri ale băracii. Toți erau uzi până la piele și cu ciolanele amorțite de frig.

Ploaia se pusese de cu seara. Mai întâi asupra platoului se lăsase o ceață ca o pânză deasă din care începă a se cerne ploaia mărunță și rece. Puținul pământ de culoare roșie ce se află printre marea de pietri a terenului sterp și pustiu, începuse a se muia și a deveni cleios și luncos. Apa străbătea prin vestminte până la piele

Dr. Alexander Weckerle,
noul ministru-prezident ungar.

iar răceala ei răspânda prin corpurile bieților ostași o amorțeală ucigătoare. Prin tranșee apa creștea mereu așa că le năvălea în încălțăminte, însă ei stăteau nemișcați, cu arma în mână încărcând-o și descărcând-o ne'ncetat. Gloanțele sburau în fluerături și într'o parte și într'alta. Întotdeauna în astfel de nopți cu ceață focul se deslănțuia mai cu furie, căci atât ai noștri cât și dușmanul se temeau de surprinderi. Cu toate că rachetele sburau mai dese, totuș razele lor nu puteau străbate prin pânza deasă a ceței, așa că terenul dintre tranșee rămânea tot în întunec.

Abia către miezul nopții se lățise o veste îmbucuretoare între ostași, care sbură din gură în gură îndealungul tranșeei, că în scurt vor fi schimbați de alt regiment. Suferințele în-

durate mai multe zile dearându-l în iadul tranșeelor, fură uitate și la gândul că vor întoarce pentru câteva zile în lagăr, pentru a se mai desmorți de frig și a-și liniști nervii vecinic răscoliți de înfricoșatele bubuituri, raze de bucurie începură a le licări în suflete și în inimi.

După ce fură schimbați, toată noaptea orbeară prin întunerecul ca din iad până când în revărsatul zorilor se văzură în lagăr.

Prin bărăci sgomotul creștea și se asemăna cu un vuiet înăbușit, iar fumul se ridică încet în sus răspândindu-se îndelungul acoperișului. În jurul unui foc ședeau mai mulți ostași și se încălzeau. Privirile și le ținteau în flăcările mistuitoare ale focului. Pe fețele lor supte, slabe și cu bărbile încălcite, lumina focului își jucă razele ei de bronz și le da înfățișarea unor eroi legendari din vremurile apuse. În realitate însă cu toții erau eroi căci vitejia și curajul lor nu odată, ci mai de multeori a băgat pe Italian în răcorile morții. Erau tăcuți. Suferințele din tranșee i-au istovit de puteri, iar ploaia de peste noapte le-a luat voia cea bună de altădată. Nu se mai gândeau la nimic și nici altă dorință nu mai aveau, decât să-și usuce vestmintele încărcate de apă. Dorul de casă și dorul de ai lor, pe cari îndelungate luni nu i-au mai văzut, eră copleșit de greutatea pe cari trebuia să le îndure un ostaș, așa că repede nici nu ar mai fi știut să-și deie seama, că în realitate cine sunt și de unde sunt. Așa li se părea că de când e lumea tot cu arma lângă dânșii s'au crescut și tot în răsboaie s'au purtat și că altă meserie nici nu mai aveau pe pământ decât a ucide pe semenii lor, de a vărsa sânge cald din inimi pătrunse ca și ale lor tot de aceleași doruri, de aceleași suferințe.

După ce se mai desghetară din amorțeala ucigătoare și după ce sângele începù a le circula mai cald prin vine, iar vestmintele se mai svântară de umezeală limbile începură a li se deslegă și fiecare începù a povesti mai una, mai alta.

Căprarul Nicolae Recoșanu privi la ostașul Vasile Dancea, îl măsură lung, în urmă îi grăi:

— Măi Vasile, auzita i, că o să fii decorat?

— Eu? — făcu acesta mirat.

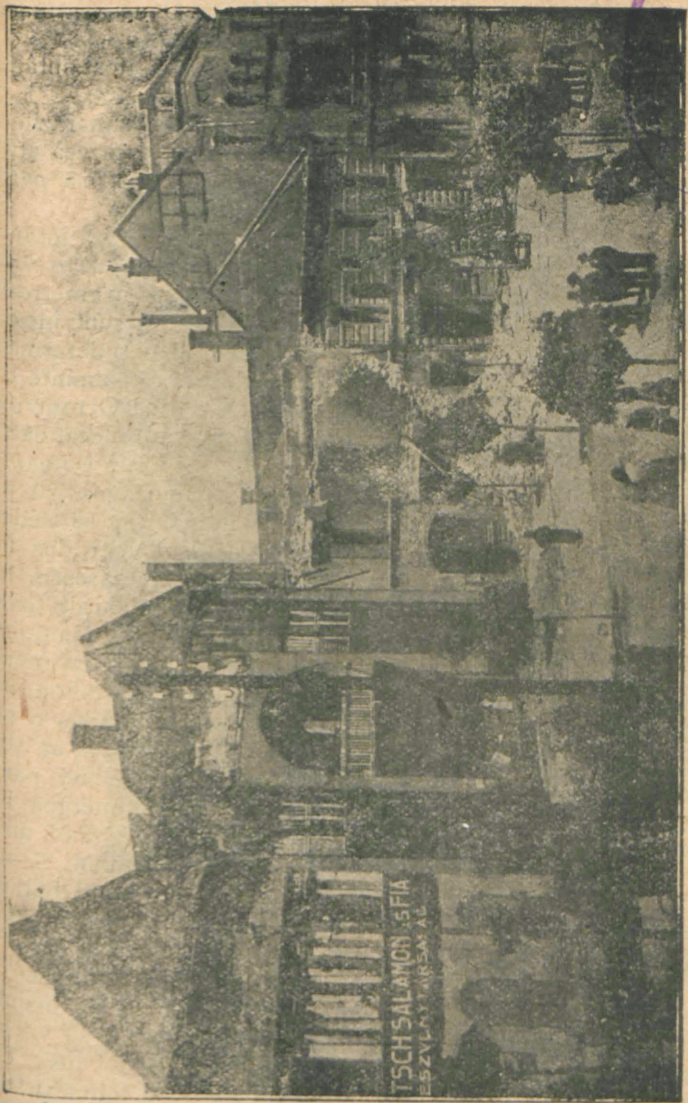
— Da, așa ne-a spus azi domnul comandant al companiei.

— Și pentru ce?

— Ei vezi, tu pe mine mă întrebi, ca și când tu nu ai ști mai bine, că pentru ce. Te decorează pentru că ești credincios tronului și patriei și nu te-ai predat cu ușurință dușmanului.

— Va fi cumva pentru că ajungând în mâinile dușmanului

CENTRALA
 a „ASOCIATIUNII“

Un foc urias a distrus partea cea mai mare a oraşului. Au murit 14 persoane, au murit 1200 case, au murit 14 persoane, în foc.

iar te-ai întors înapoi, grăi ostașul Constantin Tomescu, pe al cărui piept străluceà argintul unei medalii de vitejie.

— Mai ști, se poate . . . — și Vasile Dancea rămase cu privirile în flăcările jucătoare ale focului.

— Ia să ne povestești măi Vasile, cum a fost întâmplarea aia . . . grăi căprarul.

Vasile Dancea își aruncă privirile asupra camarazilor, în urmă iară și le îndreptă în jăromaticul aprins și priveà atât de lung încât se părea că acolo vede toate câte le-a pățit în noaptea când a fost în mâinile dușmanului.

Dr. Ernst Ritter von Seidler,
noul Ministru-prezident austriac.

— Cum să se întâmple — grăi el dela o vreme, — iac'asa m'am trezit și eu odată că sunt încunjurat de Italiieni și desarmat.

Vă aduceți aminte de noaptea din 21 Octomyrie, atunci când am plecat către linia de foc? Erà o noapte senină cu lună, așa că pe toate întinderile se vedea ca ziua. Voi v'ați dus înainte, iar eu rămăsesem înapoi dimpreună cu alți tovarăși, ca să ducem munițiune. Și am plecat noi cu munițiunea până la batalion, iar de acolo ne-a condus o ordonanță, care ziceà că știe drumul peste doline până în tranșee. El mergea înainte, iar noi în rând, unul după altul, îi urmam. Și am

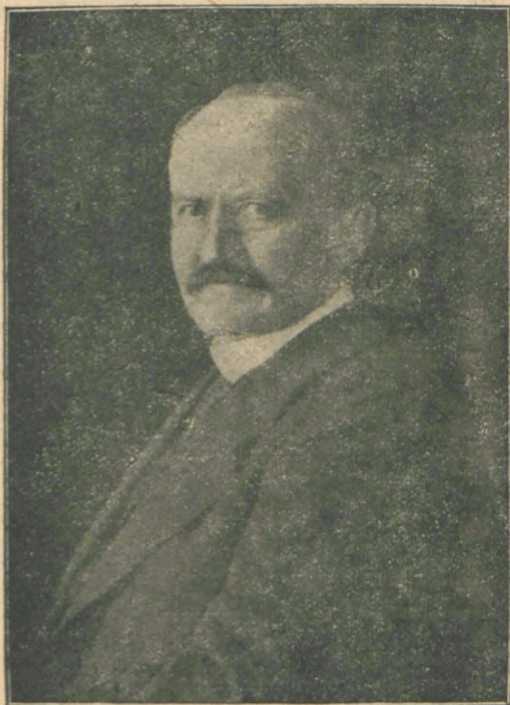
mers noi tot înainte din dolină în dolină, iar tunul bubuia cumplit și gloanțele ne fluierau pe la urechi, ne spintecau vestmintele, iar loc de a ne ascunde nu aveam. Nu erà nici un zid, nici un arbore, numai locuri pietroase, întinse ca palma. Ce aveam de făcut alta, decât să mergem înainte numai. Ne lăsasem nădejdea în Dumnezeu, că ce se va întâmpla se va întâmpla. Pe cale căzuseră vr'o doi inși. Un tovarăș al meu Costa Brata, primi un glonț la inimă și fără a mai rosti un cuvânt, se prăbuși la pământ ca o bucată de lemn. Alergai a-i da ajutor, dar zadarnic, că erà mort ca pământul. Mi-am făcut cruce cu capul descoperit și zicând un: „Dumnezeu să-l ierte“, am plecat mai departe. Pe cale

mai pică unul. Aceștia îi trecuse glonțul prin frunte. FIORI de moarte începură a ne furnică carnea de pe noi. Deodată ordonanța se opri în loc și nu mai știă în care parte să apuce.

— Am rătăcit, grăi el cu o voce frântă.

— Atunci ne a bătut Dumnezeu. pe aici avem să perim toți ca niște câni, grăi un altul.

Luna lumina sus pe ceriul cel senin cu lumina ei argintie,

Phot. Beri. Ilustrat. Ges.

Dr. Michaelis, cancelar german.

palidă, înfricoșată cumva. iar puștile, mitralierele răpăiau cumplit și șrapnelele treceau pe deasupra noastră în zizăituri afurisite. Nu știam ce să facem și încotro s'o croim. La o îndepărtare de câțiva zeci de pași de noi se vedeau focurile de pușcă licărind în noapte. Credeam că sunt ai noștri. Am pornit-o deci în partea aceea. Mai mult ne-am târăit pe pânțele printre pietri până ne-am apropiat de tranșee.

Unul dintre noi grăi:

— Auzi că vorbesc ro nânește, îs de-ai noștri.

Și noi veseli-bucuroși că ne-am aflat compania, cu toții am dat năvală în tranșee. Când colo am rămas ca trăsniți. Deterăm nas în nas cu dușmanul. Ei erau o mulțime iară noi numai o mână de oameni.

— Și cum de nu băgarăți de seamă că acolo e dușmanul? — întrebă căprarul Nicolae Recoșanu, care tocmai își aprindea țigarea la un tăciune.

Lloyd George, ministruprezident englez.

— Apoi vezi așa, — graiul lor semăna tare bine cu al nostru și noi ne-am înșelat crezând că sunt de-ai noștri. Ostași de pe lângă foc cu fețele iluminate de bătaia flacării priveau uimiți la Vasile Dancea.

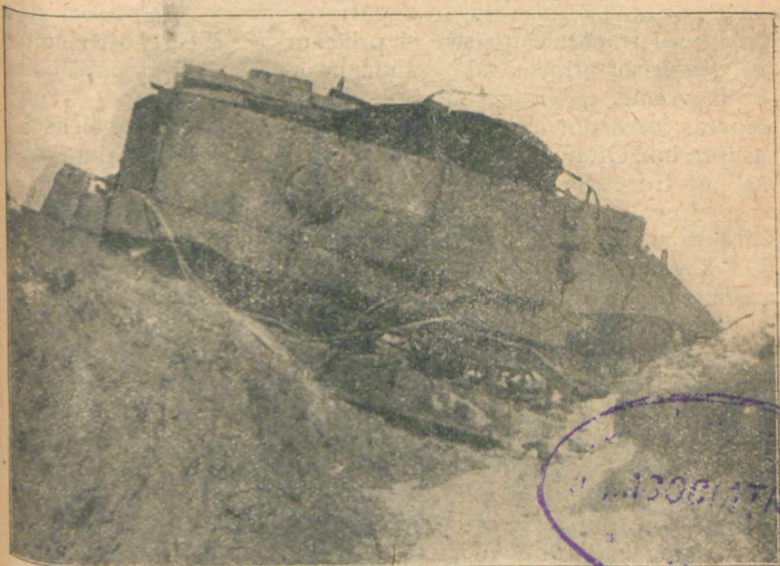
— Și în urmă ce făcură cu voi? — întrebară toți.

— Ce să facă, ne desarmară și în urmă ne spuseră, că acela care îndrăznește să fugă, va fi împușcat. Un căprar de ai lor ne luă sub comanda lui și zicându-ne „Avanti” o porni dimpreună cu noi spre țara lor . . .

Inima începui a-mi bate nebună și capul îmi vâjăia cumplit. Mă cuprinse un năcaz, o furie cumplită la gândul că trebuie să ajung prizonier. Privii odată înapoi și odată

Înainte și la un moment bine venit, când ostașii ce ne escortau priveau într'altă parte, mă și aruncau pe pânțele între niște pietri.

Luna mare și palidă, se adâncea tot (mai mult după un nor ce era întins ca o pânză îndealungul zării deasupra mării. Eu stăteam acolo nemișcat până când tovarășii mei căzuți în prinsoare se depărtară binișor înainte. Mă ridicai atunci pe brânci și privii în jur de mine. În tranșee ședeau Italienii și își descărcau mereu puștile. Gloanțele fluierau pe

Un «tank» (car panțerat) englez, stricat în fața frontului german.

lângă mine, se isbeau de pietri, iar eu îmi făceam planuri peste planuri, că cum aș putea scăpa din locurile acelea afurisite, unde în fiecare clipită moartea mă amenința. M'am târăit deci așa pe pânțele, până către tranșee și îmi căutai un loc acolo unde mi se păruse că nu ar fi nimenea. Când vream să mă așez jos și să-mi pregătesc un loc mai bunișor, văzui umbra unui ostaș că se repezi către mine cu baioneta pe pușcă, gata să mă străpungă. Am sărit atunci în sus ca ars și fără să-mi mai pot da seama că ce fac, prinsei de pușcă și cu o smâncitură i-am și smuls-o din mâni, o învărtii atunci prin văzduh și cu o lovitură îi sfărmai țeasta capului.

— L'ai omorît? — întrebară cei de pe lângă foc în cor.

— Ce puteam alta să fac . . . trebuia să-mi apăr viața.

Și am stat acolo până dimineața fără a mai fi băgat în seamă de cineva. Numai cel mort cu fața plină de sânge, mă privea cu ochii lui mari de ghiată. Ca să nu-l mai văd, l'am acoperit cu pânza unui cort și l'am lăsat în pace. Îmi părea rău de dânsul că și el era om ca mine, dar n'aveam ce face.

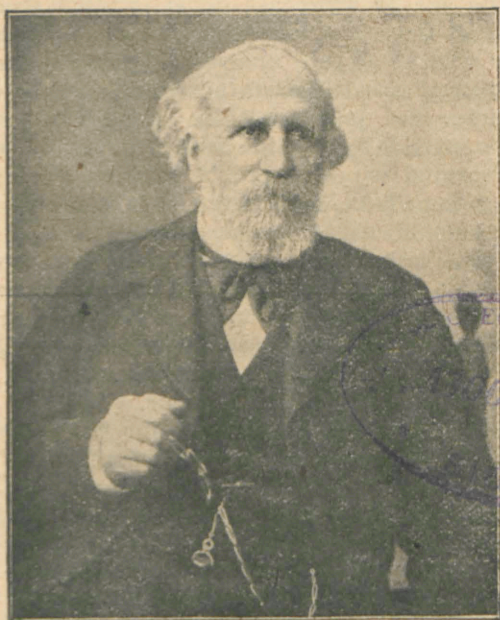
Soarele răsărise și lumina zilei se așternu peste platou. Din ascunzătoarea mea priveam în toate părțile și numai brăzdături de tranșee și întărituri de saci cu pământ se vedeau. În fața mea la o depărtare de vre-o cincizeci de pași erau tranșeele noastre și priveam la ostașii noștri cum își descărcau armele. Mă gândeam că ce fericiți puteau fi ei în vreme ce eu cu moartea în sân stau ascuns ca un iepuraș, care din clipă în clipă aștepta căpăii să năvălească asupra lui. Oftam, iar în gând ziceam: — Doamne ajută-mi, să pot trece dincolo!

Ceva mai târziu auzii un zângănit de arme și o învălmășală și un sgomot mare se produse între ostașii italieni. Din învălmășeala cea mare din când în când se desprindeau cuvinte destul de respicate ca: „Avanti, Avanti, Eviva Savoya!” și când îmi ridicai capul deasupra sacilor, ce să văd? Italienii se pregăteau de atac. Toți cu puștile în mâni ieșiră din tranșee și o porniră cam șovăitori înainte către ai noștri. Un gând îmi flueră prin creeri, dar o leacă șovăii și eu, căci din tranșeele noastre gloanțele curgeau potop. Răpăiau puștile, iar mitralierele păcăiau înfricoșat. Italienii însă mergeau înainte. Mulți se prăvăleau printre pietri ca să nu se mai scoale. Și eu priveam din ascunzătoarea mea la dânsii. Deodată îmi luai inima în dinți și în mână cu pușca celui mort, sării afară din tranșee și o croii înainte prin potopul de plumbi. Am fugit vre-o treizeci de pași, în urmă mă prăbușii între niște pietri. Obosisem. Gura și gâtulejul mi se uscuse. Apa curgea vale pe mine, iar în jurul meu nu vedeam decât corpurile celor căzuți și răcnete de durere înfricoșate auziam. Cadavrele învechite, cari de săptămâni de zile zăceau acolo pe jumătate putrede răspândiau în jurul lor un miros greu nesuferit.

Doi ostași ai dușmanului băgându-mă în seamă se repeziră cu baionetele asupra mea. Dar când fură la cinci pași departe de mine se și prăbușiră la pământ și numai din picioare mai scuturau. Niște gloanțe îi ajunse înainte de a se apropia de mine.

După ce mă încredințai că am scăpat neatins de plumbi, mă ridicai și din nou o pornii înainte. Ajunsei la doi pași de tranșeele noastre, când colo ceva tare mă isbi în cap de

eră să mă prăvălesc la pământ. Cineva aruncase o granată de mână cu care mă nimeri. Norocul meu însă, că granata n'a explodat. Bagseama Dumnezeu m'a ferit. Nu-mi pierdui curajul ci mă repezii înainte printre puștile ostașilor noștri și cu o săritură trecui peste saci în tranșeele noastre. Acolo mă sprijiniră vr'o doi ostași de ai noștri și rămaseră cruciți când mă văzură.

Ribot, fost ministruprezident francez.

Afară însă moartea secera cu nemiluita viețile Italienilor îndrăzneți, așa că în sfârșit fură respinși*.

— Mare noroc ai avut măi Vasile — grăi un ostaș.

— Dumnezeu te-a scăpat, — grăiră ceilalți.

Vasile Dancea tăcu și rămase cu privirile țintite în foc, iar ceilalți ostași priveau la dânsul cu admirație ca la un adevărat erou.

*

După câteva zile pe pieptul lui Vasile Dancea strălucea medalia de vitejie clasa întâi*.

»R.«

Dămian Izverniceanu.

Căsătorie americană.

Un comerciant englez, care își adunase o avere frumoasă pe o insulă din America, se hotărî într'o bună zi să se însoare. Cum însă nici una din locuitoarele insulei nu-i plăcea, se hotărî să se adreseze omului său de afaceri a cărui pricepere și promptitudine îi erau în deajuns cunoscute. Englezul nostru devenit american în toată puterea cuvântului nu știa să scrie însă decât în stilul strict comercial. El adresă deci amicului său o scrisoare, în care, după ce vorbi de diverse afaceri, ajunse și la plănuita sa căsătorie.

Iată textual această parte a scrisorii.

„Deoarece am luat hotărîrea să mă căsătoresc și nu găsesc aci o partidă potrivită pentru mine, vă rog să-mi trimiteți cu primul vapor ce pleacă înapoi, o femeie tânără, care poate fi expediată fără zestre și în comptul meu, dar care să corespundă următoarei descrieri.

Să aparție unei familii cinstite; să fie între 20 — 25 ani, de mărime mijlocie și bine făcută; să aibă înfățișare plăcută, caracter sobru și devotat, să nu fie întru nimic pătată; sănătatea să nu lase nimic de dorit, pentruca să poată suporta cu ușurință lunga călătorie și schimbarea climei și să nu fi silit să-mi caut prea curând altă femeie.

Dacă numita, corespunzând acestor condițiuni, va sosi la mine cu alăturata scrisoare contrasemnata de d-ta sau copie identică, mă oblig să recunosc scrisoarea și să iau în căsătorie, 15 zile după vedere, pe prezentatoarea ei.

Pentru care semnez. X Y.

*

Corespondentul din Londra citi și reciti ciudata scrisoare, prin care viitoarea soție era tratată întocmai ca baloturile de marfă, ce le trimetea prietenului său de afaceri în America. El admiră descripția și stilul său laconic și se hotărî să-și servească amicul, pe cât îi va stă în putință.

După puțină căutare corespondentul reuși să găsească femeia destinată exportului, în persoana unei domnișoare sărace, dar drăguțe, care primi propunerea.

Ea se imbarcă pe primul vapor odată cu numeroasele baloturi de marfă, și prevăzută cu hârtiile necesare contrasemnate de corespondent.

În factura de marfă expediată de corespondentul londonez, viitoarea soție a americanului, era trecută astfel:

„Apoi: o fată de 24 ani, corespunzând ca înfățișare, formă și calitate, alăturatei note de comandă.”

Înainte plecării tinerei femei, corespondentul expedie cu vapor special avizul, spre a-și încunoștiința amicul că trimite cu vaporul următor persoana dorită.

Avizul, baloturile de marfă și tânăra femeie, sosiră toate cu bine. Americanul nostru fu de față la descărcarea mărfii și văzu deodată apărând în fața sa o fată foarte drăguță care, după ce i-se prezentă, îi spuse: „Domnule, am o poliță în ordinul dv. și sper că o veți onora!”

Apoi îi înmână scrisoarea corespondentului, pe al cărei verso era scris: „Aducătoarea prezentei e soția pe care v'o trimit, conform cererei.”

— D-șoară, îi zise americanul. Politele mele n'au fost nici odată protestate și cazul nu se va întâmpla nici acum. Dimpotrivă mă voi simți fericit, dacă îmi veți permite s'o achit.”

Curând după această întâlnire „comercială” se făcu căsătoria, care cu toată ciudățenia ei fû totuș foarte fericită.

Istorie interesante.

De Leo D'Amant.

Și de ici și de colo aude omul una, alta ce poartă pecetea genialității. Ce e drept mai bine ar fi de și-ar valoriza în alt fel talentul eroii acestor istorioare dar . . . chaque' un a son gout . . . fiecare lucră după modul său de gândire.

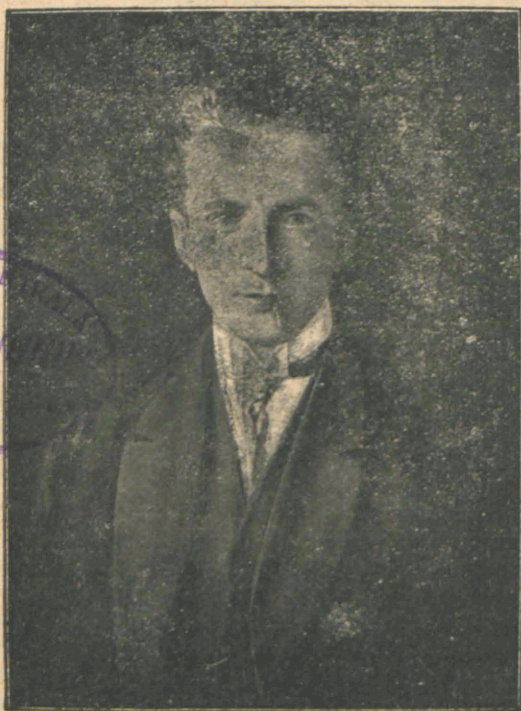
Numai niște istorioare despre înșelători iscusiți găsesc azi pentru cetitorii noștri și e interesant a urmări toate mișcările psihologice ale eroilor. Dar să le vedem pe rând!

În Budapesta nu de mult într'un mod miraculos de simplu jefuia o bandă de înșelători pe bijutieri. Precauți alegeau țertfa, și se prezentau la câte-un bijutier cerând mai multe lanțuri de aur pentru ceasuri spre ales. La început bijutierul s'a mirat de cel necunoscut însă îndată ce a lăsat prețul tuturor lanțurilor pe masă i-a dat voe necunoscutului să ducă toate lanțurile spre a-și alege. Ce e mai mult și-a cerut încă și scuze dela cel necunoscut și pachetându-i bine auriturile alese s'au înțeles, că îndată ce-ii va aduce lanțurile de prisos îi va restitui prețul lor. Chiar din cele cumpărate îi va da un rabat de 5%.

Până aici nu-i nimic curios, dar într'o zi i-a succes unui bijutier să descopere pe unul din banda înșelătorilor și atunci s'au trezit toți bijutierii, durere târziu, cum au fost ei înșelați de banda de înșelători bine organizată.

Un bijutier din centru a predat unui necunoscut iar mai multe lanțuri pentru a-și alege din ele. Când sara a adus înapoi cele de prisos a observat, că un lanț e cu mult mai scurt ca dimineața, când le-a fost predat. Era dubiu. Măsurându-l a aflat, că are greutatea aceeași, cu toate acestea nu s'a putut împăca cu scurțimea lanțului.

N'a îndrăznit însă să zică nimic cătră domnul necunoscut,

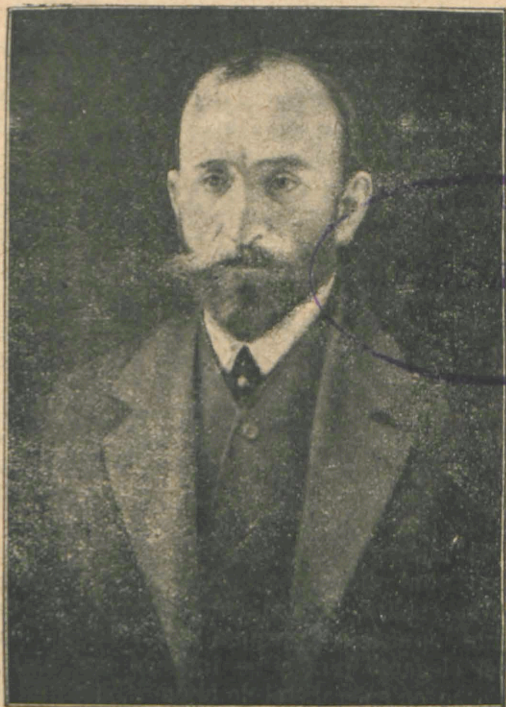

Alexandru Kerenski, ministru-prezident și comandant suprem al armatei rusești, căpetenia revoluției.

căci cu el a făcut de mai multe ori târg bun. Din întâmplare sosește tocmai atunci calfa aceea, care a făcut lanțul acela și a declarat, că lanțul a fost făcut din 76 bucăți mici. Numărându-se se găsesc numai 70 bucăți, cu toate acestea aveà greutatea originală. Examinându-se se constată că lanțul are mai multe bucăți de plumb. Când să întrebe pe cel necunoscut n'au mai avut de unde îl lua. Inzădar au cercetat, căci s'a c'am dus. S'a constatat apoi că banda de înșelători duceau dimineața mai multe lanțuri și peste zi înlocuiau mai

multe bucăți de aur cu plumb și astfel făceau câștig destul de bun.

Cazul al doilea s'a întâmplat cu o violină în modul următor: În Viena dela un cârnățar în fiecare zi cumpăra cârnățării un copil sdențos de tot. Subțioară avea totdeauna o violină din ce s'a dedus, că cu violina își câștiga pâinea de toate zilele, ba precum el spunea susținea și pe mama lui.

Nicolae Ceidze, prezidentul »soviet«-ului
(comitetul muncitorilor și soldaților) în Rusia.

Intr'o dimineață iar se prezintă băiatul cu violina, dar neputând câștiga nici un ban cere dela cârnățar câte ceva, lăsând zălog violina până seara. Cârnățarul s'a învoit și acată violina în un cui unde au fost înainte niște costițe de porc. Cam pela amiazi vine un domn bine îmbrăcat și cumpără tot ce era mai scump în cârnățarie, în preț de vreo patruzeci de coroane.

În decursul convorbirii observă violina și întreabă pe cârnățar că e muzicant? Cârnățarul înțelegând întrebarea răspunde, că el nu se pricepe și chiar violina — pe care o privea.

cu mare atențiune domnul elegant — e a unui băiat sărac, care a lăsat-o amanet.

Domnul cel elegant spune, că violina aceea e de mare preț și ar voi s'o cumpere, deci întreabă de prețul ei. Cărnățarul se codea, dar spune, că ar putea-o cumpăra el dela băiat. La acest răspuns domnul străin scoate o hârtie de o mie și zice: »Dle, să-mi câștigi violina cu tot prețul, las aici ca arvună 1000 floreni, dar să nu fie mai scumpă de 6 mii.«

Cărnățarul, după ce s'a depărtat străinul, bătea din palme cu gândul la câștigul bun ce-l va face.

Seara când băiatul sdențos a venit plângând, că fără de violină n'a putut câștiga nimic, deci să nu se supere cărnățarul — îndată fu trimis după mamăsa s'o aducă acolo. Bătrâna a venit, dar ea nici nu voia să audă de vânzarea violinei, care le-a rămas dela moși-strămoși. Cu chiu cu vai ajung a se înțege, că cu prețul de 5000 floreni îi predă violina. Cărnățarul îndată îi și plătește prețul pentru că el era sigur de afacerea bună ce a făcut, ba se gândea înainte la prețul mare cel va cere dela domnul străin, care a înebunit într-atâta în violină, în cât a lăsat arvună 1000 floreni.

Așteaptă el o zi, două, trei, dar înzădar, căci domnul elegant nu mai vine. Intraceea cărnățarul se duce la un picepător de instrumente musicale căruia prezentându-i violina cu mare vâlvă, îl întreabă de prețul ei. Spre marea lui surprindere îi spune, că nu prețuiește mai mult de 6 floreni. Astfel se convinge, că și el a căzut jertfă unei bande de înșelători de tot îcusită.

A treia întâmplare în simplitatea ei e de admirat. S'a întâmplat cu anul din cei mai distinși specialiști ai Vienei, care și azi se supără, dacă îi amintești casul. În una din cele mai elegante aurării se prezintă un arab cu barbă lungă, îmbrăcat cu eleganță rară și se înțelege mai mult cu semne, decât cu vorbe cu specialistul de bijuterii, neștiind altfel, decât arăbește. Specialistul a înțeles din semne, din scrisoare și cu ajutorul limbei franceze că arabul voește să vândă un inel vechiu de smarald cu prețul de 14 mii floreni. Examinând bine inelul a constatat, că întradevăr e foarte vechiu și valorează cu mult mai mult. Totuși cere dela arab timp de gândire până a doua zi. Ca să fie sigur merge și la alți specialiști, unde cu toți au admirat raritatea și frumșeta inelului.

În ziua următoare specialistul îi promite arabului întâi 10 mii, apoi 11 mii, la ceace arabul ia inelul, îl bagă în buzunar și pleacă. Neguțătorul voind cu tot prețul să-l cumpere îl oprește și după târguiață lungă stătorească prețul inelului cu 12 mii floreni și îi și plătește. Arabul s'a dus apoi. . .

Preste câteva zile sosește un alt specialist și neguțător de pietri scumpe din Amsterdam la distinsul specialist din Viena. Acesta cu mare aroganță îi arată inelul de smarald. Neguțătorul privind inelul și după examinare lungă spune, că inelul e numai imitație. Mare i-a fost mirarea specialistului, care acum s'a convins despre cele întâmplare. Arabul — care se înțelege n'a fost arab, aveă două inele întocmai, inelul real și altul imitație — a schimbat inelul în decursul târguielii și astfel a făcut un câstig bun.

Casul al patrulea e cel mai genial, din câte a iscodit minte omenească. Tot despre bijutier va fi vorba și încă despre cel mai bogat bijutier frances. Intr'o zi frumoasă se oprește un automobil elegant înaintea aurăriei și de pe capră sare un servitor, care cu mare plecăciuni deschide ușa frumosului automobil, de unde se coboară două dame elegante.

Colarul cel mai frumos de mărgăritare îl căutam — ziseră ele — și după puțin timp află unul, pe care neguțătorul cere 62 mii de franci. Damele îi mulțămesc, se duc, vin ș' a doua oară, dar nu pot face târg.

Preste câteva săptămâni iarăș vin cele două dame și spun că pe ziua următoare le-ar trebui colarul, deci ar voi să-l cumpere. Neguțătorul — se înțelege — cu mare bucurie se învoește, ca cel dintâi între calfele lui să însoțească în automobil damele până acasă la ele, unde fratele lor le va plăti colarul cu 3% rabat.

Automobilul pleacă și pe drum damele nu prea vorbesc nimic cu calfa care le însoțea, până ce sosesc înaintea unei vile extraordinar de frumoasă. Sosind se dau jos și urcă scările în al doilea etaj, unde lasă calfa în sala de așteptare. Intraceea ese una din cele două dame și cere colarul de mărgăritare dela calfă — care îl predăcu bucurie — și așteaptă cu răbdare admirând pompa și luxul cel mare. Deodată însă apare în ușe un domn serios, care se apropie, îi examinează pulsul scoțindu-și orologiul. »Dar d-le ce vrei cu mine? — sbiară calfa — Unde e colarul meu?« Dar domnul nu așteaptă și sunând îndată sosesc doi servitori, cari prind calfa și îl duc și îl așează sub duș. »Ce voiți dela mine — sbiară iar calfa — doar nu sunt nebun? d-ta d-le ești medic? unde e colarul meu?« și iar l-au așezat sub duș de tot tremura de frig. Doctorul îi cerceta mereu pulsul, dar n'a observat nimic anormal.

Calfa tot striga: »Mă rog, ce voiți, eu nu sunt nebun, unde sunt cele două dame, surorile d-lui medic?«

Surorile mele? doar acelea sunt surorile d-tale. Mi-au spus că d-ta suferi de mania de a întreba după un colar de

mărgăritare și mi-au plătit spesele, 'ca să te ținem aici, iar ele se depărtează pe altă ușa nevoind a te mai irită.

După clarificare reciprocă ajung la convingerea, că ambii sunt jertfele celor două dame, pe cari poliția înzădar le mai caută, căci un va da de urma lor.

Alexandru, regele Greciei, al doilea fiu al regelui Constantin, a ocupat tronul după abdicarea tatălui său.

Neguțătorul de bijuterii încă tace și-i rușine să mai povestească întâmplarea, de teama, ca nu cumva să ajungă secretul în publicitate.

Din toate aceste se observă, că cât talent se perde căutând a înșela cu iscușință, în loc de a folosi talentul spre binele omenimei întregi.

Dar ce . . și aceia sunt creațiunile lui Dumnezeu, fiindcă Dumnezeu ia creat și sunt și acele creaturi bune de ceva, căci Dumnezeu doară e atot înțelept și atot prevăzător.

Refugiatul.

De Victor Rákosi.

La concert sta totdeauna lângă mine, îmi cerea programul și mă tractă cu bomboane. În cafenea se așeză tot lângă mine. De multe ori mi-a luat țilintrul, lăsându-și pă-

Venizelos, fost ministru-prezident al Greciei, protegiatul ententei, pricinuitorul actelor brutale față de Grecia și de prezent regentul faptic al acestei țeri.

lăria lui roasă, dar în ceialaltă zi mi-l aducea regulat. Odată l-am agrăit:

— D-le m-am urit de schimbul acesta regulat, poate schimbați din greșală?

— Nu-i greșală — d-le, — ci o fac cu voința de trei ori pe săptămână, când dau oare de pian la o familie fruntașe.

— Și...

— Și acolo nu mă pot duce cu pălăria mea veche.

— Cel puțin cruță-mă și nu-mi lua totdeauna pe a mea.

— Mă rog, dar ce crezi despre mine? Nu pot lua pă-

lăria unui om străin. Și apoi a d-tale tocmai mi-se potrivește și are forma, care îmi place și mie. E tocmai după gustul meu.

— Dar cel puțin recomandați-vă, ca să știu a cui pălărie sunt silit să o port în trei zile peste săptămână!

— Sunt Petru Fleur, refugiat francez.

— Refugiat...!

— Nu eu sunt refugiat, dar strămoșii mei au părăsit Franța pe timpul revoluțiunii.

— Și ce au fost strămoșii d-tale.

— Vizitii de curte la majestatea sa Ludovic al XVI — și și-a luat pălăria, sau mai bine zis pălăria mea, gândindu-se de plecare.

— De ce nu te întorci în Franța? — l-am întrebat.

— Mâne mai multe — răspunse și se depărtează fără să plătească.

Chelnerul se apropie de mine și mă întrebă:

— Ce ai vorbit cu d-l Fleur?

— Am înjurat cafeneaua.

— Mai bine ar plăti fanfaronul acela cele 9700 cafele negre ce ne datorește.

— Doamne-sfinte, dar de s'ar fi scaldat în cafea și tot n'ar fi putut consuma atâta.

— D-l Fleur din aceasta trăiește. Banii și-i dă la muzică, iar căfelele le bea pe cont.

N-am mai zis nimic, dar omul acela a început să mă intereseze. Un refugiat francez, care e dator 9700 cafele negre și umblă cu pălăria mea: Doar nu e un fenomen de toate zilele.

A doua zi la oara obișnuită vine la cafenea cu pălăria pieriată bine și îndată îmi dă răspuns la întrebarea mea de ieri:

— Nu mă pot duce în Franța, căci nu știu franțuzește.

— Dar cum se poate?

— D-le! Strămoșii mei întâi s'au refugiat din Franța, apoi din Polonia, a treia oară s'au refugiat din Ungaria în America și a patra oară se refugiară din insula Haiti în Europa; iar de aici în lumea ceialaltă și pe mine m-au lăsat în Nyirbakta.

— Și d-ta apoi din Nyirbakta te-ai refugiat în capitala țării?

— Așa e! Blăstămul familiei e, că de 100 ani tot ne refugiem. Eu însă nu mă refugiez de ghilotină, ci din cauza nenumăraților creditori.

— Cu un cuvânt, d-ta ești refugiat francez, care n-ai fost nici odată în Franța.

A treia zi fiind zi ploioasă ajung la cafenea cu o pălărie veche. D-l Fleur ca de obicei, după ce mă agrăește se pregătește de plecare.

— Dar d-le. D-ta ți-ai lăsat acasă țilindrul!

— De bună seamă; pe vreme de asta...

— Să mă ierți, dar nu-mi convine. Asta ar fi trebuit să mi-o spui înainte.

Woodrow Wilson, prezidentul Statelor-
Unite din America de Nord.

— Și atunci ce a-ți fi făcut? întreb eu curios.

— La amiazi a-și fi venit acasă la d-ta după pălărie.

— Puteți doar și acum.

La nici un caz, căci ași întârziă dela oara fixată. Astfel de lucruri nu s'au mai întâmplat cu mine.

Sta înaintea mea în așa poziție, încât a început a mă muștră conștiința și a-mi cere zăpăcit scuze. Vorbind tare se adună publicul la noi și se năpustesc asupra mea. Mulți credeau, că eu sunt hoțul (suspect) de rocuri. Chelnerii de toate părțile se adună înaintea mea, crezând că eu le-am

furat chipurile din revistele ilustrate. Dar erà prea mult. Îmi îndes pălăria pe cap, și o iau la fugă.

Francezul o ia după mine.

- Dragă d-le nu mă lăsà în baltă.
- Ce vrei? am întrebat aspru.
- Pălăria! răspunse el jalnic.
- Dar e prea veche!
- Las că mă scuz, cu timpul ploios.
- Atunci poți merge cu a d-tale.
- Nu se poate. E prea veche și slabă.
- Nu-i mai slabă, ca a mea.

Fleur se oprește și strigă:

- Vrei cu tot prețul să mă nimicești!
- Asta n'o pricep — îi răspunsei.

— Să știi stimate prietine, că pălăria aceasta e a domnului unde dau oare de pian. Cu vreo câte-va luni înainte de aceasta am schimbat-o la un concert. El a făcut zarvă mare așa că eu n-am mai avut curajul să-i-o mai re-înapoiez. Și apoi tot e bine, că a făcut el zarvă, căci de a-și fi făcut eu, atunci așa scandal s'ar fi întâmplat, încât azi nu aş mai fi măiestru de pian la el. Și încă un lucru mai este: el negăsându-și pălăria, a trebuit să aștepte până s'au depărtat toți și până n'a mai rămas altă pălărie, decât a mea. În așteptarea aceasta s'a răcit și așa catar a căpătat că a asurzit. În toate zilele îmi spune, că porc de câne e acela (adecă eu) care i-a furat pălăria. Eu se înțelege sunt cu mult mai complezant, decât mă crede și nu-i spun și lui, ci numai d-tale.

Istorisirea lui mi-a plăcut și i-am dat pălăria mea fără nici o vorbă. Și de aci înainte în fiecare zi mi-o lua, căci aveà oare de pian zilnic.

Într'o zi, însă a dispărut cu pălărie cu tot. S'a refugiat și de aici. Mi-a fost bucuria mare, pentrucă într'adevăr e neplăcut să umbli cu pălăria unui măiestru de pian, care e dator 9700 cafele negre.

Din cronica războiului.

Momente mai însemnate dela 29 August 1916 până la 31 Octomvrie 1917 st. n.

I. Războiul cu România:

August 1916.

29. Românii ocupă Petroșeni, Brașov și Kézdivásárhely. — Șeful statului major al armatei germane, generalul Falkenhayn ia comanda unei armate germane menită pentru Ardeal; locul lui îl ocupă mareșalul Hindenburg.
30. Flotila dunăreană pușcă niște nave române la Turnu-Măgurele.
31. Trupele noastre ocupă poziții noi în munții Ciucului spre apus dela Csikszereda.

Septemvrie.

2. Germanii și Bulgarii sub Mackensen intră victorioși în Dobrogea.
- 4—6. Trupele germane și bulgare cuceresc Turtucaia și fac peste 20.000 prizonieri.
9. Mareșalul Mackensen ocupă Silistra: 28.000 prizonieri, 150 tunuri, 62 mitraliere e prada.
15. Românii se retrag din linia Cuzgum—Cara—Orman în Dobrogea.
- 17—18. Mackensen atacă cu succes pozițiile române între Tuzla și Kasova.
- 26—29. Falkenhayn bate prima armată română lângă Sibiiu; în același timp locotenentgeneral Kraft v. Delmensingen, comandantul corpului alpin bavarez, străbate prin munți la pasul Turnuroșu și ia dela spate oastea română tăindui lnia de retragere; această armată română a fost aproape total nimicită.

Octomvrie.

- 1—3. Românii încearcă o trecere preste Dunăre între Silistra și Turtucaia spre a tăia linia lui Mackensen, dar trupele germane și bulgare în unire cu flotila noastră dunereană zădărnicesc încercarea.
- 3—6. Românii se retrag preste Făgăraș spre Brașov, Falkenhayn îi urmărește preste Olt, prin codrii Perșanilor și Țara Bârsei alungându-i spre munți.
- 7—8. Lupta victorioase ale trupelor germane și austro-ungare la Brașov sub Falkenhayn în contra Românilor; ai noștri intră în Brașov în 7 seara.
11. Pasul Timișului e în mâinile aliaților.
22. Românii evacuiază Predealul și se retrag la Sinaia și Câmpulung.
23. Mackensen ia Constanța.

Noemvrie.

17. Prin lupta mare dela Târgu-Jiu e rupt centrul armatei române și se începe urmărirea acesteia în țeara proprie.
21. Aliații iau Craiova, capitala Olteniei.

24. Mackensen trece Dunărea la Zimnicea și se întâlnește cu trupele lui Falkenhayn.
- 28—30. Armata lui Falkenhayn înaintează pe întreg șesul României, dușmanul bătut se retrage spre est. Cade Pitești și Câmpulung și prin aceasta se deschide nou drum spre București.

D e c e m b r i e .

- 1—3. În luptă de 3 zile aliații forțează trecerea preste Argeș și urmăresc din toate părțile pe dușman spre București.
5. Aliații ocupă Sinaia.
6. Bucureștii, capitala României, cade în mâinile aliaților fără o lovitură de sabie. Mackensen își ține întrarea triumfală în București. — Trupele române, ce înaintaseră spre Orșova, fiind rupte decătră grosul armatei și împreșurate, sunt silite să se predea ca. 12.000 oameni.
12. Puterile centrale fac ofert de pace.
- 22—26. O luptă crâncenă de 5 zile spre sudvest dela Râmnicul-Sărat se termină cu înfrângerea armatei ruso-române. — Mackensen ocupă Babadag, Tulcea și Isaceea la Dunărea de jos.

I a n u a r i e 1917.

5. Prin luarea Brailei se stabilește legătura între armata dunăreană și cea din Dobrogea.
6. Încercare nereușită și plină de pierderi a Rușilor de a rupe frontul în centru între Fundeni și Focșani.
8. Focșani e luat de aliați.
19. Rușii și Românii sunt respinși pe țărmul stâng al Seretului.

A u g u s t .

- 1—10. Lupte vehemente pela pasul oituz.
9. Aliații forțează trecerea preste Susita.
12. Aliații ocupă Panciu.
14. Aliații ocupă capul de pod dela Baltarețu.
28. Aliații iau Muncal.
29. Aliații iau Irești.

II. Războiul cu Rușii :

S e p t e m b r i e 1916.

- 5—6. Rușilor le succede să apese frontul lui Bothmer. Trupele noastre ocupă noi poziții între Zlota-Lipa și Nistru.
- 16—22. Mai multe corpuri de armată sub Brusilov încearcă un atac vehement spre Kovel contra armatei gen. Marwitz, dar se termină cu înfrângerea totală a Rușilor.

O c t o m b r i e .

- 1—4. Noua ofenzivă a Rușilor prin atacuri asupra trupelor lui Linsingen, spre vest de Luck, și ale lui Bothmer la Zlota-Lipa, rămâne fără rezultat, pe lângă mari pierderi ale dușmanului.
- 15—18. Lupte aprinse, pentru noi victorioase, lângă Naraiowka și în Volhinia. Trupele noastre cuceresc câteva poziții importante, iar dușmanul, de zece ori mai tare, a avut pierderi enorme.

I a n u a r i e 1917.

- 5—7. Rușii câștigă ceva teren între Riga și Mitau.
- 23—30. Germanii resping pe Ruși, cu grele pierderi pe partea acestora, din locurile ocupate în 5—7 Ianuarie.

F e b r u a r i e .

- 12, 13, 27. Rușii sunt bătuti în sudvestul Bucovinei (Cârlibaba, pasul Jablonica, Valeputna, Mestecănești).

M a r t i e .

8. Luarea cu asalt a muntelui Magyaros (de 1340 m) între Ghimeș și Oituz de către trupele arhiducelui Iosif; 1000 prizonieri.
11. A erupt revoluția în Rusia, care și-l pe țarul să abdică de tron în 15.
- 23—27. Lupte vehemente și victorioase în văile Ciobanoș și Uz.

A p r i l i e .

3. Luarea cu asalt a capului de pod Toboly lângă Stochod; 10.000 Ruși prinși, 15 tunuri pradă.

M a i u . — I u n i e .

Focuri de tunuri și lupte de avanposturi la Smorgon, Baranovici, Brzezany și Naraiowka.

I u n i e .

30. Brusilov cu 20 divizii atacă trupele lui Bothmer și Böhm-Ermolli între Brzezany și Zlotzow și ocupă Koniuchy.

I u l i e .

- 1—10. Rușii atacă Zborow, între Batkow și Zwyzin și Stanislaw. Halic și Kalusz fură luate de Ruși. Ploile opresc operațiile deocamdată.
- 17—29. Aliații rup frontul rusesc pe linia Lemberg-Tarnopol și împing pe Ruși 15 km înapoi. Armata 11 rusească e zdrobită; pe rând sunt cucerite orașele Tarnopol, Halic, Stanislaw și Nadworna. Rușii scoși din pasul Iablonica; Kolomea e luată de aliați, Rușii își părăsesc pozițiile avute în Carpații păduroși, la Cârlibaba și până la pasul Oituz se resimte apăsarea aliaților pe frontul din Galiciia și Bucovina, unde aliații au ajuns la Kutu.

- 22—23. Rușii mănâncă dela Germani strașnică bătaie la Smorgon, unde 8 divizii rusești au fost aproape nimicite, și la Dünaburg.
31. Aliații trec râul de graniță Zbruk în lungime de 50 km și înaintează victorios în Bucovina.

August.

3. Cernăuțul acum a treia oară e eliberat dela Ruși; Câmpulungul Bucovinei e cucerit.
6. Aliații iau Rădăuțul.
17. Raportul oficial spune că s'au făcut 42.000 prizonieri, s'au luat 257 tunuri, 546 mitraliere, 191 aruncătoare de mine, 50.000 puști și mult alt material de războiu.

III. Războiul cu Italia.

Octombrie 1916.

- 9—12. A opta luptă dela Isonzo: Italienii după multă trudă și mari jertfe abia câștigă Nova Vas, la 5 km spre sud de Wippach.

Noembrie.

1. Singurul rezultat al luptei a noua dela Isonzo, întreprinsă de Italieni cu 8 diviziuni, a fost luarea Lokviței spre sud dela Görz.

Mai 1917.

- 11—27. Lupta a zecea dela Isonzo. Ici-colo apasa Italienii frontul nostru (s. e. la Iamiano, unde luptă și reg. 31) dar succesele apareste le plătesc Italieni cu pierderi de 100.000 oameni.

Iunie.

- 2—4. Generalul Boroevici recâștigă fășia luată de Italieni în a zecea luptă dela Isonzo, și bate pe Italieni la Iamiano. Atacurile vehemente ale Italienilor au fost oprite și respinse de eroica noastră armată. Memorable sunt luptele dela Plava și Zagora, Monte Santo, Monte Gabriele, Făiti-Hrib și Costanievița.
- 6—25. Atacuri tari și repețite ale Italienilor între Asiago și valea Suggana sunt respinse cu succes și cu mari pierderi pentru dușman.

August. — Septembrie.

- 17—31 Aug., 1—8 Sept. Lupta a 11-a dela Isonzo. Cam în aceleaș locuri se dau lupte grele: Vrh, Heiligengeist-Bainsissa, Vodice, Monte Santo, Monte St.-Gabriele, Făiti Hrib, Costanievița, Selo, Hermada. Rezultatul grelelor jertfe aduse de Italieni: ei au câștigat nițel teren la Bainsissa-Heiligengeist și Monte Santo. De ținta atacurilor lorperate: Trieste, nu s'au apropiat Italieni nici cu un pas.

Octombrie.

- 24—31. A douăzprezecea luptă dela Isonzo o încep ai nostri cu ofensivă între Flitsch și Bainsissa. Armatele aliate austro-ungare și germane la primul atac intră în primele poziții ale Italienilor, le rup frontul și le împing preste graniță în Italia până la râul Tagliamento; 200.000 Italieni prinși, 1800 tunuri luate dela ei.

IV. În Macedonia

generalul Sarrail a încercat mai multe atacuri cu oastea lui compusă din tot felul de neamuri, dar acelea au fost respinse. Aliații au evacuat orașul Monastir (Bitolia), pe care apoi l-a ocupat Sarrail la 18 Novemvrie 1916. Acesta e singurul succes al lui după nespuse jertfe de sânge. Noui încercări în jurul Monastirului la 13—21 Martie 1917 cu 3—4 diviziuni trupe franceze, apoi 9—17 Mai 1917 între Vardar și Gradosnița se termină cu totală înfrângere a dușmanului. În Septemvrie 1917 Sarrail vrea să participe și el la ofenziva generală a Ententei și trimite la atac pe Englezi și Ruși pela lacul Doiran, pe Sârbi la Dobropolie, pe Francezi la lacul Malik și Ohrida. Toate atacurile au fost respinse.

V. În apus.

Lupta înverșunată la apus a Englezilor și Francezilor contra Germanilor a urmat aproape fără întrerupere:

Septemvrie 1916.

- 3—4. Cu mari jertfe Francezii câștigă ceva teren spre nord dela Somme și ocupă Guillemont și La Forest.
- 11—17. Lupta dela Somme urmează cu furie. Cu enorme jertfe Englezii și Francezii câștigă ceva teren lângă drumul dela Bapaume.
- 22—25. Englezii și Francezii cu mari pierderi cuceresc Combles, dar nu pot rupe frontul.

Octomvrie.

- 9—12. Trupele germane evacuează fortul Douaumont lângă Verdun.
- 26—27. Submarinele germane nimicesc o mulțime de vase engleze pela înălțimea Folkestone-Boulogne.

Noemvrie.

- 7. Francezii cuceresc satul Presoir lângă Ablaincourt — cu mari jertfe.

Decemvrie.

- 15—18. Pe malul ostic al riului Maas Francezii ocupă Louvemont și Besonvaux.

Februarie 1917.

- 14. Pozițiile Francezilor la Niport sunt cucerite; prin asta Germanii recâștigă terenul pierdut în marea luptă din Champagne.
- 28. Englezi ocupă dela Turci Kut-el-Amara.

Martie.

- 15—31. Germanii evacuiază după un plan preconceput terenul dintre Arras și Aisne; retragerea se face în perfectă ordine.

A p r i l .

8—28. Englezii încearcă repețit să rupă frontul german prin atacuri desperată pe la Douai, Vallecourt etc. dar fără multă ispravă. — Francezii în acelaș timp atacă pe la Soissons, Craonne și canalul Aisne-Marne, cu acelaș rezultat puțin.

M a i .

3—4. Englezii și Francezii aruncă în foc la 500.000 oameni. Germanii se țin bine. — Francezii atacă mai ales pe la Neuville și spre vest de Craonne, iar Englezii între Ypern și Armentières.

I u n i e .

4—30. Germanii câștigă dela Francezi teren între Craonne și Lafaux; în Champagne și la Maas Francezii de asemenea sunt respinși.
7. Englezii produc cea mai uriașe explozie: un milion Kilograme material explozibil au pus Englezii sub înălțimile pozițiilor germane la Messines și Witschaete. Explozia rade dealuri întreg și lasă în loc uriașe pâlnii de 20 metri afunde și 100 metri late. A urmat apoi un asalt a 11 diviziuni engleze. Germanii părăsesc teren de 20 km², dar Englezii ocupă numai terenul exploziilor.

I u l i e .

10. Englezii sunt respinși pe un teren de 23 km între mare și Lombartzyde.
3—28. Atacuri franceze la Loos, Lens, la Scarpe, Cornillet, Avocourt etc. au fost respinse.
31. Francezii iau cu mari jertfe Bixschoote. Englezii câștigă ceva teren la St. Julien și Frezenberg.

A u g u s t .

1—9. Atacuri repețite vehemente ale Englezilor pe la Langemark, St. Julien, Frezenberg, Westhoek, apoi între Hange și Hollebeke, realizând ceva succese. Atacuri engleze dela Nieuport spre nord și dela Ypern spre ost rămân fără rezultat.
9—10. Englezii atacă în Artois pe Germani între Loos și Hulluch, și câștigă ceva teren. În jur de Lens se dau mari lupte.
14. Se începe marea bătălie în Flandria prin focuri de artilerie.
15—19. În a doua mare bătălie din Flandria Englezii iau Drie Grachten, câștigă ceva teren lângă Loos; Francezii atacă vehement Cerny până la Craonne fără rezultat. La Verdun Francezii ocupă Omul mort și Cumières, Champigneux, Mormont; Germanii evacuiază înălțimea 304.
22. Englezii atacă pe Germani între Langemark și Hollebeke; după jertfe enorme rămân cu ceva câștig la St. Julien și lângă drumul Ypern-Menin.
26—27. Atac vehement al Francezilor pe la Beaumont, se prăbușește în rezistențe Germanilor.

S e p t e m b r i e .

Atacuri locale ale Englezilor și Francezilor sunt pretutindenea respinse de Germani.

Povețe economice.

Ianuarie.

De-ai schimbat servitorii, griji cum te areți față de cei noi. Nu fi nici prea aspru, dar nici prea blând — „Stăpânul scump își învață sluga hoată.“ — Cară gunoiu, că locurile altcum sărăcesc și nu-ți resplătesc munca. Drege uneltele de economie, căci acum având timp, poți să stai lângă măiestru, ca să-ți faci un lucru de treabă. Vitelor dă nutrețul învrăstat, că-l mănâncă și mistuie mai bine. Numără săptămânile până la Sân-George și vezi cum stai. Curățește pomii de mușchiu, coaja bătrână, crengi uscate, și pe timp umed de iască. Uнге ranele cu o amestecătură de balegă, pământ cleios și păr de bou tăiat mărunț. Adună neaua cu lopata grămezi în jurul pomilor. Astfel umpli pământul de umezeală și faci pomii să întârzie cu înflorirea, prin ce-i scapi de brumă. Din pivniță depărtează legumele putrede.

Februarie.

Cerne bucatele de semăntă. Cară și imprăstie gunoiu, ca, pe când se desgheață, zama lui să intre în pământ. Când timpul e frumos, poți începe aratul. De n'ai făcut în Ianuarie, adună acum neaua în jurul pomilor. Curățește livezile de mușinoaie, pietri și mărăcini și pe unde locul e pleș, seamănă iarba. Lasă berbecii la oile ce vrei să fete în Iulie și le păzește să nu bea apă de pe neauă, căci cele de-a făta pierd mielul, — iar celor fătate li-se strică laptele. Taie mlădițe de altoit din partea despre meazăzi a pomilor, le implântă în năsip omi pământ umed până la folosință. Sfârșește curățirea pomilor de omide și, când timpul e frumos, poți sădii pomi. Curățește altoii mai tineri de crengile netrebnice, ca să crească frumoși. Fă resadniță și seamănă țeler, ceapă, sălătă, călărabe, castraveți și altele, pe cari le vei apăra prin un acoperemânt în contra gerului.

Martie.

Seamănă grâu de primăvară, apoi orz, ovăs, mazere, măzeriche și lucernă. Grăpează locurile de lucernă și trifoiu, semănate din alți ani, ca să crească mai bine. Printre semănăturile tomnatice, ce au ieșit rari, aruncă semăntă de trifoiu. Sădește legumile menite pentru a-ți face semăntă. Ca să le aperi în contra omidelor, pune în apropiere câteva semințe de cânepă; mirosul acesteia alungă fluturii. Cartofii înghiețați fierbe-i și scurge apa de pe ei, apoi li dă la vite, altcum se vor bolnăvi, că-s otrăvitori. Macină bucate pe timp mai îndelungat. Fă altoirea pomilor, gătește straturi pentru legumi și le seamănă.

Aprilie.

Plivește semănăturile de buruieni înainte de a fi cu paiu. Seamănă cucuruz (păpușoiu) și pune cartofi. Udă bine pomii sădiți de curând. Plivește și sapă școala de pomi. Grăbește cu altoirea pădureților, ca să nu te întârzii. Griji să nu se umfle vitele de nutrețul cel verde, dă-le fân înainte de a le scoate la pășune. Resadnițele cu acoperemânt se descoper toată ziua, ba și preste noapte, dacă nu e temere de îngheț. Se începe lucrul în vie. În lipsă de ploaie, udă grădina de legumi, mai bine dimineața. După Sân-George vitele se scot la imaș. Intoarce grânele, și ca să le mântui de gărgărițe, pune lână nespălată în apropierea coșurilor cu grâu. Grâul încins amestecă-l cu pulbere de cărbuni și după 14 zile cerne-l, că își pierde mirosul.

Ma i n.

Udă altoii cât mai des, și la cei prinși le slăbește nițel legătura. Seamănă cânepă și in. Pe timp liniștit afumă pomii bântuiți de omide cu pucioasă presărată pe jărătic, că vor perl toate. Cucuruzul se sapat, când e în patru frunze. Cosește lucerna înainte de înflorire, dar griji, să nu o tai prea pe jos că pierе multă din ea. De o dai verde la vite svânteaz-o mai întâiu și o amestecă cu paie mănunțite. Pe la mijlocul lunei se resădește tutunul (tăbacul), înmuindu-se mai înainte rădăcinile în zamă de gunoiu și năsip. Ogoritul trebuie sfârșit. Gândacii de Maiu se scutură dimineata, se adună și stropșesc cu piciorul ori se dau la galițe. De pe cartofii, ce-i dăm la animale, colțul trebuie depărtat, că acela-i otrăvitor.

Iunie.

Când e zăduf, scutește vitele, adăpostindu-le la umbră. Oculează pădureții, mai bine după ploaie și cu deosebire seara și dimineata. Seamănă ridichi de toamnă. Când iarba e mai în floare cosește-o. De pătinesc porcii de grumazi, din cauza căldurii, dă-le leacuri pentru stomac. Astfel este în apotecă pulberea de Helleborus albus. La cei mari le dai cât ține vârful cuțitului, la cei mici pe jumătate. Sapă viile a 2-a oară înainte ori după înflorire. De umblă furnicile la coșnițe, închide-le calea, ungând cu petrolu scândura, pe unde se urcă. Uscă cireșe, vișine și strugurei pentru iarnă. Seamănă rapiță.

Iulie.

Curățește șura și podurile, că e aci secerea, pe când poartă grije să ai bani, ca să le poți adună, când sunt în pârgă și nu rescoapte, că se scutură o mulțime de grăunțe și nici fărina din ele nu e cu sporin la alnat. Pe când te apuci de secere, cucuruzul să fie săpat a 2-a oară. Plivește viile, dar nu pe timp prea cald, ca să nu se împiedece strugurii în creștere. Dinaintea coșnițelor pune un vas cu apă, ca albinele s'o aibă la îndemână. Aruncă deasupra ei bucăți de paie ca să nu se înnece. La cărat pune rogojini în car, ca grăunțele scuturate să nu se prăpădească. Acestea ține-le de semântă, că-s cele mai frumoase. Udă curechiul bântuit de omide cu apă cu săpun sau din topilă.

August.

Urmează cu oculatul. Sapă în jurul pomilor mai tineri. Seamănă sălătă iernatică. Adună semințele coapte de legumi, le curățește și acată în cuiu, punându-le în săculețe. Seceră ovăsul, ce-l mai ai. Seamănă rapiță. De vezi albinele că prea mult șed pe afară, e semn că n'au ce să lucre. Ridică coșnițele punând sub ele niște bucăți de scândură potrivite. Stupii fără matcă se împreună cu alții mai slabi. Urmează cu plivitul viei. Uscă poame și fasole pentru iarnă. Altoii oculați, văzând că nu s'au prins, trebuiesc din nou oculați. Proptește pomii prea încărcati și rărește poamele prea dese, ca să se poată coace. Ară pentru toamnă și pe la capătul lunei poți și semăna. Adună simburi de toate poamele.

Septemvrie.

În luna aceasta se începe culesul poamelor. Soiurile iernatice se culeg cu mâna și se împărțesc în clase după mărime și frumsetă, ca să aibă un preț mai bun. Înainte de a le așeza în pivniță, se întind la soare,

ca să iese umezeala din ele. — Fă gropile pentru altoii ce voiești a-i sădi mai târziu în toamnă. Rărește frunza de pe pomii pitici și cei puși în șir des, ca razele soarelui să-i poată străbate. Seamănă bucatele tomatice. Nu fi sgârcit la semănat, că te vei călă secerat. Pe la capătul lunii se ia mierea dela stupi. De sunt încă flori nu te grăbi, ca albinele să poată încă adună. Livezile prăjite de arșița soarelui, pe unde vezi că a secat colțul ierbii, le seamănă cu semântă de iarbă și flori de fân.

Octombrie.

Culesul poamelor ține încă. Griji, nu cumva să le aduni pe timp ploios și nici dimineața înainte de a se fi luat apa de pe ele, că putrezesc. Straturile din cari s'au scos legumele, trebuiesc săpate din nou ca preste iarnă să degere. Resădește în straturi bine lucrate sălată ier-natică. Culege cucuruzul. Cartofii și napii de nutreț se sapă pe timp uscat, — se curățesc de rădăcinile mai subțiri și se pun să se sbicească înainte de a se așeza în pivniță ori groapă. Îndată ce am terminat cu semănatul se ară numai decât pământul menit a se semăna de cu primă-vară. Gerul și frigul de peste iarnă îl îmbunătățește. Când la culesul viilor, strugurii trebuiesc clasificați după cum sunt unii putrezi, alții copți ori rescopți. Numai așa putem face bani cum se cade, dacă producem mai multe feluri de vin.

Noembrie.

Când timpul este frumos, mai poți sădi pomi. Sapă gropi pentru pomișorii ce voiești a-i sădi în primăvară. Curățește ouăle deomidă. Apără altoii mai tineri în contra iepurilor. Spoiește trunchiul pomilor cu următoarea materie: zamă de var, balegă de vită și sânge, amestecate toate împreună. În grădina de legumi lucrările trebuiesc terminate. În jurul pomilor se pune gunoiu putred și se intrupează pământului. — La fertul mustului avem să fim luători de seamă, ca să nu se întâmple nici prea repede, dar nici prea încet. În cazul dintăiu stropim butea cu apă rece, în cel din urmă o acoperim cu o haină de lână. Buțile să le ținem tot pline. Poamele, ce dau spre putrezire, trebuiesc delăturate. — Frunzele picate se adună și se pun grămadă, amestecându-se cu gunoiu ori pământ. Din ele se face un gunoiu foarte bun.

Decembrie.

Pivnița, de mucezește câte ceva în ea, trebuie afumată cu piatră pucoasă și aerită din când în când. Sălata și alte legumi, dacă e neaună puțină, se acoper cu frunză ori cotori de buruieni. — Iarna nu e ca omul să lenevească, ci ca să odihnească după munca cea grea de peste an. Vitele trebuiesc ținute în curățenie deosebită și sarea să nu le-o tragem. Să se care gunoiu. Când gerul e mare, ferestrele pivnițelor să se înfunde. Grajdurile să fie călduroase, căci atunci vitele mănâncă mai puțin. Pleava se opărește, se amestecă cu napi de nutreț ori cartofi și astfel se dă la vite. În chipul acesta se cruță nutrețul.

Timpul pescuitului.

(Rubricile închise arată timpul când pescuitul e oprit.)

P e ș t i i	Ianuarie	Februar.	Martie	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August	Septemv.	Octomv.	Noemv.	Decemv.
fusar, cipar												
lipan			■	■ ■	■							
vițelar, pește solzos				■	■ ■	■						
mreană					■ ■	■ ■						
biban, șalău			■ ■	■ ■	■							
alburn, spar									■ ■	■ ■		
păstrav de râu										■ ■	■ ■	■ ■
salm, mihalț										■ ■	■ ■	■ ■
păstrav de lac										■ ■	■ ■	■ ■
știucă		■	■ ■	■ ■	■ ■							
crap					■	■ ■	■					
carăș, caracudă						■ ■	■					
salm											■	■ ■
clean alb			■	■ ■								
ciprin				■ ■	■ ■							
fusar					■ ■							
cioran				■	■ ■	■						
pietroșel				■	■ ■	■ ■						
biban				■ ■	■ ■							
pișcar				■ ■	■ ■							
lin					■ ■	■ ■						
stârlet			■ ■	■ ■	■ ■							
somn, morun					■	■ ■	■ ■					
rac	■ ■	■ ■	■ ■	■ ■					■ ■	■ ■	■ ■	■ ■

Opreliștea vânatului (în Ungaria).

(Rubricile închise arată timpul când vânatul e oprit.)

A n u m e	Ianuarie	Februar.	Martie	Aprilie	Maiu	Iunie	Iulie	August	Septemv.	Octomv.	Noemv.	Decemv.
cerb	■	■	■	■	■	■				■	■	■
căprior = țap	■	■	■	■	■	■					■	■
cerboaică, ciută și căprioară	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		
căprior	■	■	■									
capră neagră	■	■	■	■	■	■	■					■
iepure		■	■	■	■	■	■	■				
ied negru, găinușe, paseri cânt.	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
cocoș de munte	■					■	■	■	■	■	■	■
ieruncă	■	■	■	■	■	■	■	■	■			■
fasan și dropie		■	■	■	■	■	■	■	■			
potârniche	■	■	■	■	■	■	■					

Cât timp poartă animalele de casă?

Oile și caprele poartă 154 zile sau cam	22	septămâni
Vacile	285	" " "
lepele	340	" " "
Scroafele	120	" " "
Găina clocește	20—22	zile
Gâsca	28—30	"
Curca	26—29	"
Rața	28—32	"
Porumbița	17—19	"

Șematism statistic

al Românilor din Ungaria.*)

I. Biserica ort.-orient. română din Ungaria și Transilvania.

Mitropolia.

Reședința: Sibiiu (deocamdată în Oradea mare).

Mitropolit: Vasile Mangra, consilier intim.

Sinodul episcopesc, consistă din mitropolitul cu cei doi episcopi sufragani.

Congresul național-bisericesc, consistă din episcopi, ca membrii naturali, și 90 membri aleși pe câte 3 ani, dând fiecare dieceză câte 30 deputați (10 clericali și 20 mireni).

Consistorul mitropolitan, consistă din 3 senate (bisericesc, școlar și episcopesc) cu câte 12 asesori (6 ordinari, 6 suplenți).

Arhidieceza Transilvaniei.

Reședința: Sibiiu (deocamdată în Oradea mare).

Arhiepiscop: Vasile Mangra, consilier intim.

Vicar arhiepiscopesc: Dr. Ilarion Puscariu, arhimandrit.

Sinodul arhidiecezan, consistă din 60 membri (20 clericali, 40 mireni) aleși pe câte 3 ani.

Consistorul arhidiecezan se compune din 3 senate (bisericesc, școlar, episcopesc) cu câte 9 membri.

Protopopiate:

Abrud, 23 com., 20,072 sufl.	Hunedoara, 23 com., 19,329 sufl.
Agnita, 34 com., 19,032 sufl.	Iia, 25 com., 24,196 sufl.
Alba-Iulia, 40 com., 32,702 sufl.	Lupșa, 29 com., 19,113 sufl.
Avrig, 23 com., 23,724 sufl.	Mediaș, 32 com., 13,816 sufl.
Bistrița, 24 com., 18,734 sufl.	Mercurea, 25 com., 30,237 sufl.
Bran, 24 com., 26,431 sufl.	Murâș-Oșorhei, 20 com., 9924 sufl.
Brașov, 25 com., 32,653 sufl.	Orăștie, 28 com., 23,672 sufl.
Câmpeni, 19 com., 35,583 sufl.	Reghin, 21 com., 23,979 sufl.
Cetatea-de-piatră, 31 com., 19,159 s.	Sebeș, 25 com., 34,934 sufl.
Cluj, 35 com., 27,815 sufl.	Saliste, 13 com., 19,482 sufl.
Cohalm, 24 com., 17,273 sufl.	Sibiiu, 26 com., 31,213 sufl.
Dej, 31 com., 21,095 sufl.	Sighișoara, 31 com., 20,750 sufl.
Deva, 34 com., 26,527 sufl.	Târnava, 24 com., 13,834 sufl.
Dobra, 17 com., 14,535 sufl.	Treiscaune, 29 com., 29,261 sufl.
Făgăraș, 38 com., 30,617 sufl.	Tulcea, 31 com., 15,880 sufl.
Geoagiu, 37 com., 21,908 sufl.	Uguraș, 22 com., 14,262 sufl.
Hațeg, 36 com., 32,447 sufl.	Zarand, 51 com., 45,027 sufl.

Total: 34 protopopiate cu 150 comane și 809,016 suflete.

*) Adausuri, îndreptări și întregiri se primesc cu mulțămintă.

Dieceza Aradului.

Reședința: Arad.

Episcop: Ioan I. Papp.*Vicar episcopesc* la Oradea-mare: Roman Ciorogariu.*Sinodul eparhial*, compus ca și sinodul arhidiecezan.

<i>Consistorul eparhial</i> din Arad	} compuse ca și consistorul arhidiecezan.
<i>Consistorul eparhial</i> din Oradea-mare	

Protopopiate:

a) Sub consistorul din Arad:

Arad, 16 com., 37,910 sufl.	Halmagiu, 67 com., 35,899 sufl.
Belinț, 47 com., 33,409 sufl.	Lipova, 36 com., 35,896 sufl.
Boroșineu, 16 com., 32,101 sufl.	Radna, 36 com., 31,752 sufl.
Buteni, 45 com., 38,821 sufl.	Șiria, 16 com., 33,509 sufl.
B. Comloș, 17 com., 37,368 sufl.	Timișoara, 38 com., 40,804 sufl.
Chișineu, 19 com., 41,750 sufl.	

Mănăstirea Hodoș-Bodrog cu 3 ieromonahi.

b) Sub consistorul din Oradea-mare:

Beiuș, 54 com., 35,170 sufl.	Pesteș, 54 com., 40,182 sufl.
Beliu, 44 com., 28,161 sufl.	Tinca, 33 com., 30,836 sufl.
Oradea-mare, 58 com., 36,758 sufl.	Vașcău, 51 com., 31,879 sufl.

Total: 17 protopopiate cu 647 comune și mănăstire și 602,205 sufl.

Dieceza Caransebeșului.

Reședința: Caransebeș.

Episcop: Dr. Miron E. Cristea.

<i>Sinodul eparhial,</i>	} compuse ca în arhidieceza Transilvaniei.
<i>Consistorul eparhial,</i>	

Protopopiate:

Biserica-albă, 31 com., 45,568 sufl.	Lugoj, 29 com., 26,710 sufl.
Bocșa-mont., 30 com., 33,869 sufl.	Mehadia, 40 com., 62,906 sufl.
Buziaș, 28 com., 28,424 sufl.	Oravița, 23 com., 30,445 sufl.
Caransebeș, 50 com., 51,750 sufl.	Panciova, 12 com., 33,714 sufl.
Ciacova, 16 com., 17,010 sufl.	Vârșeț, 25 com., 29,329 sufl.
Făget, 40 com., 26,320 sufl.	

Total: 11 protopopiate cu 324 comune și 386,045 suflete.

Biserica ort.-orientală română din Ungaria și Transilvania numără 1.797,266 suflete.

II. Biserica gr.-catolică română din Ungaria și Transilvania.**Arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș.**

Reședința: Blaj.

Arhiepiscop și mitropolit: Victor Mihályi de Apsa, doctor în teologie, conte roman, etc.*Vicar general.**Capitulul mitropolitan* constă din 10 canonici.*Consistorul arhiepiscopesc și mitropolitan* se compune din canonici, vicari, protopopi actuali și onorari ai arhidiecezei, 2 asesori și 8 funcționari.

Protopopiate:

Aiud, 27 com., 17,553 sufl.	Giurgeu, 9 com., 13,010 sufl.
Alba-Iulia, 24 com., 15,211 sufl.	Ibașfalău, 20 com., 7446 sufl.
Almaș, 18 com., 10,078 sufl.	Indol, 21 com., 11,297 sufl.
Arieș, 18 com., 9398 sufl.	Ludoș, 21 com., 14,974 sufl.
Bia, 18 com., 11,816 sufl.	Mediaș, 24 com., 2029 sufl.
Blaj, 27 com., 18,329 sufl.	Morlaca, 13 com., 15,487 sufl.
Catina, 25 com., 18,648 sufl.	Murăș, 17 com., 12,330 sufl.
Cichindeal, 18 com., 4246 sufl.	Murăș-Uioara, 21 com., 11,570 sufl.
Cluj, 38 com., 30,395 sufl.	Pogăceaua, 17 com., 15,059 sufl.
Cojocna, 23 com., 15,497 sufl.	Reghin, 40 com., 20,193 sufl.
Dârgea, 24 com., 18,354 sufl.	Roșia, 15 com., 10,978 sufl.
Dicio-St.-Mărtin, 15 com., 7236 sufl.	Sebeș, 22 com., 13,517 sufl.
Ernot, 23 com., 9444 sufl.	Sibiiu, 32 com., 19,323 sufl.
Fărăgău, 23 com., 16,017 sufl.	Turda, 23 com., 16,443 sufl.

Vicariatul Făgărașului:

Veneția-de-jos, 32 com., 19,741 sufl. Voila, 22 com., 7928 sufl.
 Mănăstirea S. Basiliu-cel-Mare în Blaj, cu 2 ieromonahi.
 Total: 30 protopopiate cu 670 comune și 420,552 suflete
 La Hajdudorog au trecut 35 comune cu 18,160 suflete.

Dieceza Orăzii-mari.

Reședința: Oradea-mare.

Episcop: Dr. Demetriu Radu.

Capitulul catedralei constă din 6 canonici ord., unul onor. și arhidiaconul sătmărean.

Consistorul se compune din membrii capitolului și din mai mulți asesori numiți de episcopul.

Protopopiate:

Beiuș, 14 com., 5892 sufl.	Măcău, 4 com., 6170 sufl.
Bereteu (Berettyó), 15 com., 5029 s.	Mădăraș, 7 com., 7969 sufl.
Boroș-Sebeș, 4 com., 2687 sufl.	Oradea-mare, 14 com., 9598 sufl.
Căreii-mari, 8 com., 7845 sufl.	Sătmar, 8 com., 6076 sufl.
Crișul-repede, 9 com., 5928 sufl.	Șimand, 5 com., 7077 sufl.
Erdőszáda (Ardusat), 8 com., 8000 s.	Șiria, 6 com., 5768 sufl.
Eriu (Érmellék), 8 com., 7731 sufl.	Szamosköz, 11 com., 10,681 sufl.
Hollód, 9 com., 5574 sufl.	Supurul-de-jos, 10 com., 8321 sufl.
Leta-mare, 10 com., 8458 sufl.	Vașad, 8 com., 8380 sufl.
Lunca, 10 com., 4487 sufl.	

Total: 19 districte cu 124 comune și 173,052 suflete.

La Hajdudorog au trecut 44 comune cu 44,839 suflete.

Dieceza Gherlei.

Reședința: Gherla.

Episcop: Dr. Iuliu Hosszu.

Capitulul catedralei constă din 6 canonici.

Consistorul se compune din canonici și 2 arhidiaconi, apoi mai mulți asesori numiți de episcopul.

Protopopiate :

Baia-mare, 9 com., 11,721 sufl.	Mireșu-mare, 9 com., 7732 sufl.
Baia-Sprie, 7 com., 9778 sufl.	Năpradea, 9 com., 7747 sufl.
Băsești, 14 com., 14,148 sufl.	Nitogu, 12 com., 9438 sufl.
Betlean, 14 com., 8535 sufl.	Oarța, 8 com., 6487 sufl.
Bistrița, 16 com., 10,559 sufl.	Oaș, 13 com., 16,796 sufl.
Brediu, 11 com., 8179 sufl.	Olpret, 12 com., 6530 sufl.
Budac, 9 com., 8481 sufl.	Periceiu, 9 com., 8348 sufl.
Buza, 14 com., 7951 sufl.	Reteag, 11 com., 9968 sufl.
Casou (Kászó), 8 com., 10,202 sufl.	Rodna, 31 com., 43,143 sufl.
Cătcău, 12 com., 9338 sufl.	Șamșond, 11 com., 10,067 sufl.
Ciceiu-Cristur, 10 com., 10,937 sufl.	Șarvad, 12 com., 9679 sufl.
Ciocmanu, 12 com., 7881 sufl.	Sătmar, 5 com., 9405 sufl.
Crasna, 11 com., 12,856 sufl.	Secul, 16 com., 9238 sufl.
Eriu (Érmellék), 7 com., 5188 sufl.	Seini, 8 com., 9868 sufl.
Gherla, 13 com., 9480 sufl.	Sighet, 11 com., 10,662 sufl.
Giula, 11 com., 10,290 sufl.	Șomcuta-mare, 12 com., 10,866 sufl.
Iod, 7 com., 10,373 sufl.	St.-Marghita, 11 com., 8196 sufl.
Ipu, 9 com., 7701 sufl.	Surdac, 13 com., 8603 sufl.
Iza, 7 com., 9183 sufl.	Turț, 5 com., 9581 sufl.
Lăpuș, 12 com., 10,696 sufl.	Vad, 9 com., 7539 sufl.
Logiard, 12 com., 9232 sufl.	Valcău-magh., 9 com., 9837 sufl.
Mănăstur, 12 com., 9325 sufl.	Vișeu, 9 com., 16,717 sufl.
Mara, 7 com., 9900 sufl.	

Total: 45 districte cu 485 comune și 464.881 suflete.

La Hajdudorog au trecut 4 comune cu 9657 suflete.

Dieceza Lugojului.

Reședința: Lugoj.

Episcop: Dr. Valeriu Tr. Frentiu.

Capitulul constă din 6 canonicii.

Consistorul se compune din canonici, protopopi și asesori numiți de episcopul.

Protopopiate :

Bobâlna, 9 com., 1761 sufl.	Jiu, 17 com., 13,315 sufl.
Bocșa, 7 com., 4732 sufl.	Lugoj, 9 com., 5237 sufl.
Buziaș, 6 com., 2978 sufl.	Oravița, 8 com., 6776 sufl.
Ciacova, 7 com., 2859 sufl.	Timișoara, 9 com., 5069 sufl.
Cugir, 14 com., 5041 sufl.	Torontal, 6 com., 2840 sufl.
Halmagiu, 6 com., 748 sufl.	Ulpia-Traiană, 14 com., 11,920 sufl.
Hațeg, 27 com., 16,115 sufl.	Varadia, 7 com., 4648 sufl.
Hunedoara, 11 com., 2696 sufl.	Vermeș, 7 com., 5450 sufl.

Total: 16 districte cu 164 comune și 97,566 suflete.

Biserica greco-catolică română din Ungaria și Transilvania numără 1.156,051 suflete.

III. Institute de învățământ.**A. Școale medii.**

<i>Beiuș</i> , gimnaziu complet greco-cat. cu 16 profesori.	
<i>Blaj</i> , „ „ „ „ „ 20 „	
<i>Brad</i> , „ „ inf. gr.-or. cu 4 clase și 7 „	
<i>Brașov</i> , {	complet greco-or. cu 14 „
	școală reală inferioară „ 8 „
	școală comercială „ 8 „
<i>Năsdud</i> , gimnaziu complet fundat. „ 13 „	

B. Seminariile teologice.

<i>Arad,</i>	instituit teologic gr.-or.	cu	5 profesori
<i>Blaj,</i>	» » gr.-cat.	»	10 »
<i>Caransebeș,</i>	» » gr.-or.	»	7 »
<i>Gherla,</i>	» » gr.-cat.	»	6 »
<i>Lugoj,</i>	» » gr.-cat.	»	4 »
<i>Sibiiu,</i>	» » gr.-or.	»	7 »

C. Preparandii.

<i>Arad,</i>	preparandie gr.-or.	cu	5 profesori.
<i>Blaj,</i>	» gr.-cat.	»	10 »
<i>Caransebeș,</i>	» gr.-or.	»	7 »
<i>Gherla,</i>	» gr.-cat.	»	7 »
<i>Lugoj,</i>	prep. gr.-cat. de fete	»	3 profesoare.
<i>Oradea-mare,</i>	preparandie gr.-cat.	»	7 profesori.
<i>Sibiiu,</i>	» gr.-or.	»	7 »

D. Școale de fete.

Arad, școală civ. de fete cu internat.

Beiuș, școală civ. de fete confesională gr.-cat. cu 7 profesori și profesoare. Impreunăată cu internat; se dau și stipendii.

Blaj, școală civilă de fete cu 13 profesori și profesoare. Impreunăată cu internat.

Sibiiu, școală civ. de fete, susținută de »Asociațiunea pentru lit. rom. și cultura pop. rom.«, cu 5 profesori și profesoare. Impreunăată cu internat.

Alte categorii de școale de fete sunt: Abrud, Brașov, Lugoj, Sibiiu, Șimleu, etc.

IV. Fundațiuni

din cari se dau stipendii și ajutoare tinerilor dela instituttele de învățământ.

a) La consistorul arhidiecezan din Sibiiu.

Andronic, ajutoare la meseriași.

Cologia, stipendii la gimnaziști (100—120 cor.)

Francisc Iosif, stipendii la gimn., prep. și teol. (100—120 cor.)

Hania Ioan, stipendii la teol. (80 cor.)

Manovici, stipendii la gimn. (100 cor.)

Moga, stipendii la prep. (100 cor.) și univ. (1000 cor.)

Peiovici, stipendii la gimnaziști (100 cor.)

Popescu Ioan, stipendiu la prep. (80 cor.)

Putnoky, stip. la gimn. (24 cor.)

Rațiu Ecaterina, stipendii la teologi (60 cor.)

Romanul Miron, stip. la teol. (100 cor.)

Șaguna, da ajutoare pentru zidirea bisericilor și școalelor.

Stat, stipendii la univ. (1000 cor.)

Todea, stipendii la gimn. (300 cor.)

Trandafil, stipendii la univ. (1000 cor.)

b) La consistorul diecezan din Arad.

- Balla*, stipendii la universitari (800 cor.)
Birta-Ghiba, stipendii la gimnaziști și universitari (400 cor.)
Ebesfalvi și *Balla*, stipendii la teol. și școale milit. (300—900 cor.)
Faur, stipendii la școale medii și sup. (250 cor.)
Papp Teodor, stipendii la toate școalele (120—800 cor.)

c) La consistorul diecezan din Caransebeș.

- Braia* Nicolae, stipendii la univ., comercianți și industriași (30—200 cor.)
Peța Dim., stipendii la gimnaziști și universitari.
Popea N., stip. la univ. (600) și preparandie (200); ajutoare la învățăcei (150) și sodali (300) de meserii și comerț.

d) Alte fundații gr.-or.

- Alumneul* din Timișoara, dă locuri benefice la tineri gimnaziști ori realiști din Timișoara.
Ana Alexandrovici, Lugoj, stipendii la studenți români gr.-or. născuți în Lugoj. Epitropia fundației în Lugoj.
Gozdsu, reprezentanța în Budapesta, stipendii la gimn., șc. milit., univ.
Marcu, Lugoj, stipendii la stud. dela școalele din loc.
Zsiga Nicolae, stipendii la gimn. din Beiuș în internat (150—300 cor.)
 Comitetul parohial gr.-or. rom. Beiuș.
Trandafil, stipendii à 1000 cor. le dă consistoriul mitropolitan din Sibiu.

e) La consistorul mitropolitan din Blaj.

- Alutaniand*, stipendii la gimnaziști (80—120 cor.)
Baldi, Lazar, stipendii la gimnaziști (200 cor.)
Bidian. Alexd., stipendii pentru gimn., univ., meser., etc. (300 cor.)
Bobiană, stipendii la gimn. și univ. (120 cor.)
Chirilă, stipendii la gimnaziști (41—66 cor.)
Cipariu, stipendii la gimnaziști (100—200 cor.)
Cutean, stipendii la gimnaziști (34 cor.)
Danuț, stipendii la gimnaziști, prep., universitari (600 cor.)
Filip, stipendii la șc. medii și sup. (200 cor.)
Internatul de fete, stipendii alumne (100 cor.)
Hirschiană, stipendii la universitari (400—800 cor.)
Klein, stipendii la gimnaziști și univ. (240—360 cor.)
Maior, stipendii la șc. medii (120 cor.)
Micu, stipendii la gimnaziști (190 cor.)
Moldovan, Part., stipendii la șc. elem. și prep. (100 cor.)
Negrușiu, Ioan F., stipendii la gimn. și univ. (120—160 cor.)
Orăștie, cercul, stipendii la gimnaziști (80 cor.)
Fund. de pâne, Blaj, stipendii la gimnaziști și prep.
Papfalvi, Const., stipendii la gimnaziști (240 cor.)
Pop, Bota I., stipendii la gimnaziști (120 cor.)
Pop, Liviu, stipendii la șc. medii și univ. (150—200 cor.)
Ramonțiană, stipendii la gimnaziști și universitari (126—630 cor.)
Rațiu, Vasiliu, stipendii pentru gimnaziști (200 cor.)
Rusu, V. Ioan, stipendii pentru gimnaziști (160 cor.)
Suluțand, 50 stipendii la gimnaziști și universitari (120—800 cor.)
Tarțiană, stipendii la gimnaziști (140 cor.)
Tordaiand, stipendii la gimnaziști (200 cor.)
Ursu, David br., stipendii à 200 cor. pentru gimn. gr.-cat. Blaj.
Vaidană, stipendii la gimnaziști și universitari (140 cor.)

- Vancea* »Cassa arhidiecezană«, stipendii pentru șc. de fete, prep., gimnaziști și universitari (120—600 cor.)
Vancea, stipendii pentru gimnaziști 200 cor. socotiți în taxa de internat a seminarului (taxa ordin. 240 cor. pe an).
Vlassa I., stipendii la gimnaziști (340 cor.)

f) La consistorul gr.-cat. din Oradea-mare.

- Borboloiană*, stipendii la gimnaziști.
Darabanthiană, stipendii la gimnaziști.
Girolđi Garboreană, stipendii la gimnaziști.
Kabaiiană, stipendii la gimnaziști.
Kissiană, stipendii la gimnaziști.
Kővaryană, stipendii la gimnaziști.
Kritsfalussiană, stipendii la gimnaziști.
Kunkiană, stipendii la gimnaziști.
Mecșiană, stipendii la gimnaziști.
Papfalviană, stipendii la gimnaziști.
Paveliană, pentru internatul de băieți și de fete din Beiuș.
Regia, stipendii la gimnaziști.
Sorbaniană, stipendii la gimnaziști.
Tarczayană, stipendii la gimnaziști.
Vulcaniană, stipendii la gimnaziști.
Véghsebiană, stipendii la gimnaziști.

g) La consistorul din Lugoj.

- Braia*, Nicolae, pentru industriași, comercianți, gimn. și univ.
Breca, Paul, pentru agronomie.
Chiș, Matei, pentru gimnaziști.
Lugoj, dieceza, pentru teologi, preparandiști, gimn., școale reale și civile.
Muntean, Nicolae, pentru gimnaziști și meseriași.
Pop, A. L., pentru universitari.
Pop, Petru, pentru ajutorarea învățătorilor.
Popa, Sofroniu, pentru gimnaziști și univ.
Popovici, Iova, pentru preparand., gimn. și univ.
Rudolfiană, pentru gimnaziști.
Stoina, Petru, pentru gimnaziști și univ.

h) Alte fundații gr.-cat.

- Convict*, M.-Siget, stipendii la gimnaziști (întreținere).
Kőszeghi, M.-Siget, pentru stud. nobili din Marmăția.

i) La Asociațiune în Sibiu.

- Bașota*, stipendii pentru gimnaziști (40 cor.)
Boeriu, G., stipendii pentru gimnaziști (200 cor.)
Dobâca, stipendii pentru gimnaziști (100 cor.)
Galliană, stipendii pentru gimnaziști (120 cor.)
Iancu, (fondul), stipendii pentru gimnaziști (100 cor.)
Marinovici, stipendii pentru gimnaziști (120 cor.)
Moga, stipendii pentru școale rom. de fete (80 cor.)
Petran Ioan, stipendii pentru univ. (300 cor.)
Riurean, stipendii pentru gimnaziști (80 cor.)
Roman, stipendii pentru gimnaziști (300 cor.)
Sandul, Teodor, stipendii pentru școale speciale de industrie (400 și 700 cor.)

1) La Asociațiunea aradană.

Stipendii pentru elevi la meserii, școale agronomice, comerț. (40—120 cor.)

m) Altele.

Masa studenților se află la gimnaziile din Sibiu (o susține »Albina«), Brașov, Brad, Năsăud și la Universitatea din Cluj (o susține »Asociațiunea« și »Economul«).

La fondul grănițerilor din Năsăud, 20 stipendii à 600 cor. pentru tot felul de școale superioare, 3 stipendii à 300 cor. pentru școale de cadeți, 5 stipendii à 240 cor. pentru preparandii.

V. Societăți.

a) „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“

Sediul: Sibiu.

Președinte: Andreiu Bârseanu, membru al Acad. Rom.

Vice-președinte: Dr. Vasile Suci, canonic în Blaj.

Secretar literar: (Postul e vacant).

Secretar administrativ suplinitor: Romul Simu.

Casșar și Bibliotecar: Ioan Banciu.

Arhivar: Romul Simu.

Membrii:

Membri activi în secțiile științifice-literare sunt . . .	40
Membri corespondenți	284
Membri onorari	12
Membri fondatori	144
Membri pe viață	492
Membri ordinari	1732
Membri ajutători	7664
Total .	10368

membri împărțiți în 74 despărțăminte.

b) Alte societăți culturale.

Asociațiunea națională pentru cultura poporului român în Arad.

Asociațiunea pentru cultura poporului român din Maramurăș. Sediul în Sighetul-Marmației.

Asociațiunea pentru ajutorarea meseriașilor în Brașov.

Reuniuni de femei, cari susțin școale: în Abrud, Brașov (internat), Sibiu, Șimleu. Cea din Blaj dă stipendii la elevele școlii de fete.

Alte reuniuni de femei: Bran, Făgăraș, cott. Hunedoara, Medias, Rășinari etc.

Reuniuni române de muzică și cântări: Beiuș, Bistrița, Brașov, Hațeg, Lugoj, Orăștie, Sibiu, Ticvaniu-mare.

Reuniuni de meseriași: în Blaj, Bistrița, Cluj, Mercurea, Orăștie, Poiana-Săliște, Sibiu, Sebeșul-săseșc.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru român: Sediul în Brașov.

Societăți academice ale tinerimii române universitare: Budapesta »Petru Maior«, Graz »Carmen-Sylva«, München »Patria«, Viena »România Jună«.

c) Societăți economice.

Societăți române de agricultură sunt: Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului (sediul Sibiiu), Reuniunea economică în Orăștie și cea din comitatul Caraș-Severin (sediul Caransebeș).

Societăți comerciale sunt în: Arad (tipografia »Concordia«), Blaj (»Consum« »Plugarul« și »Vulcan«), B.-Prund, Petre (sof. electrică).

Societăți de consum și valorizare se află în: Borgo-Bistrița, Fofeldea, Merchiașa, Poenița de sus, Șomcuta mare, Telechirecea și Viștea inf.

Insoțiri de credit și economii se află în: **A**ciliu, **A**gârbiciu, **A**griș, **A**lmas-Săliște, **A**lțina, **A**podul de jos, **A**rpașul superior, **B**alomir, **B**azna, **B**icaz, **B**lăjel, **B**oz, **B**rașov, **B**ucium, **B**ungard, **C**ărăstău, **C**eanul deșert, **C**eanul mare, **C**iachi-Garbău, **C**ohalm, **C**olun, **C**omana sup., **C**ornățel, **C**rișcior, **C**ristian, **D**aneș, **D**omboș, **D**răguș, **D**ridif, **F**eldioara, **F**eldru, **F**eleacul săsesc, **F**eneșul sasesc, **G**adălin, **G**hiroac, **G**ilău, **H**ondol, **H**urez, **I**lva mare, **K**isbánya, **K**-**K**-Szurduk, **L**oman, **L**ugoș, **L**eița, **M**ăhaciu, **M**ărișel, **M**icuș, **N**ăsăud, **P**aloș, **P**ianul infer., **P**oiana Mărului, **R**echita, **R**oșia, **R**ușcior, **S**ălcuia de jos, **S**âmbăta super., **S**ângeorgiul român, **S**ig, **S**uceag, **Ș**ibot, **Ș**inca veche, **Ș**omlyó-görtelek, **Ș**ugag, **T**elechirecea, **T**ohanul vechiu, **U**cea-de-jos, **V**estem-Viștea super., **V**urpăr.

Banca generală de asigurare în Sibiiu. Capital C 1.200.000.—

*Societăți pe acții: Bănci.**

	Capital societar.
Agricola, Ecica-română (1905)	cor. 70.000.—
Agricola, Hunedoara (1902)	» 100.000.—
Agricola, Lugoj (1903)	» 200.000.—
Agricola, Sebeșul-săsesc (1909)	» 150.000.—
Ajutorul, Șeica-mare (1910)	» 250.000.—
Albina, Sibiiu (1872)	» 6.000.000.—
Ancora, Gătaia (Timiș) (1910)	» 50.000.—
Andreiăna, Rășinari (1911)	» 30.000.—
Ardeleana, Orăștie (1885)	» 1.000.000.—
Arieșana, Turda (1887)	» 300.000.—
Armonia, Cincul-mare, (1903)	» 100.000.—
Auraria, Abrud (1887)	» 107.770.—
Aurora, Baia-mare (1906)	» 150.000.—
Aurora, Năsăud (1873)	» 168.500.—
Avrigeana, Avrig (1903)	» 20.000.—
Bănățana, Bucoveț (1902)	» 40.000.—
Banatul, Lugoj (1910)	» 166.500.—
Banca comercială, Lugoj (1907)	» 100.000.—
Banca populară, Arpașul-inf. (1909)	» 20.000.—
Banca populară, Birchiș (1910)	» 43.940.—
Banca populară, Caransebeș (1907)	» 220.000.—
Banca populară, Dej (1901)	» 200.000.—
Banca populară, Zagra (1907)	» 50.000.—
Berzava, Reșița-mont. (1911)	» 150.000.—
Berzovia, Jidovin (1899)	» 70.000.—
Bihoreana, Oradea-mare (1898)	» 2.000.000.—
Bistrițana, Bistrița (1888)	» 240.000.—
Bocșana, Bocșa-montană (1895)	» 210.000.—
Brădetul, Orlat (1893)	» 25.000.—

*) Cifrele din paranteze arată anul înființării

Bănci.	Capital societar.
Câmpiana, Mociu (1905)	cor. 100,000.—
Cârțișoreana, Streza-Cârțișoara (1905)	» 20,000.—
Cassa de păstrare, Dezna (1898)	» 40,000.—
» » » Merceurea (1898)	» 300,000.—
» » » Săcădate (1912)	» 20,000.—
» » » Săliște (1884)	» 500,000.—
» » » Sasca-montana (1896)	» 394,510.—
» » » Șercăița (1911)	» 30,000.—
» » » Șinca nouă (1912)	» 30,000.—
Ceicana, Ceica (1906)	» 100,000.—
Cerbul, Reghinul săsesc (1911)	» 100,000.—
Cetatea, Cohalm (1914)	» 100,000.—
Chiorana, Șomcuta-mare (1900)	» 200,000.—
Chiseteiana, Chiseteu (1896)	» 25,000.—
Chișodana, Chișoda (1891)	» 50,000.—
Codreana, Băsești (1906)	» 200,000.—
Codru, Lupșa (1911)	» 30,000.—
Codrul, Buteni (1908)	» 100,000.—
Comoara, Comoriște (1890)	» 10,000.—
Comuna, Căvâran (1903)	» 100,000.—
Concordia, Gherla (1910)	» 200,000.—
Concordia, Ujozora-Uzdin (1893)	» 75,706.—
Cordiana, Fofeldea (1897)	» 120,000.—
Coróna, Bistrița (1903)	» 300,000.—
Coroana, Timișoara-Elisabetin (1905)	» 100,000.—
Corvineana, Hunedoara (1895)	» 70,000.—
Creditul, Zernești (1903)	» 160,000.—
Crișana, Brad (1891)	» 400,000.—
Cugiereana, Cugir (1902)	» 100,000.—
Dacia, Orăștie (1901)	» 100,000.—
Decebal, Deva (1910)	» 60,000.—
Detunata, Bucium (1895)	» 60,000.—
Doina, Câmpeni (1895)	» 60,000.—
Drăganul, Beiuș (1907)	» 360,000.—
Dunăreana, T.-Cubin (1900)	» 80,000.—
Economia, Cohalm (1903)	» 250,000.—
Economia, Goruia (Caras-Severin) (1910)	» 28,010.—
Economul, Cluj (1886)	» 400,000.—
Făgetana, Făget (1891)	» 400,000.—
Fortuna, Rodna-veche (1884)	» 40,000.—
Frăția, Agnita (1907)	» 60,000.—
Frățietatea, Sadu (1906)	» 25,000.—
Furnica, Făgăraș (1883)	» 500,000.—
Geogeană, Geoagiu (1904)	» 80,000.—
Gloria, Pui (1906)	» 86,000.—
Goronul, Aiud (1913)	» 150,000.—
Grănițerul, Dobra (1898)	» 500,000.—
Grănițerul, Hârseni (1908)	» 25,000.—
Hațiegana, Hațeg (1888)	» 450,000.—
Hodoșana, Hodoș (1907)	» 20,000.—
Hondoleana, Hondol (1895)	» 21,720.—

Bănci.	Capital societar.
Iladiana, Iladia (1907)	cor. 25,000.—
Industria, Deva (1905)	100,000.—
Institutul de credit și econ., Gavoșdia (1907)	50,000.—
„ „ „ „ „ Mehadfa (1909)	36,000.—
„ „ „ „ „ Părău (1913)	50,000.—
Iulia, Alba-Iulia (1892)	200,000.—
Izvorul, Ighiu (1910)	100,000.—
Izvorul, Sebeșul-inferior (1907)	29,013.—
Jebeliana, Jebel (1906)	30,000.—
Lăpușana, Lăpușul-unguresc (1907)	100,000.—
Ligediana, Liget (1896)	20,000.—
Lipovana, Lipova (1893)	200,000.—
Luceafărul, Poplaca (1912)	20,000.—
Luceafărul, Vârșeț (1894)	600,000.—
Lumina, Sibiiu (1909)	600,000.—
Luncana, Marghita (1910)	500,000.—
Măgura, Zelău (1912)	100,000.—
Maramurășana, Sighetul Marm. (1910)	220,000.—
Mărgineana, Poiana-Sibiiului (1907)	80,000.—
Matca, Tebea (1910)	84,000.—
Mercur, Năsăud (1899)	200,000.—
Mielul, Poiana-Sibiiului (1891)	50,000.—
Minerva, Beclean (1907)	100,000.—
Monoreana, Monor (1895)	10,000.—
Munteana, Corniareva (1905)	100,000.—
Mureșana, Reghinul-săsesc (1886)	240,000.—
Mureșanul, M.-Radna (1897)	150,000.—
Nădlăcana, Nădlac (1897)	450,000.—
Negoiul, Porumbacul-superior (1908)	20,000.—
Noiana, Noul-român (1905)	42,000.—
Olteana, Viștea-inferioară (1893)	200,000.—
Oraviciana, Oravița (1892)	596,442.—
Orientul, H.-Dobra (1908)	100,000.—
Parsimonia, Bran (1894)	120,000.—
Păstorul, Timișoara-Fabric (1903)	300,000.—
Patria, Blaj (1886)	1,000,000.—
Pesăcana, Pesac (1907)	44,850.—
Piatra, Teiuș (1907)	150,000.—
Plugarul, Săcădate (1887)	50,000.—
Plugarul, Cacova (1902)	200,000.—
Poporul, Lugoj (1900)	500,000.—
Poporul, Săliște (1908)	160,000.—
Porumbăceana, Porumbacul-inferior (1900)	120,000.—
Prima casă de păstrare, Ujozora (1896)	200,000.—
Progresul, Ilia (1907)	120,000.—
Râșnoveana, Râșnov (1903)	20,000.—
Rîureana, Capolnoc-Mănăstur (1898)	100,000.—

Bănci.	Capital societar.
Riureana, Giurgeu (1911)	cor. 75,000.—
Răvaşul, Baia-mare (1911)	» 600,000.—
Săcana, Sacul (1905)	» 40,000.—
Săceleana, Cernatu (1905)	» 50,000.—
Sătmăreana, Seini (1892)	» 200,000.—
Schinteia, Teure (Tóhát) (1896)	» 10,000.—
Sebeşana, Sebeşul-săsesc (1887)	» 200,000.—
Sebeşana, Caransebeş (1902)	» 300,000.—
Secăşana, Ludoşul-mare (1907)	» 60,000.—
Selăgeana, Jibou (Zsibó) (1897)	» 310,000.—
Sentinela, Satul-nou (1895)	» 520,000.—
Şercaiana, Şercaia (Sárkány) (1903)	» 150,000.—
Şincana, Şinca (Ó.-Sink) (1906)	» 70,000.—
Silvania, Şimleu (1888)	» 600,000.—
Şoimul, Murăş-Uioara (1910)	» 200,000.—
Şoimul, Vaşcău (1905)	» 127,730.—
Şoimuşana, Şoimuş (1894)	» 25,000.—
Solidaritatea, asociaţia băncilor, Sibiu (1907)	» 53,800.—
Someşana, Dej (1890)	» 400,000.—
Speranţa, Borgo-Prund (1885)	» 180,000.—
Speranţa, Hosman (1907)	» 40,000.—
Steaua, Roman-Petre (1897)	» 160,000.—
Strugurul, Pianul-de-sus (1908)	» 30,000.—
Surduceana, Surduc (1910)	» 20,000.—
Surul, Otrákovicza (1911)	» 10,000.—
Tárnăveana, Sighişoara (1905)	» 200,000.—
Ternovana, Torno (1904)	» 50,000.—
Țibleşana, Reteag (1903)	» 100,000.—
Timişana, Timişoara (1885)	» 2,000,000.—
Turnu-Roşu, Boiţa (1903)	» 20,000.—
Ucea-mare, Ucea-superioară (1908)	» 20,000.—
Unirea, Vad (1900)	» 40,000.—
Vărădiana, Vărădia (Timiş) (1910)	» 50,000.—
Vatra, Cluj (1907)	» 400,000.—
Veneţiana, Veneţia-inferioară (1901)	» 40,000.—
Victoria, Arad (1887)	» 2,500,000.—
Viitorul, Oca-Sibiului (1907)	» 100,000.—
Vlădeasa, B.-Huedin (1895)	» 300,000.—
Voileana, Voila (1903)	» 120,000.—
Vulturul, D.-S.-Mărtin (1907)	» 100,000.—
Vulturul, Tăşnad (1908)	» 131,635.—
Zarandeană, Băiţa (1898)	» 64,000.—
Zlăgnea, Zlatna (1898)	» 100,000.—
Zorile, Mărgău (Cluj) (1910)	» 19,243.—

Total 163 bănci cu capital societar de 39.000.000 cor., fonduri
de 20.160.000 cor., depuneri 127.000.000 cor., profit 3.170.000 cor. (1915).

VI. Presa.

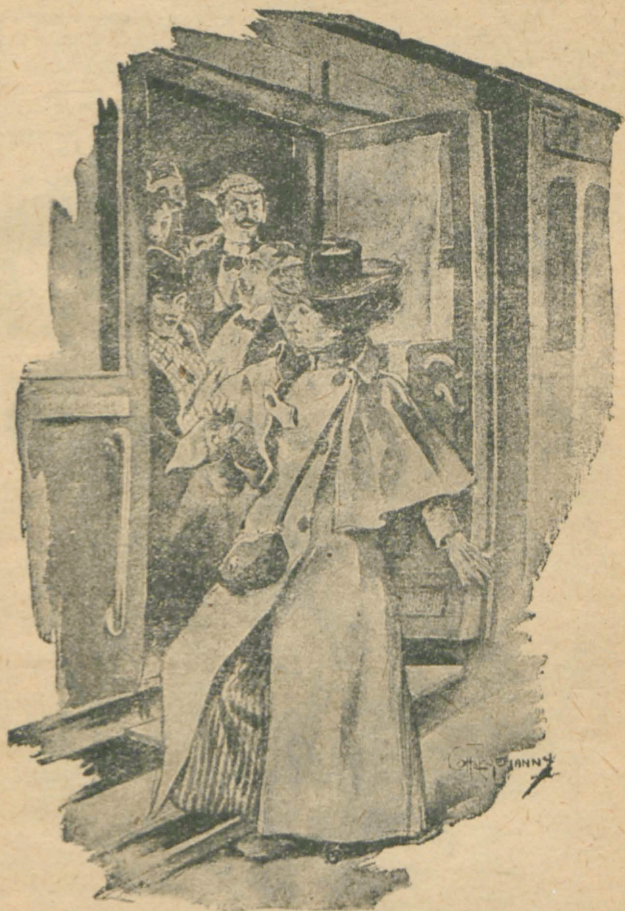
- *Biserica și Școala*, foaie bisericească școl. și econ., Arad, apare odată pe săptămână, prețul 10 cor. pe an.
- *Drapelul*, organ național-politic, Lugoj, apare Marța, Joia și Sâmbăta, prețul 12 cor. pe an.
- *Foaia Diecezană*, organ al eparhiei gr.-or. române a Caransebeșului, Caransebeș, apare odată pe săptămână, prețul 10 cor. pe an.
- *Revista Economică*, organ pentru societățile financiare și comerciale, Sibiu, apare odată pe săptămână, prețul 12 cor. pe an.
- *Revista preoților*, organ clerical independent, apare Dumineca în Timișoara, redactor D. Voniga, prețul 10 cor. »la an.
- *Revista Teologică*, organ pentru știința și viața bisericească. Apare lunar în Sibiu. Prețul 10 cor. pe an.
- *Telegraful Român*, organ politic bisericesc, Sibiu, apare de 3 ori pe săptămână, prețul 16 cor. pe an.
- *Transilvania*, organul Asociațiunii, Sibiu, apare de 4 ori pe an, prețul 10 cor. pe an.
- *Unirea*, foaie bisericească-politică, Blaj, apare de trei ori pe săptămână, prețul 18 cor. pe an.

VII. Comitatele din Ungaria locuite de Români

după datele oficiale dela 1910.

Comitatul	Nrul total al loc.	Din aceștia Români	in %
Alba-inferioara	221.618	171.483	77.4
Arad	414.388	239.755	57.8
Bichiș	298.710	6.125	2.1
Bihor	646.301	265.098	41.0
Bistrița-Năsăud	127.843	87.564	68.5
Brașov	101.199	35.091	34.7
Caras-Severin	466.147	336.082	72.1
Cenad	145.248	14.046	9.7
Ciuc	145.720	18.032	12.4
Cojocna	286.687	161.279	56.2
Făgăraș	95.174	84.436	88.7
Hunedoara	340.155	271.675	79.9
Maramuraș	357.705	84.510	23.6
Muraș-Turda	219.589	71.909	32.7
Odorheiu	124.173	2.840	2.3
Sătmar	396.632	119.760	30.1
Selagiu	230.140	136.087	59.1
Sibiu	176.921	113.672	64.3
Tolnoc-Dobâca	251.936	189.443	75.2
Sârnavă-mare	148.823	60.381	40.6
» mică	116.091	55.585	47.9
Timiș	500.835	169.030	33.7
Torontal	615.151	86.937	14.1
Turda-Arieș	174.375	125.668	72.1
Treiscaune	148.080	22.963	15.5
Ugocea	91.755	9.750	10.6
In restul țării incl. Croația-Sl.	—	9.831	—
Total	20,886.487	2,949.032	14.1

Fatal.

Dama: (coborînd dintr'un cupeu de tren înghesuit):
 Mulțumesc lui D zeu, că am scăpat de îndesuială. Mai tot
 timpul am putut sta numai pe un picior!

O voce din cupeu: Da, și acela a fost piciorul meu!

Rudenie încurcată.

— Cine a fost domnul ăla, care te-a salutat adineaori?
 = O rudenie de-a mea. Este al doilea bărbat dela a
 treia nevastă a bărbatului meu celui dintâi...

Din editura lui W Krafft în Sibiiu.

- „Advocatul poporal”, îndreptar pentru poporul român de Dr. D. Moldovan. Ed. II, p. I. Dreptul cetățenesc. II. Dreptul familiar III. Drepturile de posesiune, proprietate, pământ, servitute și apărarea lor. IV. Legea industrială V. Dreptul obligatoric. VI. Despre cărțile funduare și intabulări. VII. Despre testament. VIII. Despre afaceri cambiale (W-chsel). IX. Despre procese și purtarea lor X. Ajutor gratuit (fără plată) în afaceri de drept. XI. Despre dări. XII. Pilde pentru facerea diferitelor documente. Broș. 2 cor. 50 fil., leg. 3 cor. 50 fil.
- Arhanghelii, roman din viața Românilor ardeleni de Ioan Agârbiceanu, broș. 3 cor.
- Bobârnaci și Bazaconii, broșură umorist. cu ilustrații, de E. Borcia 80 fil.
- Cântec de irozii și stea: I. Nașterea lui Hristos, piesă în 4 acte cu cântece. II. Nașterea lui Hristos, corespunzătoare pentru copii cari se produc din casă în casă. 4 fil.
- Cine sapă groapă altuia, însuși cade în ea. Piesă teatrală în 3 acte pentru ajutorul Crăciunului, compusă de Maria Drăgan. 40 fil.
- Colăcărutul. Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. 40 fil.
- Culegere de istorioare morale, broș. 50 fil.
- Dicționarul român-german, revidat și completat de Dr. Daniil Popovici-Barcianu. Ed. IV broș. 6 cor. 40 fil., leg. 8 cor.
- Enciclopedia română, editată sub auspiciile și din însărcinarea „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura popor rom.” de Dr. C. Diacon vich, 3 vol. mari, cuprinzând 37,622 articole cu 6 harte, 3 planuri și 167 ilustrațiuni, broș. în 3 volume 70 cor.
- Fecioara dela Orleans, dramă romantică de Fr. Schiller, tradusă de Maria Cunțan, broș. 90 fil., cart. eleg. 1 cor. 30 fil.
- Gramatica germană teoret. pract. de Dr. D. P. Barcianu, broș. 2 cor. 80 fil.
- Îndreptar practic în economia rurală de I. Baci. 1 cor.
- Intâmplarea curioasă, comedie în 3 acte, de M. Velcean. 40 fil.
- Istoria lui Alexandru cel mare. 70 fil.
- Izvor de bunăstare, povește practice din economia de câmp și de casă, pomărit, albinărit, vierit etc. de Gr. Sima alui Ioan. 1 cor.
- Lacrămi, Versuri, Iertăciuni și declamări funebre. 90 fil.
- Mihul Copilul, cântec dela Bicaz. 10 fil.
- Oprășanul, poezie de V. Alexandri. 10 fil.
- Peștorii. Comedie populară în 3 acte de A. L. Ipan. 30 fil.
- Poezii populare „cântece bătrânești”, broș. 24 fil.
- Prietinul adevărat e piatră de diamant. Piesă teatr. în 4 acte de Maria Drăgan, broș. 40 fil.
- Proverbele Românilor, de I. C. Hîrșescu. 70 fil.
- Risipirea Ierusalimului, 9 cânt. în versuri de I. Barac. 80 fil.
- Societăți de cumpătare, îndreptar p. înființarea lor, de G. Aluașiu. 60 fil.
- Versul la botezul D-lui. 20 fil.
- Visul Pescarului despre daruri. Poveste de A. Pann. 10 fil.

Cărți religioase și de rugăciuni.

Acaftistul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte Acaftiste și rugăciuni foarte evlavioase și de folos, 8° mic cu o icoană în colorii și alte ilustrațiuni

legat simplu. Cor. 2.20
 , fin cu tăietură aurită. , 3.—
 , în piele roșie (imitație). , 5.60

Micul Acaftist întru mărirea lui Dumnezeu. Carte de rugăciuni pentru tot creștinul întristat și năcăjit. Legat simplu 1 cor. 30 fil. în legătură mai fină cu tăietura de aur 2 cor.

Cărțicică de rugăciuni către preasfânta Născătoare de Dumnezeu cu **Visul Maicei** Precestei, legat 40 fil.

Ceaslov sau Orologiu, rugăciuni de toată ziua și alte rugăciuni de folos precum și sinaxariul celor 12 luni ale anului. Legat simplu 2 cor. 80 fil., frumos legat 3 cor. 50 fil., legat în piele roșie (imitație) 6 cor. 20 fil.

Epistolie a Domnului nostru Isus Hristos, ce a trimis-o Dumnezeu din ceriu, legat 4 fil.

Meditațiunile spirituale pentru înaintarea creștinismului adevărat și a cultului dumnezeesc de casă de M. Velcean 50 fil.

Octoihul cel mic sau cele opt glasuri: slujba vecerniei, liturgiei, împreună cu glasurile, podobiile, catavasiile, irmoasele, polieleul, cu svetilnele și voscresnele de peste întreg anul, legat simplu 2 cor. 30 fil., leg. frumos 2 cor. 90 fil., legat în piele roșie (imitație) 5 cor. 70 fil.

Paraclis al preasf. Născătoarei de Dumnezeu și pururea fecioarei Maria 20 fil.

Paraclis al sf. Haralambie dimpreună cu vieța Sfântului 30 fil.

Patima și moartea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, legat 3 cor. 10 fil.

Taina celor 12 Vineri mari și rugăciune pentru vremurile grele, legat 40 fil.

Tipărite cu litere cirile:

Liturgiile a celor dintru sf. părinților noștri a lui Ion Zlatoust, Vasilie cel mare și a Prejdeoștenii. Roșu și negru tipărit, leg. în piele roșie (imitație) cu copce. 12 cor. 50 fil.

Pentecostarion, ce cuprinde slujba din Dumineca Paștilor până la Dumineca tuturor sfinților. Cu blagoslovenia preasf. Domn Vasilie Moga, episcop al neuniților al Ardealului. Roșu și negru tipărit, folio, leg. în piele roșie (imitație) cu copce, 24 cor.

Psaltirea prorocului și împăratului David. Leg. frumos 3 cor. 40 fil., leg. în piele roșie (imitație) 6 cor. 50 fil.